

T.C.
KOÇ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİCİLERİN GÖREVE
GELMESİ VE GÖREVİNİN SONA ERMESİ**

Samira HÜSEYNOVA

Tez Danışmanı

Doç.Dr. Sıtkı Anlam ALTAY

Aralık, 2019

**ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİCİLERİN GÖREVE GELMESİ VE
GÖREVİNİN SONA ERMESİ**

Koç University

Graduate School of Social Sciences and Humanities

This is to certify that I have examined this copy of a master's thesis by

Samira HUSEYNOVA

and have found that it is complete and satisfactory in all respects,
and that any and all revisions required by the final
examining committee have been made.

Committee Members:

Date: _____

KOC
ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

FORM NO: 8a

YÜKSEK LİANS TEZ SAVUNMA TUTAĞI

Öğrencinin Adı ve Soyadı Samira Huseynova

Öğrenci No. 0054778

Anabilim Dalı Özel Hukuk

Tezin Başlığı Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Göreve Gelmesi ve Görevlerinin Sona Ermesi / Appointment and Dismissal of Directors in Joint Stock Companies

Yukarıda Adı ve Soyadı verilen öğrencinin Yüksek Lisans Tez Savunması 26/12/2019 tarihinde yapılmış ve öğrencinin tez Jüri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile;

başarılı bulunmuştur

başarısız bulunmuştur

düzeltmeler için ..... ek süre tanınmıştır

Adayın çalışması, oyçokluğuyla başarılı bulunmuştur; zira bilimsel metodolojiye uygundur. Özgünlük ve yeterliliğinden dolayı, tezin yayımlanması gereklidir.

Tarih	Program Koordinatörü	İmza	
Üyeler	Ünvanı, Adı ve Soyadı	Enstitü Anabilim Dalı/Kurumu	İmza
1. Üye Tez Danışmanı	Doç. Dr. Sıtkı Anlam Altay	Galatasaray Üniv.	
2. Üye	Dr. Öğreti Üyesi Emek Toroman Çolgar	Koc Üniv.	
3. Üye	Dr. Öğreti Üyesi Esra Hamamcıoğlu	Kadir Has Üniv.	
2. Tez Danışmanı (Mevcut ise)			

Yukarıda adı geçen öğrenci Tezini başarı ile savunmuş ve Yüksek Lisans derecesi almaya hak kazanmıştır. İlgili Enstitü Yönetim Kurulu Kararı aşağıda belirtilmiştir.

Enstitü Yönetim Kurulu Karar No:

Tarih

Enstitü Direktörü

İmza

ÖZET

Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Göreve Gelmesi ve Görevinin Sona Ermesi

Samira HUSEYNOVA

Özel Hukuk, Yüksek Lisans

26 Aralık 2019

Bu çalışmada, anonim şirketlerin zorunlu organı olan yönetim kurulunun göreve gelmesi ve görevinin sona ermesi konusunun incelenmesi amaçlanmıştır. İlk önce tüzel kişilikte organ kavramına değinilmiş, organ kavramı ile ilgili çeşitli görüşler ve fikirler incelenmiştir. Daha sonra yönetim kurulunun seçiminde aranan şartlara değinilmiş ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanun'uun hükmi şahısların da yönetim kurulu üyesi olabilmesini mümkün hale getirmiş yeni düzenlenmesinden de bu çalışmada bahsedilmiştir.

Sonunda çalışmada yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi ile ilgili konu da ele alınarak, sona erme zamanı olağan sonuçlardan da bahsedilmiştir.

Anahtar kelimeler: **Anonim Ortaklık, Yönetim Kurulu, Organ Kavramı, Türk Ticaret Kanunu, Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyeleri**

ABSTRACT

APPOINTMENT AND DISMISSAL OF THE BOARD OF DIRECTORS IN JOINT STOCK COMPANY

Samira Huseynova

Private Law, LLM

December 26, 2019

In this study, it is aimed to examine the appointment of the board of directors, which is the mandatory body of joint stock companies, and the termination of their duties. Firstly, the concept of organ in legal entity is touched on and different opinions and ideas about the concept of organ are examined. Afterwards, the study details the required qualifications in the election of board of directors and the new regulation of Turkish Commercial Code No. 6102 which made it possible for legal entities to become members of the board of directors.

At the end of this study, the issue related to the termination of the membership of the board of directors and common consequences of termination are discussed.

**Key Words Anahtar kelimeler: Joint Stock Company, Board of Directors,
Turkish Commercial Code, Legal Entity Members of The Board Of Directors**

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR.....	vii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	3
GENEL OLARAK ANONİM ORTAKLIKTA ORGANLAR VE YÖNETİM KURULUNUN ORTAKLIĞIN ÖRGÜTLENME YAPISI İÇİNDEKİ YERİ.....	3
1.1. Organ Kavramı	3
1.1.1. Organ Kavramına Dayanak Teşkil Eden Görüşlerin Tarihsel Gelişimi	3
1.1.2. Tüzel Kişilikte Organ Kavramı ve Ehliyet ile İlişkisi.....	6
1.2. Şekli-Fiili Organ Ayrımı.....	10
1.3. Zorunlu-İsteğe Bağlı Organ Ayrımı	14
1.3.1. Anonim Ortaklıkta Zorunlu Organlar	15
1.3.2. Anonim Ortaklıkta İhtiyari (İsteğe bağlı) Organlar	16
1.4. Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri.....	17
1.4.1. 6762 Sayılı Mülga Türk Ticaret Kanunu'nda TTK'da Aranılan Şartlar.....	18
1.4.1.1 Mesleki Tecrübe.....	18
1.4.1.2 Pay Sahibi Olma Şartı	19
1.4.1.3 Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği.....	20
1.4.2. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Aranılan Şartlar	23
1.4.2.1 Vatandaşlık	23
1.4.2.2 İkametgah	24
1.4.2.3 Tam Ehliyetli Olma	25
1.4.3. Esas Sözleşmede Başkaca Niteliklerin Şart Koşulması.....	27
1.5. Yönetim Kurulu Üyesi ile Şirket Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği	28
2. BÖLÜM.....	31

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GÖREVE GELMESİ.....	31
2.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçilmesi veya Atanması ile Üyelik Sıfatının Kazanılması	31
2.1.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçilmesi veya Atanması.....	31
2.2. Yönetim Kurulunun Seçimi	31
2.2.1. Kural.....	31
2.2.1.1 Esas Sözleşmeyle Belirleme	31
2.2.1.2 Genel Kurulca Seçim.....	34
2.3. Genel Kurulun Yönetim Kuruluna Üye Seçmesi Kuralının İstisnaları	36
2.3.1. Yönetim Kurulunun Geçici Üye Seçmesi veya Kooptasyon	36
2.4. Kamu Tüzel Kişilerin Yönetim Kuruluna Temsilci Göndermesi ile Atanan Yönetim Kurulu Üyesi.....	39
2.4.1. Pay Sahibi Olunan Şirketlerde	39
2.4.1.1 Kamu Tüzel Kişisinin veya Temsilcisinin Yönetim Kuruluna Seçilmesi	40
2.4.1.2 Konusu Kamu Hizmeti Olan Şirketlerde.....	41
2.4.2. Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi	44
2.5. Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatının Kazanılması Anı	46
2.5.1. Seçim veya Atama Kararının Alınması	46
2.5.2. Seçim veya Atama Kararının Tescil ve İlanının Etkisi.....	46
2.6. Yönetim Kurulu Üyeliği ve Üyelikte Özellik Gösteren Durumlar	47
2.6.1. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri	47
2.6.2. Bağımlı Yönetim Kurulu Üyeliği Kavramı ve İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği.....	48
3. BÖLÜM.....	50
YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ	50
3.1 Sona Erme Sebepleri.....	50
3.1.1. Tüzel Kişiliğin Sona Ermesi veya Ölüm Nedeniyle Sona Erme	51
3.1.1.1 Anonim Ortaklığın Sona Ermesi	51

3.1.1.2 Yönetim Kurulu Üyesinin Ölmesi.....	52
3.1.1.3 Ölümüne Benzeyen Sona Erme Hali Olan Gaiplik	53
3.1.2. Görev Süresinin Dolması Nedeniyle Sona Erme	54
3.1.3. Ehliyetsizlik Yüzünden Sona Erme	59
3.1.4. İflas Nedeniyle Sona Erme	59
3.1.4.1 Anonim Ortaklığın İflası	59
3.1.4.2 Yönetim Kurulu Üyesinin İflası	60
3.1.5. Esas Sözleşmede Öngörülen Hükümler Nedeniyle Sona Erme.....	61
3.1.6. TCK'da Öngörülen Hak Mahrumiyetleri Nedeniyle Sona Erme.....	62
3.1.7. Azil.....	63
3.1.8. İstifa	68
3.1.9. Diğer Sebepler.....	70
3.2. Sona Ermenin Sonuçları	71
3.2.1. Genel Olarak Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesinin Sonuçları	71
3.2.2. Yönetim Kurulu Üyesinin Azil ve İstifası Halinde TBK Madde 512'de Öngörülen Tazminat Talebi.....	73
3.2.2.1 Uygun Olmayan Zamanda Azil ve İstifa Hakkının Kullanılmasında Tazminat Talebinin Hukuki Niteliği	73
3.2.2.2 Uygun Olmayan Zamanda Azil ve İstifa Hakkının Kullanılması Sonucu Ortaya Çıkan Tazminatın Belirlenmesinde Uygulanacak Hükümler	74
3.2.2.3 Uygun Olmayan Zamanda Azil ve İstifa Hakkının Kullanılması Durumunda Tazminat Talebinin Şartları	75
3.2.2.4 TBK Madde 512'de Öngörülen Tazminat Talebinin Kapsamı	76
3.2.2.5 Uygun Olmayan Zamanda Sona Erdirme Halinde Ceza Koşulu (Cezai Şart) Düzenlenmesi.....	77
3.2.3. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesinde Özellik Taşıyan Diğer Durumlar	78
3.2.3.1 Yönetim Kurulu Üyelerinin İbra Edilip veya Edilmemesinin Üyeliğin Sona Ermesi ile İlişkisi	78

3.2.3.2 Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Sona Ermesi Dolayısıyla Anonim Şirketin İdare ve Temsil Organını Kaybetmesi	79
SONUÇ.....	80
BİBLİOGRAFYA.....	82

KISALTMALAR

Alman POK	Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu
AR Mülki Mecellesi	Azerbaycan Respublikası (Cümhuriyet) Mülki Mecellesi (Ticaret ve Medeni Kanun)
AÜHFĐ	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
BanK	9411 sayılı Bankacılık Kanunu
BK	Borçlar Kanunu
Bkz.	Bakınız
C	Cilt
D.E.Ü.	Dokuz Eylül Üniversitesi
ETTK	6267 Sayılı Eski Türk Ticaret Kanunu
Gerekçe	Türk Ticaret Kanununun Gerekçesi
İsviçre BK	İsviçre Borçlar Kanunu
RF AŞ Federal Kanun	(Российская Федерация Федеральный закон "Об акционерных обществах" - Rusiya Federasyonu "Anonim Şirketler Hakkında" Federal Kanun
RF Mülki Kanun	Rusya Federasyonu Mülki Kanunu (Гражданский Кодекс Российской Федерации)
s.	Sayfa
SerPk	6262 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TCK	5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TMK	Türk Medeni Kanunu
TTK	6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TTSG	Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
Vd.	Ve devamı
Yönetmelik	Ticaret Sicili Yönetmeliği

GİRİŞ

Anonim şirket; bir çok sayıda menfaat sahibi kişileri bir araya toplayan, büyük oranlarda sermayenin oluşumuna imkan veren ve ülke ekonomisi için çok önemli bir fonksiyonu bulunan bir şirket türüdür.

Anonim şirketler, ticaret hayatının temel yapıtaşlarından olmakla, iktisadi ve ticari hayatta büyük rol oynaması inkar edilmez olgulardan biridir. Bir çok ülkenin bütcesinden daha fazla sermayeye sahip Apple, Microsoft gibi borsada hisse değerleri milyar dolarlarla ölçülen sermayeye sahip şirketlerin dünya ekonomisinde söz sahibi olan dev şirketler olduğu ve ekonomik hayattaki rolleri inkar edilmez bir gerçektir. Ekonomik hayatta büyük rol oynayan bu ortaklıkların yönetimi de oldukça önemlidir. Bilindiği gibi anonim ortaklıklar, zorunlu organlardan olan ve olmadığı takdirde ortaklığın sona ermesine sebep olabilecek kadar önemli bir organı olan yönetim kurulu tarafından yönetilmektedir. Yönetim kurulunun anonim şirketteki işlevi oldukça önemlidir. Ortaklığın devamlı yönetim ve temsil organı olan bu kurul, şirketin tüzel kişilik kazanmasından itibaren sermaye sahiplerinin ve ortakların menfaatleri ile ilgili olan görevlerin yerine getirilmesi için geniş bir yetki ile donatılmışlardır. Bu çalışmada, anonim şirketlerin idare edilmesi işlevine sahip yönetim kurulunun göreve gelmesi ve görevinin sona ermesi incelenmiştir.

Yeni 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile yönetim kurulunun hukuki yapısı ve sorumluluğuna ilişkin getirilmiş değişiklikler eski mülga kanuna nazaran daha düzenli olarak sınıflandırılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın ilk bölümünde organ kavramına geniş şekilde yer verilmiştir. İlk başta organ kavramı irdelenirken tarihi sürecinden bahsedilmiş, daha sonra organ türleri olan şekli ve fiili organlarla ilgili bilgilere yer verilmiştir. Aynı zamanda birinci bölümde, Kanunda yeni getirilmiş tek üyeli yönetim kurulundan bahsedilmiştir.

İkinci bölümde yönetim kurulunun yönetim üyeliğine seçimine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Burada eski mülga Kanunda yer almayan ve yeni bir düzenleme olan kamu tüzel kişilerinin de yönetim kurulu üyesi olabileceklerine değinilmiştir. Bilindiği üzere, eski TTK da yönetim kurulu üyesi yalnız gerçek kişiler olabilmekte iken, tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliği söz konusu olamazdı. Lakin, yeni düzenlemede artık, hükmi şahıslar da yönetim kurulu üyesi olabilmektedirler. Bu halde yönetim kurulan üye seçilen tüzel kişi, kendi namına toplantılara iştirak edecek bir gerçek kişiyi tespit ederek tescil ve ilan ettirmek zorundadır. Bu konuya dair diğer detaylara ikinci bölümde yer verilmiştir.

Bu bölümde ayrıca yönetim kuruluna geçici üye seçilmesi, üyelik sıfatının kazanılması ile ilgili hususlara değinilmiştir.

Son bölüm olan üçüncü bölümde, yönetim kurulu üyelerinin görevinin sona erme konusu açıklanmıştır. Burada yönetim kurulu üyeliğinn sona ermesi şekillleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

İşbu çalışmada Türk Hukukuna ilişkin düzenlemeler ve doktrin görüşüne yer verildiği gibi, Alman, İsviçre, İngiliz, Rusya ve Azerbaycan Hukukuna da müracaat edilmiştir.

1. BÖLÜM

GENEL OLARAK ANONİM ORTAKLIKTA ORGANLAR VE YÖNETİM KURULUNUN ORTAKLIĞIN ÖRGÜTLENME YAPISI İÇİNDEKİ YERİ

1.1. Organ Kavramı

1.1.1. Organ Kavramına Dayanak Teşkil Eden Görüşlerin Tarihsel Gelişimi

Organ kavramını irdelerken onun Roma hukundaki kökenine göz atmak yerinde olacaktır. Esasında Roma hukuku insan odaklı hak süjesini geliştirmiştir. İnsanların sahip oldukları irade ve fiil ehliyetlerinin tüzel kişilerde mevcut olmamasından dolayı, tüzel kişilerin hak sujesi olmadıkları kabul edilmiştir¹. Başka bir ifade ile, “kişi” ve “insan” kavramlarının eşdeğer olarak benimsenmesi, insandan başka hiç bir varlığın iradeye, yani şuur ve murat etme kabiliyetini haiz olamayacağını kabulü, yani insandan başka herhangi bir varlığın reddi, tüzel kişiliğin, hak ehliyetini haiz olmakla beraber iradesi olmadığı için fiili ehliyetinden yoksun, kısaca asıl anlamda mevcut olmayan, sırf hukuk düzeninin bir soyutlamasından ibaret varlık olarak görülmesi sonucunu ortaya çıkarmıştır². Nitekim, tüzel kişi adına faaliyete bulunan gerçek kişilerin sadece kendilerine verilen yetki çerçevesinde iş ve işlem yapmaya muktedir olacağı; yetkilerin aşılması durumunda ortaya çıkacak sorumluluğun sadece bu zararı veren kişiye ait olacağı ve tüzel kişiyle, tüzel kişi adına hareket eden özel şahsın ortak bir mesuliyetinin söz konusu olamayacağı kabul edilmiştir. Roma hukukunda, haksız fiil ehliyetinin de tanınmasının sebebi olarak, tüzel kişilerin fiili ehliyetini reddetmesi gösterilebilir³. Roma hukukunun benimsediği bu görüşün zamanla çevrelerce de benimsendiği görülmüştür. Sonuç olarak bu bakış açısı, tüzel kişinin gerçek bir varlığı olmadığını iddia eden faraziye teorisinin ortaya çıkmasına temel teşkil etmiştir. Ancak ne var ki, taraflar arasında tüzel kişinin hak sujesi olarak kabul görmemesi sebebiyle oluşacak zararın bölüştürülmemesi, faraziye teorisinin uygulanabilirliğini ortadan kaldırmıştır. Bu sebeple, tüzel kişinin kendine özgü bir iradeye sahip olduğu ve bu iradesini ifade edebilmesi için organa

¹ Aslı E. Gürbüz Usluel, İcra Kurulu, *TBB Dergisi*, 2019, 142, 357-383, s. 358, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2019-142-1852>.

² İsmail Kırca, Feyzan Hayal Şehirli Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku*, Cilt 1, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, Ankara, 2013, s. 387.

³ Bilge Öztan, *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiilerinden Doğan Sorumluluk*, Ankara, 1970, s. 4.

ihtiyaç duyduğunu benimseyen gerçeklik teorisi şekillenmiştir⁴. Diğer bir ifade ile, tüzel kişilerin hak sujesi olmadığı esastan hareketle varılan bu sonuç, ilerki zamanlarda iyiniyete aykırı olarak kabul edilmiştir. Zira tüzel kişi ve temsilcisiyle hukuki ilişkiler yürüten üçüncü kişiler, zarara uğradıkları durumlarda, finansal olarak zayıf durumda olan temsilciden zararlarının tazminini temin edememekte, iktisaden güçlü olan tüzel kişi aleyhine ise, zararların tazminine yönelik hak iddia edememekteydiler⁵.

Sosyal hayatın gereksinimleriyle örtüşmeyen, hükmü şahsın hukuka aykırı fiil ehliyetinin kabul görmemesi konusu zamanla değişikliğe uğramış ve ilk olarak Bartolus tarafından bu prensibin tamamen ortadan kaldırılması fikri ortaya atılmıştır. Bartolus'un görüşüne göre, tüm hükmü şahıslara haksız fiil ehliyeti tanınmalıdır ve o zamanlar Bartolus'un görüşünün hükmü şahısların hak sujesi olmadığı düşüncesi ile zıt düşmesine rağmen, Bartolus tarafından ileri sürülen bu görüş, zamanın ihtiyaçlarını karşıladığı için uzun bir süre tutunmuştur. XVIII yüzyılın ikinci yarısından itibaren, tüzel kişilerin haksız fiil sorumluluğunu savunan görüşe karşı itirazlar dile getirilmiştir. Roma hukukunun benimsediği, tüzel kişilerin hak sujesi olmadıkları görüşü Savigny tarafından tekrar gündeme getirilerek geliştirilmiştir. Savigny'ye göre "tüm hakların varlık sebebi, insan doğasına özgü bir olgu olan hürriyetle ilintilidir". İnsan ve şahıs kavramlarının birbiriyle aynı anlamı taşıdığını düşünen Savigny, sadece insanın hak sujesi olabileceği fikrini savunmuştur. Onun kanaatinde, tüzel kişilerin iş münasebetlerinde oluşan farklı ihtiyaçlarının karşılanması için oluşturulan iradesi, fiil ehliyeti ve bu itibarla da haksız fiil ehliyeti mahiyetinde lmayan teknik araçlardır. Başka bir ifadeyle bunlar birer faraziyelerdir⁶.

Savigny tarafından ileri sürülen faraziye nazariyesi adlandırılan bu görüş, Von Gierke tarafından eleştirilmiş ve bu meseleyi Roma Hukuku değil de, Cermen Hukuku prensipleri açısından inceleyerek, tüzel kişilerin gerçek bir varlığa malik oldukları düşüncesini ortaya koyarak modern hukukun gelişmesi için gerekli çıkış yapmıştır⁷. Von Gierke Beseler'in ortaya attığı gerçeklik teorisini destekleyerek geliştirmiştir. Tüzel kişilik, gerçeklik teorisine göre; yapısı itibariyle organları olan ve kendi iradesiyle birlikte yaşayan bir organizma olarak gerçek kişi gibidir. Canlı bir şahıs gibi istem sahibi olabilir ve eylemlerde bulunabilir; tıpkı organlara sahip olan insanların beyni, ağzı ve

---

⁴ Usluel, s. 358.

⁵ Öztan, s. 4.

⁶ Öztan, s. 5.

⁷ Öztan, s. 5.

elleri gibi hareket edebilir. Şöyle ki, bu farazi, uydurma bir kişilik olmayarak, bilakis bir “grup kişidir” ve onun iradesi de bir “grup iradesidir”⁸.

Otto Von Gierk (1841-1921) tüzel kişinin hak sujesi kabul edilmesinin mecburi olduğunu ileri sürmüştür. Zira, tüzel kişi, kendisini hak sujesi olarak kabul ettirecek bir iradeye haizdir. Başka bir ifadeyle, tüzel kişi de “şahsi iradelerin üstünde, tüzel kişinin kendine has bir iradesinin (Sonderwille) varlığı söz konusudur”. Hukuk alemi için ilke açısından bir iradeye sahip olma mühim değildir. Hukuk açısından önemli olan iradenin dış aleme vuruşudur ve Van Gierke’ye göre, hükmü şahsın irade mekanizmasında yeni bir hukuki mefhuma ihtiyaç vardır. Özel şahıslar, kendi iradelerini açıklamak için gerekli araçlara sahiptirler. Hükmü şahıslar ise iradelerini beyan etmeleri için bir takım araçlara ihtiyaç duymaktadırlar ve Van Gierke bu vasıtayı “organ” olarak değerlendirmiştir⁹.

Binaenaleyh, hukuk düzeni, hükmü şahısları, gerçek kişiden farklı olarak cismani varlıkları bulunmasa da bir sosyal varlık olarak tanımlayabilir, onların insanlar gibi gerçekliklerini, varlıklarını benimseyebilir¹⁰. Bu bakış açısıyla bakıldığında zaman, tüzel kişiler birer sosyal organizma olarak telakki edilebilirler¹¹. Bu durumda tüzel kişiler de fiil ehliyetini haiz olmaktadır. Tüzel kişiler ve fiili ehliyetlerini kullanabilmek için hukuken “organ” (gerçek kişilerde vücutun ayrı ayrı kısımlarını karşılığı olan organ gibi) olarak karakterize edilen vasıtalara müracaat etmektedirler¹². Böylelikle tüzel kişiler ile gerçek kişiler arasında benzerlikler kurulabilir. Bu anlamda insanların organları olduğu gibi, tüzel kişiler de organlara sahiptir. Bu sebeptendir ki, tüzel kişiler de fiil ehliyetine sahiptirler ve onların organlarının yaptığı eylemler tüzel kişiyi de bağlamaktadır ve organların yaptıklarından dolayı da tüzel kişilerin sorumlulukları da söz konusu olmaktadır¹³.

Genel olarak baktığımız zaman gerçeklik teorisinde, varsayım teorisinden farklı olarak fiil ehliyeti sadece belirli mal ile kısıtlı bir ehliyet değildir. Gerçeklik teorisinde, fiil ehliyeti, yapıları gereği sadece gerçek kişilerin *kullanabileceği* haklar dışında, bütün hak ve borçları haiz olabilmeyi ifade etmektedir. Binaenaleyh, hükmi şahıslar tam ehliyetli olarak tanındıklarından, yasal temsilciye de gereksinim duymazlar ve hükmi şahsı oluşturan organlarının eylemleri tüzel kişinin davranışları olarak kabul

---

⁸ Ömer Ergün, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyet Durumu, *Doktora Tezi*, İstanbul, 2009, s. 21.

⁹ Öztan, s. 5.

¹⁰ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 387.

¹¹ Ergün, s. 21.

¹² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 387.

¹³ Ergün, s. 21-22.

edilmektedir. Böylece, tüzel kişiler hukuka aykırı fiilerinden dolayı şahsen mesuldurlar. Başka bir tabirle, temsilci olmadığından, organ kendisinin değil, bizzat hükmi şahsın iradesini beyan eder ve hükmi şahıs organlarının haksız fiilerinden mesuldur¹⁴.

1.1.2. Tüzel Kişilikte Organ Kavramı ve Ehliyet ile İlişkisi

Organ kavramı için kesin, tek bir kavramsal tarif vermek çok güçtür¹⁵. “Organ” terimi, Şirketler Hukukunda birden fazla anlam taşımaktadır. Organ kavramı yasa koyucu tarafından nitelendirilmemiş, bu tanımın içeriğinin doldurulması, içtihat¹⁶ ve öğretiye bırakılmıştır. Bu sebeple, içtihatlarda ve öğretilerde farklı organ tanımına rastlanılmaktadır¹⁷. Öztan’a göre “Organ, kanun maddeleri, tüzel kişinin statüsü, nizamnamesi veya iç talimatnameleriyle yetkili kılınan ve tüzel kişi için önemli olan korporatif görevleri devamlı ve bağımsız olarak gerek üçüncü şahıslarla olan

¹⁴ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, s. 388.

¹⁵ Ersin Çamoğlu, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, İstanbul, 1972, s. 3; Necla Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu*, İstanbul, 2010, s. 114; Yadigar İzmirli, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi ve Hukuki Sonuçları*, 1. Basım, 2001, s. 17.

¹⁶ Yargıtay HGK’nun 11.06.2003 tarihli E.2003/4-359, K.2003/406 sayılı kararında organ kavramını tanımladığı görülmektedir. Yargılamaya konu davaya ilişkin verilen kararda, mevzuat hükümleri uyarınca organ kavramının kapsamını ve tanımı yapılmaktadır. Kararda özetle: “Kooperatifler Kanunu’nun 597 son maddesinde organ ifadesi kullanılmayarak “yönetime veya temsile yetkili şahısların kooperatife ait görevlerinin yürütmeleri esnasında meydana getirdikleri haksız fiillerden doğan zararlardan kooperatif sorumludur” kaidesine yer verilmektedir. Söz konusu hükümlerdeki temsilci ifadesinin BK m.32 ve devamındaki temsilci kavramından farklı olduğu aşıkardır. MK’daki organ kavramı ile Türk Ticaret Kanunu’ndaki temsilci kavramının aynı içeriğe sahip oldukları bugün için uygulamada ve doktrinde kabul edilmektedir. (Bu konuda bkz. Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organların Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Dr. Bilge Öztan ve diğerleri Ankara. 1970 s. 90 vd.). Ayrıca Türk Ticaret Kanunu m. 321 ile hükümet gerekçesinde “idare ve temsil yetkisine” sahip kişiler ifadesi ile ortaklığın organlarının kastedildiği açıklanmaktadır. Kooperatifler Kanunu’nun m. 59/3’deki “yönetim ve temsile yetkili” ifadesinden de kooperatif organının kast edildiği görülmektedir.

Tüzel kişi organının sözleşme harici sorumluluğunda, öncelikle organın haksız fiili dolayısıyla tüzel kişinin sorumlu tutulabilmesi için hangi koşulların varlığı aranmalıdır.

MK’nın m. 47 ve 48. birlikte değerlendirildiği zaman “organ” ifadesi kapsamına “tüzel kişinin varsayılan iradesinin oluşmasında ve açıklanmasında aracı olan kurul organlarıdır” dalildir. Ancak organ kavramının kapsamını fazlaca daraltarak sadece kurul organlarını organ kabul etmek her zaman yeterli olmayabilmektedir. O halde, organ tüzel kişinin (var olduğu kabul edilen) iradesinin ortaya çıkmasına ve açıklanmasına neden olmaktadır, dolayısıyla yasa veya kuruluş belgeleri dolayısıyla belli hususlarda karar verme ve icrasını gerçekleştirme yetkisine sahip olan kişiler de organ sayabilir. Bu irade beyanı “hukuki muameleler” ile birlikte sözleşme harici mesuliyette de mevzubahis olmaktadır. Tütk Ticaret Kanunu m. 312/V ve 1163 Sayılı Yasa m. 597III “temsile ve idareye (yönetime) selahiyetli olanlar” ifadesiyle sorumluluk kapsamının geniş tutulduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak haksız fiil sorumluluğu ile yönetim kurulunun, organ kurul sıfatı ile birlikte davranmaları yanında, idare ve temsil yetkisine sahip olan yönetim kurulu üyelerinin ayrı ayrı eylemleriyle de tüzel kişinin sorumluluğunun doğmasına neden olabilecekleri kabul edilmek zorundadır. (Organın Eyleminden Dolayı Tüzel Kişinin Sorumluluğu, Doç. Dr. Hüseyin Hatemi, Yargı Aylık Dergisi Nisan 1980 sayı: 48 s. 15 ve devamı., Dr. Mehmet Helvacı, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu , İst. 1995 s. 11 vd.)” denilmektedir. Erişim adresi:www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim tarihi: 03.12.2019.

¹⁷ Akdağ Güney, *Üyelerin Sorumluluğu*, s. 114; İzmirli, s. 17.

münasibetlerde, gerek tüzel kişinin iç teşkilatında, yerine getirmesi için yetkili kılınan veya kendisine bu tip görevleri fiilen ve dışa karşı belli olacak şekilde bağımsız ifa yetkisi verilen şahıs veya şahıslar gruplarıdır”¹⁸.

Oğuzman/Seliçi organı, “tüzel kişinin örgütü içinde yer alan ve tüzel kişinin aktif olarak hukuk hayatına katılmasını sağlayan kişi veya kişiler” olarak tanımlamıştır¹⁹.

Akünel’e göre organ, “tüzel kişinin yapısı içerisinde bulunan ve tüzel kişinin iradesinin ortaya çıkmasını ve söz konusu iradenin hukuk alanine yansımalarını temin etmek üzere yasa, tüzük (ana sözleşme) veya bunlarla uyumlu olarak yapılan iç yönetmelik uyarınca meydana getirilen; tüzel kişilik adına karar verme, yürütme ve denetleme işlevlerini üstlenen kişi veya kurullardır”²⁰.

Özsünay’a göre, “Tüzel kişinin fonksiyonlarını, kanuna veya tüzel kişinin tüzüğüne göre bağımsız olarak yerine getirmek üzere seçilen veya tayin edilen yahut kendisine bu fonksiyonları bağımsız bir şekilde yerine getirmek yetkisi fiilen ve dışarıdan belli olacak şekilde verilen kişi (kişi organ) veya kişi gurplarına (kurul organ) organ adı verilir”²¹.

“Dar anlamda, organ kavramı, kanun veya şirket içi düzenlemeler ile oluşturulmuş bir birimde, belli bir pozisyona atanma veya seçilme yoluyla görevlendirilen ve tüzel kişinin yapısal fonksiyonlarını dışa yansıyacak şekilde yerine getiren ve sorumluluk üstlenen gerçek kişi veya kişi grupları olarak tarif edilmektedir”²².

Diğer taraftan, “organ” kavramının, içtihatca geniş yorumlanması gerektiği düşünülmektedir. Organ kavramının geniş yorumlanması sonucunda, organ tüzel kişide yasa, esas sözleşme ya da iç yönetmelik gereği organ adı altında görev yapan kişiler olmaktan çıkmıştır²³. Öztan’a göre “adilane bir riziko ve zarar taksimi, dar bir organ kavramı tanımıyla mümkün değildir, çünkü organ kavramının sınırları dar tutulduğunda, tüzel kişi adına hareket eden şahıs veya şahıs gruplarının haksız fiileri sonucunda üçüncü kişiler ağır zarara uğramakta ve haksız fiil ika eden gerçek kişiler bu zararı tazmin edememektedirler”²⁴. Oysa, organ, gerçek kişilerin organizmalarında nasıl ayrı ayrı fonksiyonları hayata geçiren beden uzuvları varsa, tüzel kişilerde de nizamnamesinde

¹⁸ Öztan, s. 82.

¹⁹ Ersin Çamoğlu, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, İstanbul, 2007, s. 30.

²⁰ Teoman Akünel, *Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler*, İstanbul, Mart 1995, s. 34.

²¹ İzmirli, s. 17.

²² Beşir Fatih Doğan, *Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri*, 2. Baskı, İstanbul, 2011, s. 6; Ayhan Kortunay, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı*, İstanbul, Mart 2015, s. 4.

²³ Akdağ Güney, *Üyelerin Sorumluluğu*, s. 116; Öztan, s. 72-73, Çamoğlu, 1972, s. 31.

²⁴ Öztan, s. 72.

tespit edilmiş gayesine ulaşmak için, temel işlevlerden sorumlu olan kişi veya kişi grupları mevcuttur²⁵. Dolayısıyla, anonim ortaklıkta organ sorumluluğuna ilişkin müzakereler yapılırken, dar anlamda ,tek kanun veya nizamname veya iç yönetmelik ile tespit edilen organlar değil, geniş anlamda, bu görevleri fiilen yapan kimseleri de kapsayacak geniş manada fonksiyonel bir organ kavramından konuşulmalıdır²⁶.

Türk Medeni Kanun'un 48. maddesine göre, *“tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler”*. Tüzel kişinin hak sujesi olarak kabul edilmesinin tabii neticesi olarak da, onlara hak ehliyetinin tanınması da mecburidir. Fakat, hak ehliyeti fiil ehliyetini yanında getirmez. Bunun dışında, hak ehliyeti ile hak sujesi arasında olan salt bağıllık, fiil ehliyeti ile hak sujesi arasında mevcut değildir. Böylelikle, hak sujesi doğumunda fiil ehliyetine haiz olmamaktadır. Hak ehliyetine sahip olan hükmü şahısa fiil ehliyetinin de tanınması mecburi değildir ve adı geçen ehliyetin tanınıp tanınmaması ve tanındığı takdirde bu ehliyetin çerçevesinin belirlenmesi hukuk politikasına bırakılmıştır. Tüzel kişilere fiil ehliyeti kanunca tanındığı durumda, bunun sınırlı bir fiil ehliyeti mi, yoksa tam bir fiil ehliyeti mi olacağını gene kendisi karar verir. İş münasebetlerinden doğan gereksinimin karşılanması için Medeni Kanun, tüzel kişilerin organları vasıtasıyla tam bir fiil ehliyetini haiz olacağını hükme bağlamıştır²⁷. Başka bir ifadeyle, Medeni Kanun tüzel kişiler ile ilgili düzenlemelerinde gerçeklik teorisinden etkilenmiş ve tüzel kişilerin hak ehliyetine, gerçek kişilere özgü olan haklar istisna olmakla, her hangi bir kısıtlama getirmemiştir²⁸.

Organın eylem ve davranışlarının hükmü şahsın eylem ve davranışı olarak kabul edilmesi, gözle görülen bir biçimde gerçek kişilik teori'sinin izlerini taşır. Bu şekilde, tüzel kişinin yetkili organları sayesinde direkt hukuk sahnesinde rol alabilmesi, tüzel kişinin ancak kanuni temsilcisi vasıtası ile hukuk alanında yer alacağını savunan varsayım teorisi yerine kabul edilmiştir²⁹.

TMK madde 49 uyarınca, *“tüzel kişiler, kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar”*. Bundan dolayı, tüzel kişi kendisine

---

²⁵ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, s. 388.

²⁶ Necla Akdağ Güney, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, İstanbul, 2012, s. 238.

²⁷ Öztan, s. 16.

²⁸ Ergün, s. 22.

²⁹ Akünal, s. 35.

özgü bir iradeye sahip olduğü için değil, belirli şartlar altında gerçek kişiler tarafından oluşturulan irade tüzel kişinin iradesi sayıldığı için fiil ehliyetini haiz olurlar³⁰.

Öztañ'a göre, kanun koyucunun bu hareketi oldukça makuldur, çünkü tüzel kişiler belli bir amacı planlı bir şekilde yerine getirmek için ortaya çıkan varlıklardır. Bu gayelerin en iyi bir şekilde gerçekleştirilmesi, ancak tam bir fiil ehliyetine sahip olmakla mümkündür. Bu zaman belli bir amaca ulaşmak için tüzel kişiler kendileri iş münasibetlerinde doğrudan doğruya iştirak etmelidirler. Diğer taraftan hak ehliyetini haiz olan tüzel kişiye tam bir fiil ehliyetinin tanınmamasının bir manası yoktur. Çünkü, tüzel tüzel kişinin planladığı amacına ulaşması için, hak ve fiil ehliyetinin birlikte var olması zorunludur. Aksi takdirde, tüzel kişinin amacını doğrudan doğruya kendisinin realize etmesi mümkün değildir. Böylece, teroik olarak birbirinden ayrı olarak araştırılan hak ve fiil ehliyeti arasında gerçekte sıkı bir bağ vardır. Mesela bir yükümlülük altına giren tüzel kişi borcunu eda edebilmelidir. Aksi takdirde kendisine ait bir yükümlülüğün varlığı söz konusu olamaz. Hükmü şahısların fiil ehliyetini elde ediş koşulları, yapıları sebebiyle gerçek kişilerden farklıdır. Fiil ehliyetini haiz olmaları için gerçek kişilerde aranan özellikler tüzel kişilerde aranmaz. Gerçek kişilerde aranan nitelikler Medeni Kanunca tüzel kişilerde aranmasa bile, kanunun tüzel kişilerin fiil ehliyetine sahip olmaları için aradığı başka bir koşul vardır. Bu şart, fiil ehliyetine sahip olmak isteyen tüzel kişinin kanun koyucu tarafından belirlenmiş organlara sahip olmasıdır. Sadece bu kanuni organları haiz olan bir tüzel kişinin fiil ehliyetinde, dolayısıyla faaliyetleri söz konusu olabilir. Başka bir ifadeyle, tüzel kişi organları aracılığıyla fiil ehliyetine haiz olmakta, kendiliğinden fiil ehliyetine sahip olmamaktadırlar³¹.

TMK 50/1 maddesinde tüzel kişinin iradesinin, organları vasıtasıyla açıklanacağını belirtilmiştir. Bu fıkranın devamında organların, hukuksal işlemleri ve öteki bütün fiileriyle tüzel kişiyi borç altına sokabileceğini ve organların kusurlu davranışları dolayısıyla ayrıyeten kişisel boyutta sorumlu oldukları belirtilmiştir. Ancak şunu ayrıca belirtmek belirtmek gerekir ki, bu açıklama dar anlamda organ için geçerli olup, geniş anlamda organ kavramını ifade etmekte yetersizdir. Zira yukarıda da değindimiz gibi, tüzel kişilerin tek organı şirketi temsile yetkili olan yürütme, yani icra organından oluşmamaktadır³².

---

³⁰ Akünal, s. 35.

³¹ Öztañ, s. 17.

³² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 388.

Böylelikle, “tüzel kişilerde “organ” kavramından, bu tüzel ortaklık adına eylemlerde bulunan, tüzel kişi adına bir takım kararlar alan ve faaliyetler gösteren kişi veya kişiler anlaşılır”³³, başka bir deyişle organ, tüzel kişinin kendi iradesini bildirme vasıtası olarak nitelendirilir. Tüzel kişi kendi yetkili organları vasıtasıyla faaliyeti ile sınırlı olan haklarını kullanmayı haizdir ³⁴.

Şunu da ayrıca belirtmek gerekir ki, organlar, onlara verilmiş görevleri yerine getirirken, organı oluşturan gerçek kişilerin sahip oldukları hak ve mükellefiyetlerinden istifade edemezler. Çünkü, burada hak sujesi olan tüzel kişidir. Organ kendiliğinden hak sujesi olmayıp, sadece kendisine görev ve yetki verilmiş şahıs veya şahıs grubudur³⁵.

1.2. Şekli-Fiili Organ Ayrımı

TMK 50. maddesi uyarınca tüzel kişi iradesini organları vasıtasıyla açıklar. TMK'daki söz konusu hükmü bağlı yorumlar, iki tür organın mevcudiyetine işaret etmektedir. Bunlar şekli ve fiili (maddi) kıstas olmak üzere ikiye ayrılmaktadır³⁶.

Şekli anlamda organ dendiği zaman tüzel kişilik adına kanun veya ana sözleşmeyle tayin edilmiş muhtelif görevleri gerçekleştirmek için atanmış kimseler akla gelecektir³⁷. Şekli, tüzel kişilik anlamda organ denmesinin sebebi, hükmü şahıs adına iş ve işlem yapacak organın isminin kanunen veya sözleşme gereği ismen ve şeklen belirlenmiş olmasıdır³⁸.

Şekli organ, yasa koyucu tarafından direkt belirlenme (kanunda öngörülme (zorunlu organ)), statüyle belirleme (ihtiyari organ) ve hakim veya resmi kurum tarafından seçilmek üzere üç grupta toplanabilmektedir³⁹.

Anonim şirketler açısından şekli organlar (zorunlu organ) genel kurul ve yönetim kuruludur⁴⁰. Kanun bunların organ özelliğinden bahsetmiştir. Bu kişilerin organ niteliği ticaret siciline tesil edilmeksizin veya şirket yönetimiyle ilgilenmeksizin (veya ticaret

³³ Fatih Bilgili, *İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu*, Ocak 2004, s. 21.

³⁴ Yaşar Karayalçın, *Ticaret Hukuku Dersleri, Şirketler Hukuku, A) Giriş-Şahıs Şirketleri*, Ankara, 1965/V, s. 375.

³⁵ Öztan, s. 29.

³⁶ Öztan, s. 31; Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 237.

³⁷ Öztan, s. 31; Bilgili, s. 30; İzmirli, s. 22; Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 239.

³⁸ Bilgili, s. 30-31.

³⁹ Öztan, s. 31; İsmail Cem Soykan, *Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu*, İstanbul, Ocak 2012, s. 9; Doğan, s. 8.

⁴⁰ Doğan, “*TTK’da denetim kuruluna şirketin bir organı olarak yer verilmemiştir. TTK m.399 ve 400’de düzenlenen denetçi de bir hizmet birimi olması sebebiyle şirketin organı değildir*”, s. 8; Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 239.

siciline tescil edilip edilmediklerine bakılmaksızın) mevcuttur⁴¹. Başka bir ifadeyle, “yönetim kurulu, kanuni organ olarak, yönetim kurulu, kanunda organ olarak gösterildikleri için, Kanun gereği organ olarak kabul edilirler, ayrıca bunların organ kavramı için gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadıkları araştırılmaz”⁴². Bir kimsenin organa ait görev ve yetkileri haiz kılınması ve o kişinin bunu açık veya gizli olarak kabul etmesi kaydıyla, ticaret siciline tescil edilmese dahi anonim şirketler hukuku bakımından o kişiye sorumluluk hükümleri tatbik edilir⁴³.

Yönetim kurulu üyelerinin yetkilerinin, TTK’da ana sözleşme ile izin verilmesi ve iç yönergesinde belirtilmesi kaydıyla, yönetim kurulu üyelerine ya da üçüncü şahıslara devrine icazet verilerek yeni organların teşekkülüne imkan verilmektedir. Murahhas üye ve üçüncü şahıs durumundaki murahhas müdürler, yöneticiler arasından seçilerek, kendilerine yönetim yetkisi verilen ve bu nedenle bağımsız şekilde karar alma yetkisini haiz olan murahhas üyeler ve üçüncü şahıs durumundaki murahhas müdürler de bu manada organ sayılmaktadırlar⁴⁴. Yargıtay uygulamasında da murahhas müdürlerin organ sıfatına haiz olduğu kabul edilmektedir⁴⁵. Yönetim yetkilerini devralarak kullandıkları

⁴¹ Mustafa Aksoyak, Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği, *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, 2016, s. 12.

⁴² Öztan, s. 32.

⁴³ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 239.

⁴⁴ Oruç Hami Şener, *Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, Ocak 2015, s. 70-71. (Ticari Temsilci).

⁴⁵ Bkz. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, E.2015/603, K. 2015/7529 ve 19.02.2015 tarihli kararı, özetle; “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 135. Maddesi uyarınca “yönetim organı”, anonim şirketler ve kooperatiflerde yönetim kurulu, limited şirketlerde müdür veya müdürler, şahıs şirketleriyle sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde yöneticidir. Aynı yasanın 368. maddesine göre “yönetim kurulu, ticari mümessil ve ticari vekiller atayabilir. Devamı 370/2 maddesine göre ise “yönetim kurulu, temsil yetkisini bir veya birden fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişiye devredebilir. En az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şarttır”.

Limited şirketlere dair hükümlerde de şirkette pay sahibi olanların yanında, şirkette pay sahibi olmayan şahsın müdür olarak tay edileceği ifade edilirken (M.623), pay sahibi olmayan şirket müdürünün iş akdi çerçevesinde de görev yapabileceği belirtilmektedir(M.629).

Bankacılık Kanunu m. 23’e göre, banka yönetim kurulunda doğal üye olan genel müdürler de murahhas üye ya da şahıs/organ sıfatına sahip olmamışsa iş ilişkisi çerçevesinde görev yaptığının kabulü gerekir.

Şahıs organ konumundaki murahhas üyeler haricinde anonim ortaklık yönetim kurulunu teşekkül ettiren şahıslarla ortaklık tüzel kişiliği arasındaki ilişki esas olarak vekâlet sözleşmesine dayansa da bu ilişkinin iş ilişkisi olarak teşekkülünde de bir mani yoktur. Bu durumda hukuksal vasıflandırma her somut olaydaki açışma ilişkisi özelinde yapılmalıdır (Prof. Dr. Sarper Süzek, *İş Hukuku Yenilenmiş 10. Bası İst s. 133-134*)

TBK ticari temsilciyi “işletme sahibinin, ticari işletmeyi yönetmek ve işletmeye ilişkin işlemlerde ticaret unvanı altında, ticari temsil yetkisi ile kendisinin temsil etmek üzere, açıkça veya örtülü olarak yetki verdiği kişi” şeklinde tanımlamaktadır(Mad.457/1). Aynı kanunun 554. maddesinde ticari temsilci ile temsil ettiği şahıs arasında hizmet, ortaklık veya vekâlet akitlerinin varlığı söz konusu olabileceği, ancak bunun sınırlı olmadığı, taraflar arasında başkaca hukuki ilişkilerin de kurulabileceği ifade edilmiştir. Özet olarak ticari temsilciyle işletme sahibi arasında iş ilişkisi kurulabilecektir.

Ortaklıklarda tüzel kişiliği temsil eden genel müdür veya müdürlerin ticari temsilci oldukları aşikardır. Ticari temsilcinin yukarıdaki yasa hükümlerine göre gerçek manada pay sahibi olmadığı sürece, bağımsız

için, murahhas üye ve murahhas müdürlere organ-müdür de denmektedir. Bundan başka, TTK 367. maddesi uyarınca yönetim kurulu, yönetim yetkisini kısmen veya tamamen üçüncü kişilere devredilebilir. Bu şahıslar haiz oldukları yetkilere göre müdür, genel müdür (General Director) veya CEO (Chief Executive Officer) olarak adlandırılmaktadırlar. Eğer ilgili müdürlere, yetki devrinde, müstakil karar alma yetkisi verilmişse, bu şahıslar da şekli anlamda organ olarak kabul edilmektedirler. Tasfiye memurları ve kayyumlar da kendilerine tayin edilmiş görevler sebebiyle birer şekli organlardır⁴⁶.

Fiili organ kavramının kapsamına, kanunda ve ana sözleşmede organ olarak tanımlanmayan ve kendisine yönetim görevleri tahsis edilemeyen ancak ortaklık kararlarının oluşumuna katkı sağlayan ve kurul olarak ifa edilen yetkileri kendi başına istifade edebilen gerçek ve tüzel kişiler girmektedir⁴⁷.

Nizamname ve kanunda organ olarak nitelendirilmeyen, fakat bazı görevleri icra eden şahıs veya şahıs grupları organ olarak tanımlanabilirler⁴⁸. Anonim şirketin nizamnamesinde veya esas sözleşmesinde kendisi adına işlemler yapabilecek organların belirlenmiş olması, araştırma sırasında bir sorun oluşturmayacaktır. Lakin nizamnamede veya esas sözleşmede organ olarak tespit edilmeyen şahısların organ olarak tanınıp tanınmayacağı vaciptir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi⁴⁹ böyle bir durumda organ oluşumu şartını ana sözleşmede veya nizamnamede aramak, organ kavramını sınırlandırmak demektir ki bu da tüzel kişilerin organ sıfatını tanımak istemedikleri durumlarda bu yola başvurarak, kolaylıkla organ özelliğini aradan kaldırmış olacaklardır. Bu sebepten önceleri organ niteliğinin ana sözleşme veya nizamname ile belirtilmesi şartı aranırken, daha sonra bu görüş değiştirilmiş, organ niteliğinin kabulü için tespit şeklinin bir şart olmayacağı kabul edilmiştir. Bu itibarla, esas sözleşme ile şirket müdürüne veya yetkili birine görev verilmesi durumunda, verilen göreve göre organı adlandırmak

---

hareket etme olanağı olmadıkça ve murahhas aza olmadığı sürece, iş ilişkisi çerçevesinde görev yaptığının kabul edilmesi gerekmektedir.

Yargılamaya konu olayda, davacı genel müdür olarak görev yaptığını, davalı ortaklıkta davacının danışman, ancak iş ilişkisinde görev yapmadığını iddia etmiştir. Davacı her ne kadar kar payından oransal olarak ücret almakta ise hukuki ve kişisel olarak işverene bağımlı çalışıyor ise arada iş ilişkisinin, bağımsız çalışıyor ise vekâlet ilişkisinin olduğu, yönetim kurulu murahhas azası ya da ortak ise şahıs organ sıfatıyla ortaklık ilişkisi kapsamında çalıştığını kabul etmek gerekir.” Erişim adresi:www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim tarihi: 03.12.2019.

⁴⁶ Doğan, s. 10-11.

⁴⁷ Doğan, s. 12.

⁴⁸ Öztan, s. 31.

⁴⁹ Bkz. s. 11.

mümkündür⁵⁰. Bundan dolayı öğretide, organ özelliğinin tespitinde sadece kanunda öngörölmüş veya nizamnamede belirtilmiş olma şartının aranmaması gerektiği, aksine kanunda ve statüde organ olarak nitelendirilmemekle birlikte, bir takım görevleri icra eden şahıs veya şahıs gruplarının da organ olarak kabulü gerektiği görüşleri ifade etmektedir⁵¹. Başka bir anlatımla, “kanun, esas sözleşme veya şirket içi düzenlemelerde organ olarak nitelendirilmeyen ve bu konuda görevlendirmedeği halde organsal yetkileri fiilen kullanan kişiler de organ olarak kabul edilecektir.”⁵². Bu bakımdan maddi kritere göre, tüzel kişiye ait olan önemli işlevlerin bir şahıs veya bağımsız şekilde ve süreklilik gösteren bir biçimde yerine getirilmesi durumunda, kanunda, tüzükte ve genel kurul kararıyla belirtilmese bile, organ olarak kabul edilmesi gerekmektedir⁵³. Bu sebeple anonim ortaklıklar hukukunda organların mesuliyetinden bahsederken dar anlamda sadece şekil organları, yani kanun ve esas sözleşme ile tespit edilen organları değil, gerçekte bu görevleri ifa edenler yani fiilen yönetimde görevli kimseleri de içerecek geniş manada fonksiyonel bir organ mefhumundam hareket etmek gerekmektedir⁵⁴.

Bir hususu da dikkate almak lazımdır ki, fiili organ sıfatının tespit edilmesinde sadece görev süresine veya bu görevi sürekli olarak ifa etmesine göre karar vermek doğru değildir. Örneğin, hakim ortağın ortaklık için çok ehemiyetli bir konuda iradenin oluşumunda yalnız bir kes yönlendirici olması, onun bunu uzun süreli veya devamlı yapmamış olması sebebi ile sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır⁵⁵.

Diğer taraftan, tüzel kişinin nizamnamesinde organ olarak gösterilen şahıs veya şahıs gruplarına, organ niteliğinin kabul edilmesi için gerekli yetkiler verilmemişse, bunların nizamnamede organ olarak belirtilmeleri hiç bir ehemiyet taşımaz. Bu sebeple de tüzel kişinin adı geçen bu şahıs veya şahıs gruplarının fiillerinden doğacak mesuliyeti organının hareketlerinden dolayı aranacak sorumluluk özelliğinde değildir. Böylece, tüzel kişinin icrasını istediği görevlerin bir kısmı organ özelliğinin verilmesinde ölçü olabilir. Başka bir anlatımla şirket organının niteliği, tüzel kişi adına icra edilen yetkilerin mahiyetine göre belirtilebilir⁵⁶. Bundan dolayı, organdan maddi anlamda söz edebilmek

---

⁵⁰ Öztan, s. 36-37 vd.

⁵¹ İzmirli, s. 23.

⁵² Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 6.

⁵³ Ömer Ergün, *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyet Durumu*, 1. Baskı, İstanbul, Ağustos 2010, s. 190.

⁵⁴ Akdağ Güney, *Üyelerin Sorumluluğu*, s. 148; Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 241.

⁵⁵ Kaan Muharrem Yağcıoğlu, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi*, Mayıs 2018, s. 28.

⁵⁶ Öztan, s. 38.

için, bizatihi tüzel kişinin varlığını ortaya koyan görev ve yetkilerin ifası gerekmektedir⁵⁷. Bir kişinin fiili organ olarak sorumluluğuna gidilebilmesi ve fiili organ olarak onaylanması için, şirket iradesine etkisinin nitelik ve süre açısından belirli ölçütleri taşıması gerekmektedir. Bu konuda, kesin ortaklık iradesinin oluşumuna yardım niteliğindeki hareketler, tutumlar, fiili organın kabulü için kafi değildir. Buna misal olarak, yönetim kurulunda danışmanlık yapan bir kimsenin tavsiyeleri doğrultusunda alınmış karara göre danışmanı fiili organ haline sokmaz⁵⁸. Yalnız, bu kişilerin kararın oluşumuna şahsen tesir etmemeleri gerekir. Bu şahısların yükümlülüklerine aykırı bir tutum içerisinde olmaları durumunda sorumlulukları, ortaklık ile aralarındaki sözleşmeye göre tespit edilir⁵⁹.

Fiili organdan söz edebilmek için ortaklık iradesi üzerindeki izlenimin tipik organ olma durumundan ileri gelmesi gerekmektedir. Şekli veya fiili organlar ilgili şahsın baskısı altında kalmadan kendi iradeleriyle karar verebiliyorlarsa, tipik organ olma durumundan bahsedilemez⁶⁰. Dahası fiili organ olarak kabul edilmesi için etkinin alışlagelmiş işleri aşan ve ortaklık açısından ehemmiyet arz edecek nitelikte olması gerekir⁶¹.

Eğer fiili ve maddi organ arasında farklılıkları gösterirsek, fiili organ mefhumu, yalnızca herhangi bir yetki devri dahi söz konusu olmadan organ görev ve yetkilerine sahip olan ya da ele geçiren şahısları ihtiva eder. Maddi organlar ise, bu görev ve yetkileri zorla kazanmamış, yasayla yahut da ortaklık içindeki düzenlemelerle yetkili kılınmış şahıslardır⁶².

Böylelikle, maddi organların görev ve yetkileri yetki devri yolu ile onlara bahşedilmiş, şekli organlar gibi kanun tarafından verilmemiştir. Bu sebepten, maddi organların konum ve yetkileri her zaman iptal edilebilir⁶³.

1.3. Zorunlu-İsteğe Bağlı Organ Ayrımı

Tüzel kişiler hangi organlara, başka bir deyişle nasıl bir örgütsel yapıya sahip olacaklarını, bizatihi kendi nizamnameleri yada kuruluş belgelerinde özgür bir şekilde

---

⁵⁷ Serhan Dinç, Türk Ticaret Kanunu Tasarı'sına Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, *Yüksek Lisans Tezi*, Isparta, 2009, s. 3-4.

⁵⁸ Akdağ Güney, *Üyelerin Sorumluluğu*, s. 150.

⁵⁹ Yağcıoğlu, s. 28.

⁶⁰ Akdağ Güney, *Üyelerin Sorumluluğu*, s. 150.

⁶¹ Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 8.

⁶² Aksoyak, s. 14.

⁶³ Aksoyak, s. 14.

tespit edebilirler. Fakat kanun koyucu, organın tüzel kişilerin hayatında ne kadar ehemiyetli bir rol oynadığını gözönüne alarak, her tüzel kişi türünde kesin olarak bulunması mecburi organların çeşitlerini de tespit etmiştir⁶⁴. Kanun koyucu, tüzel kişilerin fiil ehliyetlerini organları vasıtasıyla istifade ettiğini dikkate alarak, her bir tüzel kişi tipi açısından sahip olunmasını şart kıldığı organları da kararlaştırmıştır⁶⁵. Bu organlara zorunlu veya kanuni-mecburi ve isteğe bağlı veya iradi- ihtiyari organ olarak isimlendirilmişler⁶⁶.

1.3.1. Anonim Ortaklıkta Zorunlu Organlar

Kanun, bir şahıs ya da malvarlığı grubunun tüzel kişiliğinin varlığı için nasıl organizasyanın sağlanması gerektiğini tespit eder. Başka bir deyişle, örgütlenme unsurunun temin edilebilmesi için hangi organların varlığının gerekli olduğunu belirler⁶⁷. Başka bir deyişle, fiili ehliyetine sahip olabilmeleri için, tüzel kişiler kanunda belirtilen organlara sahip olmaları gerekir⁶⁸. Bir tüzel kişinin mevcut olması için varlığı zorunlu kılınan ve yasada düzenlenen bu organlar, “zorunlu organlar” olarak adlanır⁶⁹. Bir sözleşme, tüzel kişinin var olan organlarından birisinin zorunlu organlardan olup olmadığını belirlemek için yasayla muracaat etmesi gerekli ve yeterlidir. Çünkü, zorunlu organlar, kanunda organ olarak belirtildikleri için organdır; bunların organ sayılıp sayılmayacakları konusunda ayrıca herhangi bir araştırma veya inceleme yapılması gerekmez⁷⁰.

Zorunlu organlar, her tüzel kişi türü için kanun tarafından tespit edilmiştir. Misal olarak, derneklerde, genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kurulu bu kapsamda sayılırken, vakıflarda zorunlu organ sadece yönetim organı olarak kabul edilmiştir⁷¹. Anonim ortaklıklarda ise şirketin zorunlu organları, genel kurul ve yönetim kuruludur⁷².

⁶⁴ Jale Akipek, Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, 1. Cilt, 8. Baskı, Eylül 2011, s. 550.

⁶⁵ Soykan, s. 9.

⁶⁶ İzmirli, s. 22; Öztan, s. 96.

⁶⁷ Ferhat Uslu ve Oğuzcan Kutkan, “Kabahatler Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu”, *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Fr. Şeref Ertaş’a Armağan, Cilt 19, Özel Sayı, 2017, s. 2809.

⁶⁸ H.Ali Dural, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Kiltlenmesi ve Hukuki Sonuçları, *Doktora Tezi*, Mayıs 2005, s. 11.

⁶⁹ Soykan, s. 10.

⁷⁰ Soykan, s. 10.

⁷¹ İzmirli, s. 19.

⁷² Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Ankara, 2019, s. 298; İzmirli s. 19; Oğuz İmregün, “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları”, *Prof.Hayri Domaniç’e 80.Yaş Günü Armağanı*, Cilt I, İstanbul, 2001, s. 277.

Bu konuda, yönetim kurulu anonim ortaklığın kanuni organı olup, şirketin yönetiminde ve temsilinde işletme sahibi görevi görmektedir⁷³.

Kural olarak yönetim kurulu icra ile görevli organ iken, genel kurul anonim şirketin karar organı görevini yapar⁷⁴. Genel kurul ortaklıkta pay sahibi olanlardan teşekkül eden bir organdır. Yönetim kurulu ise genel kurul tarafından onay verilen ve bu suretle göreve gelen bir organdır⁷⁵. Şirketin yönetimi ve temsil edilmesi görevlerini yerine getiren yönetim kurulunun mevcut olmaması veya diğer zorunlu organ olan genel kurulun yokluğu, ortaklığın sona ermesine sebep olacaktır⁷⁶. Zira zorunlu organlar yoksa tüzel kişilik kazanılmaz veya kendiliğinden sona erer⁷⁷. Bununla ilgili olarak TTK 530 (1) maddesinde: “Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli olan organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanmıyorsa, pay sahipleri, şirket alacaklıları veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığının istemi üzerine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, yönetim kurulunu da dinleyerek şirketin durumunu kanuna uygun hale getirmesi için bir süre belirler. Bu süre içinde durum düzelmezse, mahkeme şirketin fesine karar verir.” hükmüne yer verilmektedir. Böylelikle, yönetim kurulunun mevcut olmaması, anonim şirketin fesihine sebep olur.

İhtiyari organlar ile zorunlu organlar arasındaki esas ayrım, ihtiyari organların tüzel kişiliğin fiil ehliyetini elde edinmesinde rol oynamamasıdır. Dolayısıyla ihtiyari organların sonradan herhangi bir şekilde yok olması veya oluşturulmaması da tüzel kişiliğin fiil ehliyetine etkisi olmaz⁷⁸.

1.3.2. Anonim Ortaklıkta İhtiyari (İsteğe bağlı) Organlar

Kanunla öngörülen zorunlu organların yanısıra, tüzel kişiler, amaçlarına ve teşkilatlarına göre, ihtiyari organlar da belirleyebilirler⁷⁹. Tüzel kişilerin gayeleri, yapı biçimi veya sosyal yahut ticari hayata ilişkin aktivitelere katılma durumuna göre, bu ihtiyari organlar kurulabilirler⁸⁰. İhtiyari organların ne sayısı, ne de yetkileri kanun

⁷³ İmregün, *Prof.Hayri Domaniç'e 80.Yaş Günü Armağanı*, s. 277.

⁷⁴ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, s. 298.

⁷⁵ Ömer Adil Atasoy ve Berkay Ergün, “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevleri Kapsamında Kurulması Zorunlu Komitelerin Faaiyetlerinden Doğan Sorumluluklar”, *HF Dergisi*, Y. 4, S 2, 2018, 33-52, s. 35, <https://dergipark.org.tr/download/article-file/669434>

⁷⁶ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, s. 298.

⁷⁷ Uslu ve Kutkan, s. 2809.

⁷⁸ Soykan, s. 11.

⁷⁹ Öztan, s. 98.

⁸⁰ Soykan, s. 10.

tarafından sınırlandırılmıştır⁸¹. Tüzel kişi, statüsünde, iç talimatnameleri ile veya sonradan alacağı kararlarla ihtiyari organlarının tayinini, neler olacağını, sona erme koşullarını, sayıları ve diğer husularını belirleyebilir⁸². Doktrinde, tüzel kişinin tüzüğünde ihtiyari organların birer birer belirlenmesinin zorunlu olmadığı, tüzükte tüzel kişiye ile ilgili ortak bir görevin gösterilmesinin ve bu görevin icra edilmesi için bir ya da birden çok kimsenin tespit edilmesinin öngörülmesinin kafi olduğu belirtilmektedir⁸³. Planladıkları gayelerine ulaşmak için, tüzel kişiler, kendilerine hizmet veya vekalet sözleşmesiyle ya da temsil yoluyla bağlanmış olan kişilerin hizmetlerinden de yararlanabilirler. Böylece organlarının yanısıra bir tüzel kişinin temsilcileri veya yardımcı şahısların da bulunması olasıdır. Tüzel kişiler, temsilci veya yardımcı kişilerin, onlar organı durumunda olmadıkları için, işlediği haksız fiillerden dolayı hiç mesuliyet taşımazlar, ya da TBK.66.hükmü uyarınca, adam çalıştıran sıfatında sorumluluğu bulunmaktadır: “*Adam çalıştıran, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlüdür*”. Bu konuda TMK 50 maddesi hükmünde “*Organlar, hukukî işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokarlar*” şeklinde açıklık vardır. Bu sebepten, tüzel kişi adına hareket eden kimsenin organ mı, yoksa temsilçi mi ya da yardımcı kişi mi olduğunun bilinmesinde fayda vardır⁸⁴.

1.4. Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri

Anonim ortaklıklar yönetim kurulunca temsil edilir ve yönetilir. Bir yada daha çok kişinin oluşturabildiği yönetim kurulu ana sözleşme ile atanmakla ya da genel kurulca seçilmekle en fazla 3 yıl süreyle görev yapar.

Kanunda aranan şartlar yanında, ilaveten anonim şirketin esas sözleşmesinde yönetim kurulu üyeliği için bazı özel şartlar öngörülebilir⁸⁵. Başka bir deyişle, banka, aracı kurum gibi özellik taşıyan anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi seçilmesi için, kendilerine mahsus özel mevzuatlarında ek şartlar koyularak ilave nitelikler arayabilirler⁸⁶. Örnek olarak, farklı meslekler grupundan elde ettiği tecrübe ve yüksek

---

⁸¹ Öztan, s. 98; Soykan, s. 10.

⁸² Öztan, s. 98.

⁸³ Soykan, s. 11; Öztan, s. 34-35.

⁸⁴ Akipek, Akıntürk ve Karaman, s. 551-552.

⁸⁵ Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (Şirketler Hukuku), Ankara, 2016, s. 285; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, 13. Bası, İstanbul, 2019, s. 129.

⁸⁶ Sami Karahan, *Şirketler Hukuku*, 2. Baskı, Mart, 2015, s. 417.

eğitim görmesi gösterilebilir⁸⁷. Bunu da ayrıca belirtmek lazımdır ki, 6102 sayılı yeni TTK yürürlüğe girdiği ilk zamanlarda getirilen, yüksek eğitim alma hükmü kaldırılmıştır⁸⁸.

Eski 6762 sayılı TTK'dan (mülga) kıyaslandığı zaman TTK yönetim kurulu üyeliği için aranan koşullar sadeleştirilmiş ve böylelikle yönetim kuruluna seçilmesi daha kolay hale gelmiştir.

Bu düzenlemelerden birisi⁸⁹, yeni TTK gerçek şahısların yanısıra, tüzel kişilerin de ortaklıkta yönetim kurulu üyesi olmalarını mümkün kılmaktadır. ETTK'da öngörülen yönetim kurulu üyesi olabilme için aranan pay sahibi olma koşulu da yürürlükten kaldırılmıştır. Bununla da işinin ehli olan profesyonel kişilerin yönetim kuruluna üye olarak seçilmesi daha kolay hale getirilmiştir. Yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için aranan şartları daha ayrıntılı bir şekilde aşağıda dikkatinize sunuyoruz.

1.4.1. 6762 Sayılı Mülga Türk Ticaret Kanunu'nda TTK'da Aranan Şartlar

1.4.1.1 Mesleki Tecrübe

TTK yönetim kurulu üyesi olabilme için her hangi bir mesleki özellik aranmamasına rağmen, ana sözleşmeyle yönetim kurulu üyeliğine seçilebilmek için mesleki tecrübeye ilişkin zorunlu koşullar getirilebilir. 5411 sayılı Bankacılık Yasasında yönetim kurulu üyelerinin söz konusu yasanın kurumsal idari düzenlemelerinde tespit edilen özellikleri ve amaçlanan işlemleri yerine getirebilecek mesleki deneyime sahip olması gibi talepler buna örnek olarak gösterilebilir⁹⁰. BanK 92.maddesi ile “*Yönetim kurulu üyelerinin bu Kanunun kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen nitelikleri ve plânlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek meslekî tecrübeyi haiz olması*” şartı aranmaktadır. Banka genel müdürlüğü görevini yerine getiren kişilerin hukuk, iktisat, ekonomi, bankacılık ve denk bölümlerde asgari lisans seviyesinde öğrenim görmesi gibi koşullar da, BanK yönetim kurulu üyeleri seçilmek için aranmaktadır⁹¹.

⁸⁷ Bahtiyar, s. 129.

⁸⁸ U. Ünlü, “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Temsil Yetkileri ve Sorumluluk Alanlarına Ayrıntılı Bir Bakış”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 11(117), 135.

⁸⁹ 6267 sayılı TTK, m. 312,.... “*Fakat hükmü şahsın temsilcisi olan hakiki şahıslar idare meclisine aza seçilebilirler*”. Maddeden de görüldüğü gibi, ETTK da yalnız gerçek kişilerin yönetim kurulu üyeliğine seçilmelerine icazet verilmiştir.

⁹⁰ Mustafa Yavuz, “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği İçin Aranan Şartlar”, *İSMMMO*, Mayıs-Haziran 2013, s. 151.

⁹¹ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 36-37.

1.4.1.2 Pay Sahibi Olma Şartı

Yeni TTK ile, ETTK m. 312 hükmü uyarınca yönetim kurulu üyesi gibi göreve başlayabilmesi için aranan pay sahibi olma şartı kaldırılmıştır. Söz konusu eski yasa hükmünün getirilmesine esas neden, pay sahibi olan yönetim kurulu üyelerinin şirket işlerinin yürütülmesinde özenle ve titiz davranacakları düşüncesiydi. Ancak büyük şirketlerin yönetiminde tek bir paya sahip üyelerin ortaya çıkması suretiyle hükmün kolayca dolanılması ve şirket faaliyetinin profesyonel bir şekilde yürütülmesi gerçekliği karşısında, bu kural anlamını kaybettiği için çokca eleştirilmiştir⁹².

Aslında ETTK da yönetim kurulu üyesi olarak görev yapabilmek için pay sahibi olma şartı açıkça belirtilmemiş, sadece pay sahibi olmayan bir kişinin yönetim kurulunda görev verilmesi durumunda, o kişinin, seçilmesinin gerçekleştirildiği genel kurul kararı ticaret siciline tescil edilmeden önce pay sahibi olmasını şart kılmıştı. Yani pay sahibi sıfatını kazanmadan yönetim kurulu üyesi olarak göreve başlayamayacağı hükme bağlanmıştı⁹³.

Pay sahibi olma zorunluğu TTK ile kaldırılmış ve pay sahibi olmayanların da yönetici olarak faaliyet gösterebilmelerine imkan tanınmıştır⁹⁴. Böylece, hem pay sahiblerinin sayısını aşan sayıda üyeden teşekkül eden yönetim kurulunun oluşumuna olanak sağlanmış, hem de hile-i şer' iye olan yöntemlere müracaat edilmeden, profesyonel olan ve işinin ehli olan yönetim kurullarının kurulabilmesinin yolu açılmıştır⁹⁵. Bundan başka, bu sayede, alacaklılar gibi olan üçüncü şahıslar bakımından şirkete ortak olmadan "kontrolü" ele almak imkanı sağlanmıştır. Pay sahibi olma koşulundan vazgeçilmesine paralel olarak yöneticilerin teminat olarak ortaklığa hisse senedi tevdi etmeleri ile bağlı ETTK 313. maddesine de yeni TTK'da yer verilmemiştir. Yöneticilerin görevlerini yaparken kusurlarıyla ortaklığa verebilecekleri zarara karşı sigorta yaptırma imkanı sağlanmıştır. Bu, hisse senedlerinin tevdi maddesi yerine yöneticilere tanınan bir imkandır⁹⁶. Lakin bir hususu dikkate almak lazımdır ki, sigorta ile ilgili bu hüküm tamamen ihtiyari bir sigorta olanağı tanımakta ve hiç bir zorunluluk getirmemektedir. Gerekçedeki açıklamalara göre, böyle bir sigortanın bugün itibarıyla ülkemizde

---

⁹² R. Çakır, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu", *İstanbul Barosu Dergisi*, 88(5), s. 115.

⁹³ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 38; Rüknettin Kumkale, *Anonim Şirketler*, Ankara, 2003, s. 363.

⁹⁴ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 413.

⁹⁵ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 413.

⁹⁶ Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 178.

yaptırılması imkanı oldukça kısıtlıdır. Burada belirtilenlerle beraber bu madde dikkate alındığında, öngörüldüğü şekli ile bu anlamda sigortanın anonim ortaklıklar hukukuna olumlu bir katkı sağlayacağı konusunda ciddi şüphelerin varlığından söz edilebilir⁹⁷.

Ama bunu dikkate almak lazımdır ki, eğer esas sözleşmede yalnız pay sahiplerinin yönetim kurulu üyesi olabilmesi şartı koyulmuşsa, o zaman pay sahibi olmayanlar yönetim kurulu üyesi seçilemezler. Bunun yanı sıra pay sahibi olmayan kişinin yönetim kuruluna üye olarak atandığı veya seçildiği zaman, seçilen kişi tarafından bu görevi kabul ettiğine dair yazılı rızasının sunulması gerekmektedir.

1.4.1.3 Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği

TTT 359.maddesinin 1. fıkrası uyarınca “Anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur”. İlgili maddenin 2. fıkrasında tüzel kişilerin yönetim kurulu üyeleri olabilmeleri ile ilgili yeni bir hüküm getirilmiştir. Tüzel kişilerin ortaklık yönetim kurulunda üye olabilmesi ile ilgili ETTK’da herhangi bir izin mevcut olmamış, sadece olarak ETTK’nın 312/2. ve 275.maddeleri uyarınca kamu tüzel kişilerine yönetim kurulunda temsilci bulundurabilmelerine icazet verilmişti⁹⁸: “Tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Fakat hükmü şahsın temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kuruluna üye olarak seçilebilirler”. Böylelikle tüzel kişi pay sahibi olsa bile kendileri bizzat yönetim kurulu üyesi olamıyorlar, fakat bir gerçek kişiyi temsilci üye olarak seçilmesini sağlayabilmekteydi. Bu, doktrinde tüzel kişinin yönetim kurulunda görev yapan temsilcisinin faaliyetlerinden sorumlu tutulmasının mümkün olup olmadığı tartışmasına sebep oluyordu⁹⁹.

Yeni TTK’da ise yönetim kurulu üyeliğine gerçek veya tüzel kişinin getirilmesi ile ilgili zorunlu bir şart getirilmiştir. Tüzel kişilerin yönetim kurulunda üye olarak görev almasına olanak tanınmamasının sebebi: yönetim kurulu üyeliğinde şahısa ve kişisel vasıflarına duyulan itimad idi. Lakin, zaman geçtikçe şartların değişim göstermesi, ticaret

⁹⁷ Abuzer Kendigelen, *Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, 1. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 1999, s. 254.

⁹⁸ ETTK madde 275 “Devlet, vilayet, belediye gibi amma hükmü şahıslardan birisine esas mukaveleye dercedilecek bir kayıtlı pay sahibi olmasa dahi, mevzuu amme hizmeti olan anonim şirketlerin idare ve murakebe heyetlerinde temsilçi bulundurmak hakkı verebilir”, madde 312/2,

“.....Pay sahibi olan hükmü bir şahıs idare meclisi azası olamaz. Fakat hükmü şahsın temsilcisi olan hakiki şahıslar idare meclisine aza seçilebilirler”.

⁹⁹ Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, İstanbul, 2014, s. 360.

hayatının ve teknolojik gelişmelerle birlikte, tüzel kişiler yönetimde iştirak etmek ve ortaklığın faaliyetlerinde etkin olmak istemiş ve mesuliyetin tüzel kişi üzerinde olmaması, adil olmayan neticelerin yaygınlaşmasına sebep olmuştur. Mesuliyetin tüzel kişinin yönetim kurulundaki temsilcisine ait olması hususu, geçmişte sıkça suiistimal edilmiş ve tüzel kişilerin, mali yapısı zayıf temsilcilerinin arkasına gizlenerek mesuliyetten kaçmasına sebep olmuştur¹⁰⁰.

Böylece şirketler topluluğu ile bağlı düzenlemelere uyum sağlanması¹⁰¹ için tüzel kişilerin de yönetim kuruluna üyesi olabilmesi ile ilgili yeni bir düzenleme TTK'ya getirilmiştir.

Yönetim kuruluna tüzel kişinin doğrudan seçilmesine imkan tanınmasıyla birlikte, tüzel kişinin fiziken toplantılarda iştirakı namümkün olduğu için, TTK madde 359 (2) ye göre tüzel kişi namına, tüzel kişi tarafından tespit edilen, yalnız bir gerçek şahıs da tescil ve ilan olunur, ayrıyeten tescil ve ilan yapılmış olduğu, ortaklığın internet sitesinde derhal açıklanmak zorundadır. Tüzel kişi namına onu yönetim kurulunda temsil edecek şahsı tüzel kişi kendisi seçmektedir. Tüzel kişi namına yalnızca, bu tescil olunmuş şahıs yönetim kurulu toplantılarına katılıp oy kullanabilir¹⁰². Kullanılan oy tüzel kişindir¹⁰³. Bunu da ayrıca belirtmek lazımdır ki, 359.2 maddesi düzenlemesiyle, tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabilmesi konusunda yalnızca bir olanak tanınmaktadır.

Kanun koyucunun tüzel kişiyle birlikte bir gerçek işinin de belirlenerek tescil ve ilan edilmesi şartı getirmesinde esas özellik, türü farketmezsizin tüm tüzel kişilerde, hem tüzel kişileri temsil etmek ve iradesini açıklamak için tek bir gerçek kişi tayin etmek mecburiyetinde olduğu değil, hem gerçek kişinin tescil ve ilan ettirilmesi zorunluğu ile yalnız tescil ve ilan ettirilmiş gerçek kişinin tüzel kişi adına toplantılara katılmasına imkan tanınmasındadır. Kanunun tüzel kişiye, kendi adına tescil edilmiş şahsı istediği zaman değiştirebilmesi (m.364.1, son cümle) imkanının sağlamasını dikkate alarak, tescil ve ilan şartının getirilmesi ile, tüzel kişinin ona verilen bu imkanı kullanarak, her defasında ayrı ayrı kişileri toplantıya yollayarak, kurulun çalışmasını ve istikrarını bozmasını da engellemiş olmaktadır¹⁰⁴.

---

¹⁰⁰ Ebru Demirci, "Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyelerinin Anonim Şirkete Borçlanma Yasağı", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi HFD*, C. XXII, S. 2, 2018, s. 40.

¹⁰¹ İ. Kırca, "Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 2012, 28(2), s. 52.

¹⁰² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 402.

¹⁰³ Pulaşlı, *Şirketler Hukuku*, s. 396.

¹⁰⁴ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 402.

Böylelikle, Kanun tüzel kişilerin de yönetim kurulunda üye olabilmeleri imkanını tanımış ve tüzel kişinin şirket yöneticisi olarak sorumluluğunun söz konusu olmasının önu açılarak şirkete, ortaklara ve alacaklı kişilere bir teminat verilmiştir¹⁰⁵. Nitekim, şirketlerin, temsilcilerinin arkasına saklanarak sorumluluktan kaçmaları engellemek istenmiştir: “Tüzel kişi ile temsilci arasındaki bağ temsilcinin yönetim kurulu üyesi olarak seçilmesiyle ortadan kalkmamakta, tüzel kişi sorumlu tutulmaktadır”¹⁰⁶.

Kırcaya göre, “esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle, yönetim kurulu üyelerinin gerçek kişi olması şartı getirilebilir veya yönetim kurulu üyesi olabilecek tüzel kişilerin hukuki tipleri konusunda da bir takım kayıtlar konulabilir. Örneğin dernek veya anonim şirketin yönetim kurulu üyesi olabileceği öngörülebilir. Bu durum emredici hükümler ilkesine (m.340) aykırılık oluşturmamalıdır”¹⁰⁷.

Yukarıda da değindiğimiz gibi, tüzel kişi adına yalnız bir gerçek şahıs toplantıya iştirak ederek oyunu kullanabilir. Tüzel kişinin yönetim kurulundaki temsilcisi onun bir organı olabileceği gibin tüzel kişilik dışında, avukatı veya danışmanı gibi üçüncü bir şahıs da tüzel kişinin yönetim kurulundaki temsilcisi olabilir¹⁰⁸. Tüzel kişi adına tescil ve ilan edilen gerçek şahıs tüzel kişi tarafından seçilir, genel kurul tarafından belirlenemez, ana sözleşmeye bu yönde bir hüküm konulması mümkün değildir. Zira, tüzel kişi seçimle yönetim kuruluna üye seçilmiştir. Tüzel kişi, yönetim kurulu toplantılarında iştirak ederek onu temsil edecek gerçek kişinin yerine başka bir kişiye görevlendirmek istemesi halinde, o, şirkete müracaat ederek yeni gerçek şahsı tescil ve ilan ettirmelidir. Bu gerçek şahsı seçmek ve değiştirmek yalnız tüzel kişiye aittir¹⁰⁹ ve bunun için genel kurul kararına ihtiyaç görülmemektedir¹¹⁰. Gerçek kişiyi değiştirme talebinde bulunmak için, tüzel kişi tarafından haklı sebeplerin mutlaka gösterilmesi vaciptir. “Bununla da yıllardır Türk hukukunda hakim olan bir tüzel kişinin yönetim kurulunda birden çok temsilciye sahip ve birden çok oyu haiz olmasına ilişkin teoriye ve dogmatığe aykırı, menfaatler dengesini bozan uygulama da son bulacaktır”¹¹¹.

---

¹⁰⁵ U. Ünlü, s. 133.

¹⁰⁶ Bahtiyar, s. 239.

¹⁰⁷ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 403.

¹⁰⁸ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, İstanbul, 2016, s. 38; Kumkale, s. 43.

¹⁰⁹ 359. maddenin gerekçesi.

¹¹⁰ Şener, *Ticari Temsilci*, s. 358.

¹¹¹ 359. maddenin gerekçesi.

Türk hukukundan farklı olarak, AR Mülki Mecellesinde anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin yalnız gerçek kişilerden olabileceği ile ilgili şart getirilmiştir¹¹². RF AŞ Federal Kanun'nun “Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimi” başlıklı 66. maddesinin 2.fikrasında, yönetim kurulu üyelerinin yalnız gerçek kişi olabileceği belirtilmiştir¹¹³.

Özellikle dikkat çeken bir hususu belirtmek gerekmektedir ki; bilindiği üzere, anonim şirket yönetim kurulu üyesi bir gerçek veya tüzel kişi olması lazımdır. Bir şirketin tüzel kişi olup olmadığı onun tabii olduğu hukuk uyarınca belirlenir. Günümüzde, tüzel kişilerin tabiiyetini açıklamakta kullanılan ölçütler, tüzel kişinin kuruluş yeri veya merkezi sistemidir. Peki yabancı bir şirket merkezi Türkiye’de olan bir anonim şirkete üye olabilir mi? Eğer üye olmak isteyen yabancı şirket, tabii olduğu hukuk kurallarına göre tüzel kişiliği varsa, evet olabilir. Misal için, merkezi Almanya’da olan kollektif ve komandit şirketlerin tüzel kişiliği kabul edilmemiştir. Bu sebepten, adı geçen şirketler merkezi Türkiye’de olan bir anonim ortaklığa yönetim kurulu üyesi olamamaktadırlar¹¹⁴.

1.4.2. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda Aranılan Şartlar

1.4.2.1 Vatandaşlık

6335 sayılı Yasa m. 43 ile, m.359/1.(son cümle) “*Temsile yetkili en az bir üyenin yerleşme yerinin Türkiye’de bulunması ve Türk vatandaşı olması şarttır*” şeklindeki düzenleme yürürlükten kaldırılmıştır¹¹⁵.

Vatandaşlık koşulu öncelikle TTK’nın ruhuna aykırılık oluşturmaktaydı. Bu hüküm TTK’nun temel amaçlarından biri olan AB müktesabatına aykırılık teşkil etmekteydi¹¹⁶. TTK’nın gerekcesinden de anlaşıldığı üzere, yapılan değişiklikler Avrupa Birliğine uyum amacı sağlamaktır ve vatandaş olma koşuluna ilişkin hükmün mevzuata alınması Avrupa Birliği’nin ana prensiplerinden olan “ayrımcılık yapılmaması” ilkesinin adeta ihlali demek olurdu. Akdağ, bu şart nedeniyle, işinin ehli olan kimselerin yönetim kurulu üyesi olamayacakları bir yana, saman adam diye tabir edilen kimselerin yönetim kurulu üyesi

¹¹² AR Mülki Mecelle 107.7.5 “Cəmiyyətin direktorlar şurasının (müşahidə şurasının) üzvü fiziki şəxs olmalıdır”. “*Şirket yönetim kurulu üyesi bir gerçek şahıs olmalıdır*”.

¹¹³ Статья 66.2 «Членом совета директоров (наблюдательного совета) общества может быть только физическое лицо». Madde 66.2 .«Sadece gerçek kişiler yönetim kuruluna (gözetim kurulu) üye olabilirler»

¹¹⁴ Emine Develi, *Tüzel kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği*, Temmuz 2016, s. 28.

¹¹⁵ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, İstanbul, 2016, s. 34.

¹¹⁶ R. Çakır, s. 116.

seçilmesinin önünü açacağı gerçeği karşısında TTK 359.(1) maddesinin son cümlesi kaldırılmasının isabetli bir karar olduğu düşüncesindedir¹¹⁷.

1.4.2.2 İkametgah

Kanunca kural olarak şirket yöneticisi olabilmek için yerleşim yerinin Türkiye’de olma koşulu kaldırılmıştır¹¹⁸. ETTK 359 (1) maddesi uyarınca yönetim kurulunda en az bir üye için vatandaş olması, temsil yetkisi olan üyelerden en az birisinin Türkiye’de yerleşim yeri bulunması şartı getirilmiş idi. Türk vatandaşı olması koşulunun nedeni olarak da işlemlerin kolay icra edilebilirliğinin sağlanması, hukuksal ve cezai sorumluluğa dair hükümler kazandırmak ve ortaklığın, ortakların ve alacaklıların menfaatini koruması gösterilmiştir¹¹⁹.

Kendigelen de, negatif ayrımcılığa yol açması nedeni ile vatandaşlık ile ilgili hükmün yeni TTK’dan çıkarılmasının yerinde olduğu kanaatinde olsa da, İsviçre BK 708.maddesinde olduğu gibi yerleşim yerine ilişkin koşulun kaldırılmasının isabetli olmadığı kanısındadır¹²⁰. Çünkü ortaklığın tasfiyesi durumunda, tasfiyenin düzgün bir şekilde sağlanması için ve tasfiyenin her aşamasında muhatabın bulunabilmesini sağlamak için, temsil yetkisi bulunan tasfiye memurlarından en az birisinin Türk vatandaşı olması ve bu kişinin yerleşim yerinin de Türkiye de bulunması koşulu getirilmiştir (madde 536/4). Ne var ki, anonim şirkette yöneticilerin vatandaşlığı ve yerleşim yerine yönelik koşulun 6335 sayılı Kanun ile kaldırılmasına paralel olarak bu hükümde herhangi bir değişiklik yapılması gerekliliğine ilişkin husus tartışmaya açıktır. Bu anlamda tasfiye halindeki bir anonim şirkette, ortaklığı temsile yetkili bir muhataba sürekli ulaşılmasına imkan sağlamak gayesi ile yerleşim yeri koşulunun korunmasının isabetli olduğu söylenebilirse de, bir anlamda ayrımcılık yaratan vatandaşlık koşulunun, TTK 359.maddesinde yapılan tercihe paralel olarak, kaldırılması gerektiği sonucuna varılması kaçınılmazdır¹²¹.

Her ne kadar yönetim kurulu üyelerine dair vatandaşlık ve ikamet koşulunun kaldırıldığı halde tasfiye memurları açısından bu şartların halen dahi aranmakta olduğu görüşü ayrımcılık olarak kabul edilse de, kanımızca fiilen tasfiye işlemlerinin sağlıklı ve

¹¹⁷ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 34-35.

¹¹⁸ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, s. 298.

¹¹⁹ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s.34

¹²⁰ Kendigelen, s. 249.

¹²¹ Kendigelen, s. 438-439.

geciktiksizin yürütülebilmesi amacı ile bulunulabilecek tasfiye memurunun varlığı kuşkusuzdur. Tasfiyenin yapılabilmesi için esas sözleşmede veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olan tasfiye memurları atanır. Kural olarak yönetim kurulu yeleri veya yesi tasfiye memuru sıfatıyla atanmakta ise de başka kişilerin de atanması mümkündür.

1.4.2.3 Tam Ehliyetli Olma

TTK'da anonim ortaklık yöneticilerinin ve tüzel kişiye temsilen tescil edilecek gerçek şahsın tam ehliyetli olmaları koşulu getirilmiřtir¹²². Yöneticilerin görev gereği bir yönetim kurulu yesi olarak ifa edecekleri faaliyetler, şahsen kendilerinin yerine getirmesi gereken faaliyetlerdir. Anonim ortakların iktisadi hayattaki etkili rolleri bakımından kamu menfaati sebebi ile yöneticilerin medeni haklardan yararlanma, yani işlem ehliyetini haiz olması gerekmektedir¹²³. Mmmeyiz küçük-kısıtlılar ve kendilerine kanuni danışman atanmış şahıslar, bu sebeple, anonim ortaklık yönetim kurulu yeliğine seçilemeyecek olan kimselerdir¹²⁴. Kanun gereği kendisine yasal danışman atanmış birisi, kendi malvarlığı ile ilgili konularda yapılacak işlemler için danışmanından izin alması zorunluysa, bu şahsın anonim ortaklık yöneticiliği, ticaret hayatının gerçekliği ile bağdaşamaz. Malvarlığını zgr bir şekilde yönetemeyen bir şahsın, başkasının malvarlığını da yönetmesi de mümkün değildir. Bu sebepten kendisine yasal danışman atanan bir şahıs, yönetim kurulu yesi olmamalıdır¹²⁵.

Ehliyet şartına yeni düzenlemede yer verilerek, bu konudaki doktrinadaki tarişmalara son verilmiřtir¹²⁶. Kanun koyucu, şirket toplantılarına iştirak edecek yönetim kurulu üyelerini ve tüzel kişiye temsilen seçilen gerçek şahsın tam ehliyetli olması koşulunu TTK 359 madde ile getirmiştir: “*Yönetim kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişinin tam ehliyetli olmaları şarttır*”¹²⁷.

Eski TTK da fiil ehliyetinin olması ile ilgili bir şartın bulunmamasına rağmen, yönetim kurulunun bir yetki organı olması ve mesuliyet taşıması ve özellikle de anonim şirketlerin iktisadi hayattaki önemli katkıları bakımından kamu menfaati nedeniyle,

¹²² Pulaşlı, *şirketler Hukuku*, s. 410; Hasan Pulaşlı, *şirketler Hukuku şerhi (şerh)*, Cilt I, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 978.

¹²³ Karahan, s. 418-419.

¹²⁴ Pulaşlı, *şerh*, s. 978.

¹²⁵ Kırca, şehirali elik ve Manavgat, s. 410-411.

¹²⁶ Pulaşlı, *şirketler Hukuku*, s. 395.

¹²⁷ TTK 359/3.

üyelerin medeni hakları kullanma, yani fiil ehliyetine sahip olması aranmaktaydı. Bu sebeple, ortaklığın yönetim kurulu üyeliğine, mümeyyiz küçük-kısıtlılar ve kendilerine kanuni danışman atanmış kişiler getirilemezdi¹²⁸. ETTK’da yönetim kurulunun ehliyeti konusunda doğrudan bir düzenleme öngörülmemiş olmasına rağmen, 315/II üyeliği sona erdiren nedenler arasında kısıtlılık sayılmamış olsa da¹²⁹, ortaklık yönetim kurulu üyeliği için yargıtay kararlarında¹³⁰ ve doktrinde “tam ehliyet” koşulu aranmaktaydı¹³¹.

TTK 359.maddesi ile aranan tam fiil ehliyeti Medeni Kanuna göre belirlenir. TMK’da “tam ehliyet” terimi açıklanmamış, fiil ehliyetinin şartları düzenlenmiştir¹³². TMK m. 10 uyarınca “ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır”. Yine TMK m. 11 uyarınca erginlik kişinin onsekiz yaşını doldurmasıyla başlar¹³³. Buna ilişkin *AR Mülki Mecellesinde* (Medeni Kanun ve Ticaret Kanunu) gerçek kişinin fiil ehliyetine dair hususlar detaylı olarak düzenlenmiştir. TTK da olduğu gibi Mülki Mecelle’de ve RF Mülki Kanun’unda da rüşt yaşı onsekizdir¹³⁴ ¹³⁵. TMK’da onsekiz yaşını doldurmamış onbeş yaşında olan küçük kendi rızası ile ve velisinin rıza beyanıyla, mahkeme tarafından tam fiil ehliyetli kılınabilir¹³⁶. Mülki Mecellede ise bu yaş onaltıdır (emansipasiya)¹³⁷. TMK’dan farklı olarak Mülki Mecellede kısıtlı fiil

¹²⁸ Pulaşlı, *Şerh*, s. 286.

¹²⁹ Bahtiyar, s. 239.

¹³⁰ Bkz. Yargıtay 11. H.D. E.1986/6726, K. 1986/6565 ve 05.12.1986 tarihli karar, “...O halde, bütün bu hususlar beraber değerlendirildiğinde anonim ortaklıklarda yönetim kuruluna üye olabilme için kanunun aradığı öteki koşulların yanısıra medeni hakların bizzatihi kullanılabilmesinin koşulunun da aranması gereklidir...” Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, Erişim Tarihi: 08.12.2019.

¹³¹ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 35.

¹³² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 410.

¹³³ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 410.

¹³⁴ Mülki Mecelle 28/2.

¹³⁵ Статья 21. Дееспособность гражданина «Способность гражданина своими действиями приобретать и осуществлять гражданские права, создавать для себя гражданские обязанности и исполнять их (гражданская дееспособность) возникает в полном объеме с наступлением совершеннолетия, то есть по достижении восемнадцатилетнего возраста». Madde 21. *Bir vatandaşın medeni haklar edinme ve kullanma, kendisi için sivil görevler oluşturma ve bunları yerine getirme kabiliyeti (medeni yasal kapasite) on sekiz yaşına geldikten sonra tam olarak ortaya çıkmaktadır.*”

¹³⁶ TMK madde. 12.

¹³⁷ Mülki Mecelle 28,4, On altı yaşı tamam olmuş yetkinlik yaşına çatmayan əmək müqaviləsi üzrə işləyirsə və ya valideynlərinin, övladlığa götürənlərin və ya himayəçinin razılığı ilə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olursa, tam fəaliyyət qabiliyyətli sayıla bilər. Hər iki valideynin, övladlığa götürənlərin və ya himayəçinin razılığına əsasən qəyüumluq və himayəçilik orqanının qərarı ilə, belə razılıq olmadıqda isə məhkəmənin qərarı ilə yetkinlik yaşına çatmayan tam fəaliyyət qabiliyyətli sayılır (emansipasiya). *Onaltı yaşu tamam olmuş və iş sözleşməsi ilə çəlişən, ebeveynlərin, evlat edinen ebeviymlerin, velilerinin izni ilə girişimçilik faaliyetlerinde bulunan küçük tam ehliyetli kabul edilir. Her iki ebeveyninin, evlat edinen ebeviymlerin veya velisinin iznine esasen vesayet ve mütevellil heyeti kararı ile veya böyle bir izin olmadığı takdirde mahkemenin kararı ile reşit yaşını (onsekiz) doldurmayan tam fiil ehliyetli kılınabilir.*

ehliyeti ve tam fiil ehliyeti ayrıca düzenlenmiş ve şartları tespit edilmiştir¹³⁸. 18 yaşını henüz doldurmamış kişi evlendiği takdirde ergin kılınır¹³⁹.

Böylece, ayırt etme gücüne sahip olan, kısıtlılığı bulunmayan ve onsekiz yaşını tamamlayan her bir şahıs yönetim kuruluna üye olabilir ve yönetim kurulu üyesi tüzel kişinin yetkili temsilcisi olarak tescil edilebilir. TMK m. 13 uyarınca yaş küçüklüğü nedeniyle ya da akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk veya da buna benzer nedenlerden birisiyle akla uygun şekilde davranabilme kabiliyetinden yoksun olmayan her kişi, bu Yasa uyarınca ayırt edebilme kuvvatına sahiptir. Onsekiz yaşını doldurmayan, ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlılığı bulunmayan bir şahıs da evlenmesi durumunda ya da mahkeme hükmüyle ergin kılınması durumunda da yönetim kurulu üyesi olabilmelidir. Buna karşın ayırt etme gücü bulunmayanlar, küçükler ve kısıtlılar yönetim kurulu üyesi olamazlar¹⁴⁰. Ayırt etme gücüne sahip küçüğün yönetici olması mümkün değildir. Her ne kadar küçükler yasal temsilcileri vasıtasıyla anonim şirkete ortak olabilsede, ağır sorumluluk koşullarına tabi yönetim kurulu üyeliğine getirilmeleri kabul edilemez¹⁴¹.

1.4.3. Esas Sözleşmede Başkaca Niteliklerin Şart Koşulması

Yönetim kurulu üyeliği için kanunda belirtilmiş talepler asgari şartlar olup ana sözleşmede bir takım yaş, yerleşim yerinin ortaklık merkezinin bulunduğu yerde olması gibi birtakım ek koşulların getirilmesi mümkündür:

Esas sözleşme ile bir takım ek koşulların getirilmesi mümkün ise de, kanunda aranan koşulların aksine düzenlemeler yapılamayacaktır. TTK m. 340 gerekçesi uyarınca, *“Kanunun herhangi bir hükmünden açıkça anlaşılmasa bile, esas sözleşme ile, yönetim kurulu üyeleri başta olmak üzere yöneticiler, denetçiler, işlem denetçileri ve benzeri kişiler için yaş, ek meslekî nitelikler ve kişisel şartlar konulmasına; komisyonlar ve kurullar oluşturulmasına; şeref başkanlıkları ve danışma konseyleri ihdas olunmasına, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasına engel değildir. Çünkü, her anonim şirket, yöneticilerinde Kanunda öngörülenlere ek olarak nitelikler aramak, yaş sınırları koymak ve danışma kurulları kurmak hakkına sahiptir”*¹⁴². Başka bir ifadeyle, yönetim kurulu üyesi olabilmek için, ortaklığın esas sözleşmesi ile öngörülen özel şartları cevap vermek

¹³⁸ Mülki Mecelle Madde 28, Gerçek kişilerin fiil ehliyeti, Madde 29. 14 yaşınadək olan reşit olmayan küçüklerin fiil ehliyeti, Madde 30. 14 yaşından 18 yaşınadək olan küçüklerin fiil ehliyeti.

¹³⁹ TMK 11/2.

¹⁴⁰ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 410.

¹⁴¹ Yağcıoğlu, s. 44.

¹⁴² Gerekçe, 340. Madde.

lazımdır, bu şartlara cevap veremeyen kişiler yönetici olamamaktadırlar. Misal olarak, tıp ile ilgilenen bir ortaklığın esas sözleşmesinde ortaklık yöneticilerinin doktor olma şartı mevcutsa, Doktor olmayan bir şahısın bu ortaklıkta yönetici olabilmesi imkansızdır¹⁴³. Yönetim Kurulu üyeliği için esas sözleşmede öngörülen şartın ortadan kalkması durumunda TTK m. 316/2 uyarınca üyelikte sona erecektir.

Bu koşullara ilk baştan cevap verememek, ortaklık yöneticisi olarak seçilmeye engeldir. Bu koşulların sonradan yitirmek ise, üyeliği sonlandırır¹⁴⁴.

1.5. Yönetim Kurulu Üyesi ile Şirket Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği

Şirket ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki hukuki ilişkinin niteliği, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun şartlarını tespit etme açısından önemlidir¹⁴⁵. Ayrıca sorumluluğun kapsamı, tabi olduğu zamanaşımı süresi, ispat yükümlülüğünün dağılımı ve görevli mahkemenin belirlenmesinde önem arz etmektedir.

Hukuk sistemimizde, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki ilişkinin hukuksal özelliğini tespit eden bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla da bu konuda öğretide görüş birliği bulunamakta olup, ağırlıklı görüş söz konusu ilişkinin vekalet sözleşmesi niteliğinde olduğu yönündedir¹⁴⁶. Yargıtay içtihatlarının da bu doğrultuda olduğu görülmektedir¹⁴⁷. Aslında TTK'nın 369/1 maddesinde düzenlenen özen ve

¹⁴³ Kumkale, s. 369.

¹⁴⁴ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, s. 412.

¹⁴⁵ İbrahim Kaplan, "6102 Sayılı Yttk Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri Ve Diğer Üst Yöneticilerin, Şirkete, Ortaklara Ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu", Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 65 (4) 2016: 3493-3510, s. 3501.

¹⁴⁶ İsmail Kırca, "Anonim Şirketler Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi-Özen Borcu", Batider, C.XXII, S.3, Haziran, 2004, s.89, Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.352, Pulaşlı, (Şirketler Hukuku), s.473, Özge Karaege, "Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları", GÜHFD, C.XVI, S.3, 2012, s.71, İbrahim Arslan, "Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin sınırlandırılması", Mimoza, Konya,1994, s.72, Ersin Çamoğlu, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu", İstanbul, 2010, s.111, Aksi yönde görüş, Ünal Tekinalp, "Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları", Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş, İstanbul, 2011, s.155; Türk Hukukunda genel olarak vekalet sözleşmesi görüşü hakim ise de yazar yönetim kurulu ile Anonim ortaklık arasındaki bağın yönetim kurulu üyelerinin mali hakları ve görevden alınması durumunda söz konusu tazminatın oluşması nedeniyle aradaki ilişkiyi hizmet sözleşmesi olarak nitelendirmektedir., Hayri Domaniç, "Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması (TTK Şerhi- II)", İstanbul,1988, s.497,

¹⁴⁷Yargıtay 11.H.D. 24/11/1981 tarihli, E. 1981/4751, K.1981/5019 ve 24.11.1981 tarihli karar. "...Yönetim kurulu anonim ortaklık organlarından birisidir. Anonim ortaklık yönetim kurulunca idare ve temsil edilir (Türk Ticaret Kanunu m.317). Ana sözleşmede yönetim kurulunun ortaklığı idare ve temsil için düzenlemeler bulunabilir (Türk Ticaret Kanunu m. 319/1). Ancak ana sözleşmede bir düzenleme bulunmadığı durumlarda yönetim kurulu üyelerinden ikisinin imzası ortaklığı temsil ve ilzam etmeye yeterlidir (m.321/3). Ortaklık ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki ilişki bir sözleşme ilişkisi olup genellikle bu ilişki vekalet sözleşmesi olarak nitelendirilir..." Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, Erişim tarihi: 12.11.2019; Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 2013/5688 esas sayılı ve 2013/27744 karar sayılı kararı özetle: "...6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu m.342'de," şirket muamelelerinin icra safhasına taalluk eden

bağımlılık yükümlülüğü, vekilin özen ve sadakat yükümlülüğünü düzenleyen BK. M. 506/2 hükmünün yansımadır¹⁴⁸. Bu düzenlemeler uyarınca, şirketle hizmet sözleşmesi ile bağlı müdür, ticari temsilci ve ticari vekil gibi kişilerin de özen ve sadakat yükümlülüğünün bulunduğu açık bir şekilde ifade edilmektedir¹⁴⁹.

Yönetim kurulu üyeleri ile ortaklık arasındaki hukuksaş ilişkinin hizmet akdi niteliğinde olduğunu savunan görüşe göre, yönetim kurulu üyeleri tüm mesailerini şirketin idaresine ayırdıklarından ve de müdürlük ve yönetim kurulu üyeliklerinin bir arada yürüttüklerinden, şirketle arasındaki hukuki ilişki hizmet akdi niteliğindedir¹⁵⁰. Bu iki görüşten farklı bir görüşe sahip olan KAPLAN, ortaklık ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki ilişkinin “*sui generis contractus*” kendine özgü bir yapıya sahip sözleşmeden kaynaklandığını ve yönetim kurulu ile ortaklık arasındaki ilişkinin genel kurul tarafından

---

kısmı, esas sözleşme veya genel heyet veya idare meclisi kararıyla idare meclisi üyesinden veya ortaklardan olmayan bir müdüre tevdi edildiği takdirde müdür, yasa veya ana sözleşme veya iş görme koşullarını belirleyen diğer düzenlemelerle yükletilen mükellefiyetleri, gereği gibi veya hiç yerine getirmemiş olması durumunda idare meclisi üyesinin sorumluluklarına ait hükümler uyarınca ortaklığa, paydaşlara ve ortaklık alacaklılarına karşı sorumlu olur. Bu esas aykırı bir koşulun ana sözleşmeye konması veya müdürün idare meclisinin emir ve nezareti altında bulunması sorumluluğu bertaraf edemez” yönünde düzenleme bulunmaktadır.

Bu düzenleme ile anonim ortaklık genel müdürlerinin iş görme edimini yerne getirmemiş olmaması durumunda, ortaklık yönetim kurulu azalarıyla aynı hükümlere tabi tutularak mesul olacağını kabul edildiği görülmektedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2010/9-328 esas- 2010/370 karar ve 07.07.2010 tarihli kararında “Anonim ortaklık ile yönetim kurulu azası arasındaki ilişkinin hukuksal niteliği karşılaştırılmalı hukukta tartışmalı olmakla birlikte, Alman hukukunda sözleşme şartlarına göre vekalet veya hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilmekle beraber, daha çok hizmet sözleşmesi olduğu yönündedir. Fransız hukukunda da, bu ilişkinin bir vekalet sözleşmesi olduğu kabul edilmektedir. İsviçre hukukunda ise vekalet hakkındaki hükümlerin uygulanacağı kabul edilmiştir. (Mimaroglu, S. Kemal: Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti, Ankara, 1967, s. 100). Türk öğretisinde de, bu ilişkinin vekalet sözleşmesi olduğu görüşü hakimdir (Çamoğlu, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1972, s. 102-104; Mimaroglu, S.Kemal: a.g.e., s.101-102). Yargıtay, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasında bir hizmet sözleşmesi bulunmadığını kabul etmektedir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu.’nun 5.2.2003 gün ve 2003/9-82 E. 65 K. sayılı) Genel olarak yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu TTK.320 ve TTK. 336 maddelerine göre belirlenir. Ortaklık yönetim kurulu üyeleri ile ortaklık arasında bir vekalet sözleşmesi ilişkisi bulunduğundan, üyelerin ortaklığa karşı vekil gibi sorumlu olmaları doğaldır.” denilmektedir.

Yukarıda da özetlediğimiz üzere, 6772 sayılı TTK m. 342 düzenlemesi uyarınca, anonim ortaklık genel müdürleri, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu düzenleyen hükümlere tabidir ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu da TTK’da özel olarak düzenlenmiştir. Bu uyuşmazlıklara ilişkin davalar TTK m. 4/1. Gereğince mutlak ticari davadır. Bu davalara o yer Ticaret Mahkemesi varsa, bu mahkemenin bakması gerekir.

Somut olayda, taraflar arasında davacının şirket genel müdür olarak görev yapması hususunda sözleşme imzalandığı anlaşılmaktadır. Görevi sebebiyle yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu düzenleyen hükümlere tabi olan davacı tarafından açılan davalar yönünden Ticaret Mahkemesinin görevli olacağı dikkate alınarak görevsizlik kararı verilmesi gerekirken işin esasına girilerek karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.” Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, erişim tarihi: 8.12.2019

¹⁴⁸ Ayşe Selcen KUTGİ TAŞAN, “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri Ve Tabi Olduğu Yasaklar”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:17 Sayı:34 Güz 2018/2 s.143-180, s. 150.

¹⁴⁹ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 656.

¹⁵⁰ Hayri Domaniç, *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması (TTK Şerhi- II)*, İstanbul, 1988, s. 497.

alınan seçim kararı dolayısıyla tesis edildiğinden, vekaletin içeriğini de üyelerin serbes şekilde belirleme olanağına sahip olmadığını, bu nedenle de ortada kendine özgü bir yapıya sahip sözleşme bulunduğunu iddia etmektedir¹⁵¹. Kanaatimizce de TTK 36971 ve BK 506/2 hükümleri dikkate alındığında, yönetim kurulu üyeleri ile ortaklık arasındaki hukuksal ilişkinin vekalet akdi niteliğinde olduğudur.

---

¹⁵¹ İbrahim Kaplan, “Banka İdare Meclisi Üyeleri ve Müdürlerinin Hukuki Sorumluluğu”, *Batider*, (Makale), Ankara, 1994, 19-181, s. 137.

2. BÖLÜM

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GÖREVE GELMESİ

2.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçilmesi veya Atanması ile Üyelik Sıfatının Kazanılması

2.1.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçilmesi veya Atanması

Anonim şirket organları vasıtasıyla hak ehliyetini kullanmaktadır. Adı geçen organlar yönetim kurulu ve genel kurul olarak isimlendirilmiş ve her iki organ anonim şirketin zorunlu organlarından¹⁵². Yönetim kurulu ana sözleşmede belirlenen hükümler çerçevesinde genel kurul tarafından seçilirler¹⁵³. Organ özelliğini kazanmak için, yönetim kurulu, esas sözleşmede tespit edilen niteliklere uygun olması gerekmektedir¹⁵⁴. Şirketin karar organı olan genel kurulun yokluğu gibi, ortaklığın yürütme organı olan yönetim kurulunun da yokluğu şirketin sona ermesine sebep teşkil edebilir¹⁵⁵.

Ana sözleşmede seçilme şartları düzenlenirken bazı konulara dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu şartlar hususi ile ana şirketlerin esas prensipleri olan eşitlik ilkesi, hakkın kötüye kullanılması ilkesi ve hakkın saklanarak kullanılması ilkelerini ihlal etmemelidir¹⁵⁶.

Yeni TTK ile birlikte eski Ticaret Kanununda zorunlu olan bazı şartlar kaldırılmış ve yönetim kurulu üyesi olabilmek içinin aranan koşullara bazı yenilikler getirmiştir.

2.2. Yönetim Kurulunun Seçimi

2.2.1. Kural

2.2.1.1 Esas Sözleşmeyle Belirleme

---

¹⁵² Ayhan, Çağlar ve Özdamar, s. 298.

¹⁵³ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 29.

¹⁵⁴ Öztan, s. 33.

¹⁵⁵ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, s. 298.

¹⁵⁵ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 29.

¹⁵⁶ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, İstanbul, 2016, s. 30.

Anonim şirketin kuruluşunda ilk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmeyle belirlenerek atanacaklardır¹⁵⁷. Yönetim kurulu üyelerini seçme yetkisi genel kurula şirket kurulduktan sonra verilecektir¹⁵⁸. İlk yönetim kurulunun esas sözleşme ile seçilerek tayin edilmesi bir zorunluktur, çünkü kuruluşta henüz organlar (ve genel kurul) oluşmadığı için, ilk yönetim kurulu üyelerinin, kuruluş sözleşmesi ile belirlenmesi kaçınılmazdır¹⁵⁹. Anonim ortaklık tescil olunarak tüzel kişilik kazandıktan sonra o anda ortaklığı yönetecek ve temsil edecek yasal bir organın bulunması mecburidir. Aksi yönde esas sözleşmede belirtilen hükümler veya taraflar arasında bu konuda yapılan anlaşmalar düzenlemenin emrediciliği karşısında geçersizdir¹⁶⁰.

Yönetim kurulu üyeleri şirketin yönetimi için şahsen seçildikleri için, görevlerini de bizzat kendileri icra etmek mecburiyetindedirler. Bu sebeple, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılma ve oy verme gibi yerine getirmek zorunda oldukları görevlerini, genel bir temsil ile üçüncü şahıslara devretmek üzere yetki vermesi uygun bulunmamaktadır. Zira bunu yapmakla genel kurulun yönetim kurulu üyelerini belirleme hususundaki mevcut kuralını ihlal etmiş olurlar¹⁶¹.

ETTK’da olduğu gibi¹⁶², yeni TTK’da da anonim ortaklıkta yönetim kurulu üyeleri genel kurulca seçilmektedir. Bu yetki, genel kurula ait munhasır nitelikte bir yetki olup, başka organa devredilemez ve hiçbir biçimde sınırlandırılmaz¹⁶³.

Yönetim kurulunun üye sayısında dair düzenleme Yeni TTK ile birlikte getirilen bir hüküm olup ETTK da bu yönde bir düzenleme yer alamamaktaydı. Bu nedenle üye sayısının ana sözleşmeyle belirtilmediği zamanlarda, üye sayısı ile ilgili ortaya farklı görüşler çıkmıştır. Üye sayısının alt sınır olan üç üyeden oluşacağını iddia edenler olduğu gibi, üye sayısının genel kurul tarafından üç kişiden az olmamak kaydıyla bu sayıyı serbest şekilde tespit edebileceğinin savunanlar da olmuştur¹⁶⁴.

Öğretide, Yeni TTK döneminde, somut olarak yönetim kurulu üye sayısının gösterilebileceği gibi, üye sayısının kaç kişiden oluşacağı ile ilgili takdir yetkisinin genel kurula bırakılabileceği de belirtilmektedir. Ana sözleşmede “*Yönetim kurulu, genel kurul*

---

¹⁵⁷ TTK 339/3.

¹⁵⁸ Şener, *Ticari Temsilci*, s. 352; Bozkurt, s. 257.

¹⁵⁹ Bozkurt, s. 257.

¹⁶⁰ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 38; Kumkale, s. 7.

¹⁶¹ Hasan Pulaşlı, “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili”, *Prof. Dr. Fahiman Tekil’in Anısına Armağan*, 2003, s. 165.

¹⁶² İmregün, İstanbul, 1970, s. 145.

¹⁶³ Bozkurt, s. 257; Pulaşlı, *Şerh*, s. 288; Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 38; Kumkale, s. 7.

¹⁶⁴ Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 39.

tarafından seçilecek üç ila beş üyeden oluşur” şeklinde bir düzenlemeye yer verilebileceği gibi, gelecekte ana sözleşmede hiç bir değişiklik yapma ihtiyacı duymadan, genel kurul, ihtiyaç uyduğu şekilde yönetim kurulunu oluşturabilecektir. İsviçre doktrininde hakim görüş niteliğinde olan bu düşünce Yargıtay tarafından da benimsenilmiştir¹⁶⁵. Akdağ Güney ise, öncelikle TTK m. 340 ile birlikte anonim şirket hukukumuzda kazandırılan “emredici hükümler prensibi”ne atıf yaptıktan sonra, başka bir ifadeyle, yasada aksi yönde düzenleme yapılmasına açık şekilde izin verilen haller haricinde, yasal düzenlemenin dışına çıkılamayacağı, bu itibarla yasanın sessiz kaldığı durumlarda da esas sözleşme ile yasadaki ayrı hükümler getirilemeyeceğini belirtmektedir¹⁶⁶. Yazara göre, TTK m.339/2 (g) hükmünün lafzından ve yorumundan esas sözleşmede, alt ve üst sınır tespit edilerek genel kurulun yönetim kurulu üye sayısını tespitine imkan veren bir anlam çıkmayacağını iddia etmektedir¹⁶⁷.

AR Mülki Mecelle’sinin 107-7. maddesi anonim şirket yönetim kurulu, genel kurulca, oylama ile seçilir. Burada seçimde “bir hisse senedi –bir sestir” (“*bir səsli səhm –bir səsdir*”)¹⁶⁸ prensipi uygulanıyor. İlgili Kanunun 107-7.3 maddesine göre, anonim şirketin nizamnamesi ile belirtilmiş yönetim kurulu üyelerinin sayısı yarıya inerse, otuz takvim günü içinde olağanüsü genel kurul toplantısı çağrısında bulunularak yeni yönetim kurulu üyeleri seçilmelidir. Yönetim kurulu üyelerinin sayısı nizamname ile tespit edilmekte ve en çok 3 yıl süre ile görev yapabilmekte¹⁶⁹. RF Anonim Şirketler Hakkında Federal Kanunu m. 66/1’e göre, anonim ortaklık yönetim kurulu üyesi bir yıl süreyle üye seçilmekte ve yönetim kuruluna seçilen bu kişiler sınırsız sayıda tekrar üye seçilebilmektedirler¹⁷⁰. Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, binden fazla adi hisse sahibi

¹⁶⁵ Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 40.

¹⁶⁶ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 12-13.

¹⁶⁷ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 12-13.

¹⁶⁸ Nizamnamə kapitalının on faizindən az olmayan miqdarda səs hüququnu verən səhmlərə səsli səhmlər deyilir (mənbə: / Nizamname sermayesinin yüzde onundan az olmayan ve oy kullanma hakkı veren paylara səsli paylar deniyor. (kaynakça:) (erişim çevrimiçi 23.09.2019).

¹⁶⁹ AR Mülki Mecelle 107-7.3 “Cəmiyyətin direktorlar şurasının (müşahidə şurasının) tərkibi nizamnamədə nəzərdə tutulmuş sayın yarısına qədər azaldıqda, otuz təqvim günü ərzində cəmiyyətin növbədənəkənar ümumi yığıncağı çağırılaraq, direktorlar şurasına (müşahidə şurasına) yeni üzvlər seçilməlidir”; Madde 107-7.2 ” Cəmiyyətin direktorlar şurasının (müşahidə şurasının) üzvlərinin sayı və onlara olan tələblər cəmiyyətin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir”. Madde 107-7.4 “Cəmiyyətin direktorlar şurasının (müşahidə şurasının) üzvləri ümumi yığıncaqda üç ildən artıq olmayan müddətə bu Məcəllə ilə və cəmiyyətin nizamnaməsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada seçilir.”

¹⁷⁰ Статья 66/1. “Члены совета директоров (наблюдательного совета) общества избираются общим собранием акционеров в порядке, предусмотренном настоящим Федеральным законом и уставом общества, на срок до следующего годового общего собрания акционеров”. «*Şirketin yönetim*

bulunan anonim şirketlerde, hissedar sayısı ile kümülatif oy birliği ile zorunludur. Diğer ortaklıklarda (toplumlarda) kümülatif seçim, yalnız nizamnamede kümülatif seçim öngörüldüğü takdirde yapılabilir. Bunu da ayrıca belirtmek lazımdır ki, yönetim kurulu üyeliğine seçimin tek yolu olan kümülatif oylama ile seçim tüm ülkelerde bulunmamaktadır. Örneğin Raphael La Port, A.Scheleifer, R.D.Vishny'nin "Kanun ve Ekonomi" kitabında (Rafael Porta, Florencio Lopez-de-Silanes, Andrei Shleifer, Vishny R.W. "Law and Finance") araştırmalarına göre, kümülatif oylama ile yönetim kuruluna üye seçimi "büyük yedilik" ülkeleri içinde yalnız ABD' de uygulanıyor. 15 ülkeden (Arjantin, Brezilya, Meksika, Şili, Yunanistan, Portekiz, Güney Kore, Filipinler, Endonezya, Malezya, Tayvan, Tayland, Hindistan, Türkiye, Güney Afrika) kümülatif oylama yalnız Tayland, Arjantin, Filipinler ve Tayvan'da mevcuttur¹⁷¹.

2.2.1.2 Genel Kurulca Seçim

TTK 359 maddesinin 1.fıkrası gereğince, yönetim kurulu üyeleri normal olarak genel kurul tarafından seçilebilmektedir. Pay sahipleri teklif edilen adaylar arasından istedikleri şahısları yönetim kuruluna seçebilirler¹⁷². Genel kurulun yönetim kurulu üyelerini seçme yetkisi ana sözleşmeye konulacak bir hüküm ile kısıtlandırılması mümkün değildir. Mesela, ana sözleşmede genel kurulun, sadece yönetim kurulunun teklif ettiği veya onayladığı şahısları seçebileceği yönünde belirtilen bir hüküm geçersizdir. Ana sözleşme ve kanunda olan düzenlemeler istisna olmakla, genel kurulun seçim iradesine müdahale edilemez¹⁷³.

Yönetim kurulu üyelik sıfatının kazanılması için genel kurul tarafından seçilmeye ilişkin kararın kabul edilmesi dışında, icap niteliği taşıyan bu kararın seçilenler tarafından onayı aranmaktadır¹⁷⁴. Aday tarafından açıkça veya zimnen mümkün olan kabul sonucunda, şirket ile yönetim kurulu üyesi arasında bir sözleşme bağı kurulmuş

---

kurulu üyeleri (gözetim kurulu), bu Federal Kanunda ve şirket nizamnamesinde öngörülen usule uygun olarak şirketin bir sonraki yıllık genel kurul toplantısına kadar geçen süre için genel kurulunca seçilir".

Статья 66/1. «Лица, избранные в состав совета директоров (наблюдательного совета) общества, могут переизбираться неограниченное число раз. «Bir şirketin yönetim kuruluna (gözetim kurulu) seçilen kişiler sınırsız sayıda tekrar seçilebilir».

¹⁷¹ Макаревич О.В. Ведущий эксперт АНО "Институт корпоративного права и управления", Советы директоров – законодательство и практика. (<http://www.lin.ru/document.htm?id=1249703346338427734>, erişim çevrimiçi 23.09.2019), *Макаревич О.В, АНО «Şirketler Hukuku ve Yönetimi Enstitüsü»de ekspert, «Yönetim kurulu- Kanun ve Uygulama»*

¹⁷² Pulaşlı, *Şerh*, s. 288.

¹⁷³ Pulaşlı, *Şerh*, s. 1000; Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 42.

¹⁷⁴ Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 41.

olmaktadır. Genel kurul toplantısına iştirak ettiği halde seçim kararına itiraz da bulunmaması veya gıyaben alınan seçim kararna dayanarak yönetim kurulu toplantısına iştirak etmek ya da elden dolaştırma yolu ile alınmış bir kararı imzalamak üyeliğin zimni olarak kabul edildiği anlamına gelmektedir¹⁷⁵. Kortunay, “*kabul beyanın adaylık söz konusu olmadığı halde veya gıyapta alınan seçim kararı bakımından gerekli olduğu*” düşüncesindedir¹⁷⁶.

Seçim, eğer genel kurul seçim kararında bir zaman süresi gösterilmemişse, bir faaliyet yılı için, yani olağan genel kurul toplantısında yeni yönetim kurulu üyeleri seçilmesine dek geçerli sayılmaktadır. Tekinalp, “*bir yıl sözcüğünü*”, “*bir faaliyet yılı*” şeklinde yorumlanması gerektiği görüşündedir¹⁷⁷.

Kural olarak yönetim kuruluna üye seçilmesi ve yöneticilerin seçiminde gündeme bağlılık ilkesi geçerlidir¹⁷⁸. “Gündeme bağlılık ilkesi” kanunda düzenlenmiştir. Bu ilke uyarınca gündem genel kurul toplantısından önce belirlenmelidir ve gündemin, gazetede yayımlanan ilan metninde ve ortaklara gönderilen davet mektuplarında gösterilmesi icap eder¹⁷⁹. “Anonim şirketlerde genel kurulu toplantıya davete dair olan ilan ve davet mektuplarında toplantı gündeminin yer alması gereklidir. Gündem genel kurulda görüşülecek hususların tamamını ifade etmektedir. Gündemi belirleme, genel kurul toplantısına çağırana taraftadır. Gündem, genel kurul toplantısının temelini oluşturmakta olup, buna göre ortaklar genel kurul toplantısına katılıp katılmama, gerekli hazırlık ve araştırma yapma, bilgi ve belge toplama, başka ortaklarla birlikte hareket etme gibi kararlarını belirleme imkanına sahip olurlar”¹⁸⁰.

Gündemde tespit edilmeyen konularla ilgili kural olarak görüşme yapılmaz ve karar alınmaz¹⁸¹. Ancak gündemde yönetim kurulu üyeliklerinin boşalması sonucunu doğuracak hükümlerin mevcut olduğu hallerde, örneğin azil halinde, yönetim kurulu üyeliği için seçim yapılmasını gerekmektedir. Genel Kurul Toplantıları ile Komiserler hakkındaki Yönetmeliğin 25. maddesinde, “*yönetim kurulunda yıl içerisinde vaki boşalma üzerine yönetim kurulunca yapılan atamanın onaya sunulması veya şirket organlarında meydana gelmiş boşalmaların yerine seçim yapılması konuları, genel kurul*

---

¹⁷⁵ Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, İstanbul, 2014, s. 353; Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 41-42.

¹⁷⁶ Kortunay, *Bilgi Edinme Hakkı*, s. 41.

¹⁷⁷ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 353.

¹⁷⁸ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 38; Kumkale, s. 7.

¹⁷⁹ Fatih Bilgili ve Ertan Demirkapı, s. 188.

¹⁸⁰ 11. Hukuk Dairesi, Ticaret Mahkemesi, Karar 2016/405 E. , 2017/124 K.

¹⁸¹ Bilgili ve Demirkapı, s. 187.

toplantısında hazır bulunanların ekseriyetle karar vermesi halinde gündeme alınabilir” veya “Yönetim ve denetim kurulu üyelerinin görev süreleri sona ermiş ise gündemde seçim maddesi olmaması halinde genel kurul toplantı gündemine seçim maddesinin ilave edilmesi zorunludur”¹⁸², denilerek, bu durumun gündem bağıllık ilkesine istisna teşkil edeceği belirtilmiştir.

Bundan başka, gündeme bağıllık ilkesinin Yargıtay uygulamalarında ve öğretide sunulan görüşlerden de esinlenen istisnalarının söz konusu olduğu bilinmektedir. Yargıtay’a göre, gündemde önceden belirtilmese bile, yöneticilerin ve denetçilerin azledilmesi durumunda, aynı toplantıda yerlerine yeni yönetim kurulu üyeleri seçilebilir¹⁸³. TTK m. 413/3 uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin görevinden el çektirilmesi ve bunların yerine yeni üyelerin seçimi, yılsonu bilançosunun müzakere edilmesi maddesi ile ilgili sayılmakta ve bu nedenle gündeme bağıllık ilkesinin istisnası kapsamında kalmaktadır. TTK m.364/1’de ise, yönetim kurulu üyelerinin, ana sözleşmeyle atanmış olsalar bile, haklı bir nedenin varlığı durumunda, genel kurul kararı ile her zaman görevden alınabileceği öngörülmekte olup, gündeme bağıllık ilkesine istisna teşkil eden bir düzenlemeye yer verilmektedir.

Yönetim kurulu üyesinin seçimine ilişkin kararlarda TTK 418.maddesinde yer alan nisaplar tatbik edilir. Bu düzenlemeye istinaden ana sözleşme ile toplantı ve karar nisabı ağırlaştırılabilir ama hafifletilemez¹⁸⁴.

Genel kurul tarafından yedek üyelerin seçilmesi, üyelerin genel kurulca bizzat seçilmesi hükmüne istisna teşkil etmez. Şöyle ki, yedek üye de genel kurul tarafından seçilerek, üyeliğin boşalması durumunda yönetim kurulu üyesi olabilir, bu halde genel kurulca yeniden onaylanma gerekmemektedir¹⁸⁵.

2.3. Genel Kurulun Yönetim Kuruluna Üye Seçmesi Kuralının İstisnaları

2.3.1. Yönetim Kurulunun Geçici Üye Seçmesi veya Kooptasyon

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, şirket kurulmadan önce ana sözleşme ile yönetim kurulu üyesinin atanması istisna olmakla, yönetim kuruluna üye seçilmesi genel kurulun devredilmez yetkilerinden biridir. Ama istisnai durumlarda bu seçimi yönetim kurulu

---

¹⁸² Genel Kurul Toplantıları ile Komiserler hakkındaki Yönetmeliğin 25. Madde

¹⁸³ Bilgili ve Demirkapı, s. 188.

¹⁸⁴ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 38; Kumkale, s. 7.

¹⁸⁵ Necla Akdağ Güney, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, İstanbul, 2012, s. 8.

üyeleri yönetim kuruluna geçici üye seçebilirler. Herhangi bir sebeple yönetim kurulunun üyelerinden birinin yönetim kurulu üyeliği sıfatının sona ermesi zamanı, yönetim kurulu üyeleri kendilerine geçici bir üye seçebilirler (Kooptasyon). Üyelik sıfatının sona ermesi nedenleri arasında istifa, iflas, üyelik için gerekli kanuni nitelikleri kaybetme gibi haller gösterilebilir¹⁸⁶.

Kooptasyon (Kooptation|,Zuhawl)¹⁸⁷olarak adlandırılan bu yönetime göre, yönetim kurulu üyeliği boşaldığı halde ve yönetim kurulu ikiden fazla üye ile şirketi yönetiyorsa, boş kalan yönetim kurulu üye veya üyeliklerine yönetim kurulunca bizzat üye seçililebilmektedir¹⁸⁸. TTK m. 363 uyarınca, *herhangi bir nedenle bir üyelik boşalarsa, yönetim kurulu, yasal şartları haiz birini, geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına sunar. Bu yolla seçilen üye, onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapar ve onaylanması halinde selefinin suresini tamamlar.* Şayet genel kurul, yönetim kurulunca seçilen yönetim kurulu üyesini onaylamayıp reddederse, bu durumda genel kurulun ret kararı ileriye dönük etki yapar, başka bir deyişle ret kararına kadar üyenin icra ettiği işler ve kullandığı oylar geçerli sayılır¹⁸⁹.

Bu kişinin ilk genel kurul toplantısında yeniden seçilmesinde hiç bir engel bulunmamaktadır. Bu hüküm 865 sayılı Kanunundan (m.316) 6762 sayılı Kanuna (m.315/1), ondan da 6102 sayılı Kanuna intikal etmiştir¹⁹⁰. Şunu da belirtmek lazımdır ki, Kooptasyon yöntemi emredici nitelikte olmayıp ve yönetim kuruluna tanınan bu yetki ana sözleşmede yer verilecek bir düzenleme ile kısıtlanabilir¹⁹¹. Kısıtlanmadığı takdirde, yukarıda gösterilen herhangi bir sebepten yönetim kurulunda üyelik boşaldığı takdirde, yönetim kurulu boşalan bu üyelik yeri için yeni bir yönetim kurulu üyesi seçme yetkisini haiz kılınabilir. Lakin, yönetim kuruluna tanınan bu yetki, ilk ana sözleşmeyle atanan, genel kurulunca seçilmiş olan, veya üyeliğin boşalma nedeniyle kendisi tarafından seçilmekle beraber henüz genel kurulun onayına takdim edilmeyen üyeliklerde tatbiki mümkün değildir¹⁹². Başka bir ifadeyle, kooptasyon yöntemi, yalnızca yönetim kurulu

---

¹⁸⁶İmregün, İstanbul, 1970, s. 147; “Yönetim kurulu üyeliği sıfatının sona ermesi nedenleri arasında istifa, iflas, üyelik için gerekli kanuni nitelikleri kaybetme, ağır hapis cezasıyla veya sahtekarlık, emniyeti kötüye kullanma, hırsızlık, dolandırıcılık suçlarından dolayı mahkumiyet halleri sayılabilir”. TTK ‘da “ağır hapis cezasıyla veya sahtekarlık, emniyeti kötüye kullanma, hırsızlık, dolandırıcılık suçlarından dolayı mahkumiyet halleri” yer almamıştır.

¹⁸⁷ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 13; Akdağ Güney, İstanbul, 2012, s. 15.

¹⁸⁸ Bozkurt, s. 257; Ayhan, Çağlar ve Özdamar, s. 304.

¹⁸⁹ Pulaşlı, *Şerh*, s. 100.

¹⁹⁰ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 421.

¹⁹¹ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s.13; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 354.

¹⁹² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 421.; Şener, Ortaklıklar, s. 352.

üyesinin ölümü, istifa etmesi veya yönetim kurulu üyesi seçilmenin ya da yasadan veya ana sözleşmeden kaynaklanan özellikleri yitirmesi durumunda tatbik edilecek bir usuldür. Bu hükmün tatbik edilebilmesi için yönetim kurulu üyeliğinde bir boşluğun oluşması ve aynı anda yönetim kurulunun sirküler suretiyle ya da fiilen toplantı yapmak suretiyle karar vermesi lazımdır¹⁹³. Bu sebepten, genel kurulun ana sözleşmede belirtilmiş sayının tamamı kadar üye seçmediği hallerde yönetim kurulu, genel kurulun seçmediği ve bu nedenle eksik kalan yönetim kurulu üyelikler için seçim gerçekleştiremez. Zira, bu ihtimalde TTK 363.1.madde anlamında kooptasyon olmadığı gibi, böyle bir seçimin gerçekleşmesi genel kurulun devredilmez görev ve yetkisine müdahale anlamına gelir. Misal olarak, ana sözleşmede yönetim kurulu üye sayısı beş olduğu halde, genel kurulun dört üye seçmekle yetinmesi durumunda yönetim kurulu 363.1 maddedeki yetkisini kullanarak beşinci üye için seçim yapamaz¹⁹⁴.

Esas sözleşmede yönetim kurulu üye toplam sayısı belirlenmesine rağmen, genel kurul tarafından öngörülen sayıdan eksik ya da fazla üye seçilmesi durumunda da irdelenmelidir. Eksik seçilme durumunda söze konu genel kurul kararı, ana sözleşme düzenlemelerine aykırılık teşkil edeceğinden, ilgililer tarafından kararın iptali istemiyle dava açılabilir¹⁹⁵.

Yönetim kurulunun tek veya iki üyeden oluşması halinde (ilkinde organ boşluğu, ikincisinde karar almanın olanaksızlığı nedeniyle), hükmün işletilmeyeceği anlatılmaktadır. İster birden fazla üyelik açılsın, ister tek olsun, yönetim kurulunun yeni üye veya üyeler seçebilmesi, boşalan üyelik sayısının yönetim kurulunun kurul olarak toplanıp karar alabileceği sayının altına düşmemesinden asılıdır¹⁹⁶, başka bir tabirle, yönetim kurulu karar alma yeter sayısına sahipse, misal olarak, yönetim kurulunun 3 üyeden oluşması ve bir üyeliğin boşalması durumunda, yönetim kurulu kurul-organ olarak 2 kişi ile toplanıp boşalan üyeliğin yerine seçim yapma imkanı olmalıdır. Çünkü, böyle hallerde yönetim kuruluna boş üye veya üyelik seçim hakkı tanımadığı durumlarda uzun, yorucu ve büyük harcamalar yapılmasına yol açan olağanüstü genel kurul toplantısına gidilmesinin, ne ortaklığa, ne de pay sahiplerine mühim bir kazanç

---

¹⁹³ Ender Dedeoğlu ve Oğuzhan Sapan, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Sorumluluğu*, Ankara Barosu, 2013, s. 12.

¹⁹⁴ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 421.

¹⁹⁵ Teoman, Ömer, Tüm Makalelerim, C. I-II (1971-2001), Tüm Makalelerim, "Anonim Ortaklık Genel Kurulu Ana Sözleşmede gösterilen sayıda Yönetim Kurulu Üyesi Seçmek Zorunda mıdır?", "Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012 s.1047, 1049.

¹⁹⁶ Bozkurt, s. 257.

sağlamayacağı gibi, bu süre içinde yönetim kurulu hiçbir işlem yapamayacağından, ortaklığın ticari yaşamının olumsuz yönde etkileyeceği de aşıkardır. “*Nitekim Yargıtay bir kararında yönetim kurulunun 5 üyeden oluşması ve 2 üyeliğin boşalması halinde de 3 kişinin toplanıp boşalan 2 üye için seçim yapabileceğine karar vermiştir. Bununla da, yönetim kurulunda boşalmalar halinde, karar yeter sayısı mevcut olduğu takdirde, toplanıp boşalan üyeliklere seçim yapabilir*”¹⁹⁷. Ancak yönetim kurulu üyeliklerinde toplu boşalamanın meydana geldiği durumlarda kooptasyon yönteminin uygulanması uygun değildir. Örneğin ortaklığın tüm hisselerinin yeni ortaklara devredilmesi ve yönetim kurulunun tamamen değişerek yenileneceği hallerde bu yöntemin tatbiki, yani yönetim kurulunun kararı ile yeni yönetim kurulunun teşekkülü yasaya karşı hile oluşturabilecektir. Bazen uygulamada sanki toplu şekilde üyeliklerin boşalması söz konusu değilmiş gibi üyelerin tek tek istifası sağlanmakta ve de aynı gün içerisinde otuzar dakika ara ile genel kurula gitmeden, yeni üyelerin seçimi yapılarak yeni yönetim kurulu teşekkül ettirilmektedir ki, bu durumda yasaya karşı hile söz konusu olmaktadır¹⁹⁸.

Toplantı yeter sayısını koruduğu sürece, yönetim kurulu, TTK 363. maddesinin hükmünden yararlanarak, eksilen üyelikler için geçici üye seçebilmek hakkına haizdir. Şayet toplantı yetersayısının mevcut olmadığı durumlarda yönetim kurulunun adı geçen maddeyi uygulaması mümkün değildir. Örneğin “5 kişilik bir yönetim kurulunda 3 kişinin istifa etmesi veya tek kişilik yönetim kurulunda bu üyenin fiil ehliyetini kaybetmesi halinde toplantı yeter sayısı sağlanmayacaktır”¹⁹⁹. Bu durumda TTK 410.1. maddesine göre, toplantı yeter sayısının sağlanmasına olanak olmaması veya mevcutiyyetin olmaması hallerinde, mahkeme izni ile, tek bir pay sahibi bile genel kurulu toplantıya davet edebilecektir. Bu halde mahkeme kararı kesin niteliktedir.

2.4. Kamu Tüzel Kişilerin Yönetim Kuruluna Temsilci Göndermesi ile Atanan Yönetim Kurulu Üyesi

2.4.1. Pay Sahibi Olunan Şirketlerde

TTK’da, kamu tüzel kişilerinin ortaklık yönetim kurulunda temsil edilmesi konusunda iki farklı hüküm kabul edilmiştir. Bunlardan biri 28.03.2013 tarihinde 6455 sayılı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik

¹⁹⁷ Pulaşlı, *Şerh*, s. 291.

¹⁹⁸ Dedeğaç ve Sapan, s. 12.

¹⁹⁹ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 13.

Yapılmasına Dair Kanun ile TTK m.359'a eklenen 5.fıkra hükmüdür²⁰⁰: “Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcileri yönetim kuruluna seçilebilir. Yönetim kurulu üye sayısı ikiden fazla olan şirketlerde üyelerin tamamının aynı kamu tüzel kişisinin temsilcisi olmaması şartıyla kamu tüzel kişisini temsilen birden fazla gerçek kişi yönetim kuruluna seçilebilir”.

Düzenlemeyle kamu tüzel kişilerine diğer tüzel kişilere kıyasen bazı ayrıcalıklar verildiği görülmektedir. Öncelikle, bunlara “yönetim kuruluna bizzat seçilme” veya “kendilerini temsilen gerçek kişileri aday gösterme” şeklinde iki seçenek sağlanmıştır. Ayrıca yönetim kurulu üye sayısı ikiden çok olan ortaklıklarda bu tüzel kişilere birden fazla temsilci vasıtasıyla temsil edilebilme ve böylece yönetim organında vacip bir güce sahip olabilme imkanı sağlanmıştır²⁰¹.

Yönetim kurulu üyeliğine kamu tüzel kişisinin şahsen veya gerçek kişi temsilcisinin seçilmesi arasında ne tür farklılıklar bulunduğu ortaya koyulması icap eder. Yönetim kurulu üyeliğine, kamu tüzel kişisinin seçilmesi durumunda TTK 359/2 hükmü uygulanmalı, dolayısıyla onun adına bu görevi ifa edecek bir gerçek şahıs tescil ve ilan edilmek durumundadır. Kamu tüzel kişisinin değil de gerçek şahıs temsilcisinin genel kurulca üyeliğe seçilmesi durumunda ise TTK m.359/2-den farklı biri durum oluşmuş olacaktır. Çünkü, artık bu durumda üyelik sıfatı kamu tüzel kişisine değil, genel kurul tarafından üyeliğe şahsen seçilmiş olan gerçek kişiye ait olacaktır. Bundan dolayı, üyelik sıfatıyla bağlı olan tüm hak ve borçların sujesinin gerçek kişi olduğunu kabul etmek icap eder.

Kortunaya göre, “kanun koyucunun kamu tüzel kişileri yönünden TTK m. 359/2 hükmünden saparak gerçek kişi temsilcilerinin genel kurulda seçilmesine izin vermesinin sebebi kamu tüzel kişilerini sorumluluk hükümlerinin kapsamı dışına taşımak olabilir. Ancak ETTK da m 275-e dair tartışma ve endişelerin yeniden canlanmasına yola açabilecek bu düzenlemeyi isabetli bulmadığı görüşündedir”²⁰².

2.4.1.1 Kamu Tüzel Kişisinin veya Temsilcisinin Yönetim Kuruluna Seçilmesi

²⁰⁰ Kortunay, *Bilgi Edinme hakkı*, s. 71; Develi, s. 74.

²⁰¹ Kortunay, *Bilgi Edinme hakkı*, s. 71-72; Develi, s. 74.

²⁰² Kortunay, *Bilgi Edinme hakkı*, s. 72.

TTK kamu tüzel kişi temsilciliğini iki farklı hükümde düzenlemiştir. Bunlardan ilki, TTK madde 359 a eklenen 5.fıkradır. Anılan madde uyarınca, devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu ortaklıklarda, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek şahıs temsilcileri yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Hükümde diğer tüzel kişiler ile kıyaslandığı zaman, kamu tüzel kişisine bir takım ayrıcalıklar verildiği görülmektedir. Bu ayrıcalıklara göre, kamu tüzel kişisi yönetim kuruluna bizzat seçilebilir veya onları temsil edecek gerçek şahıs adaylarını belirtebilir²⁰³.

Eğer yönetim kurulu üyeliğine kamu tüzel kişisi bizzat seçilirse, o halde 359.2.fikrası uyarınca, sadece bir gerçek şahıs tescil ve ilan olunarak, yönetim kurulu toplantılarında tüzel kişi adına katılarak oy kullanabilir. Şayet, kamu tüzel kişisi değil de, genel kurul, gerçek kişi temsilcisini yönetim kurulu üyeliğine seçerse, bu durumda üyelik sıfatı kamu tüzel kişisinde değil, seçilmiş gerçek kişide olacaktır, dolayısıyla yönetim kurulu üyesinin haiz olduğu tüm hak ve borçlar sujesi gerçek kişi olacaktır²⁰⁴.

Bir hususu da belirtmek lazımdır ki, TTK 334 maddenin uygulanma şartları ile 359.maddenin uygulanma şartları birbirinden farklılıklar arz etmektedir. TTK 334. madde hükmünün uygulanabilmesi için, ana sözleşmede kamu tüzel kişisinin temsilci bulundurmak hakkına haiz olmasına dair bir hüküm bulunması şartıyla, konusu kamu hizmeti olan bir şirketin de var olması lazımdır.

359.maddenin beşinci fıkrasında bu şartların hiç biri aranmamaktadır²⁰⁵. Bir başka anlatımla, TTK madde 334'te kamu tüzel kişisi koşulların varlığı halinde yönetim kurulu üyesi atayabilmekte,TTK madde 359 (5) ise kamu tüzel kişisi pay sahibi olması halinde genel kurul tarafından üye seçilebilmektedir²⁰⁶. Hatta TTK 334.maddesinden farklı olarak şirket sözleşmesinde hükmün olmaması durumunda bile, yönetim kurulu üyeliğine kamu tüzel kişisinin seçilme olanağı mevcuttur²⁰⁷. Her iki halde da kamu tüzel kişisini yönetim kurulu toplantılarında gerçek şahıs temsil edecektir²⁰⁸.

2.4.1.2 Konusu Kamu Hizmeti Olan Şirketlerde

²⁰³ Kortunay, *Bilgi Edinme hakkı*, s. 71.

²⁰⁴ Kortunay, *Bilgi Edinme hakkı*, s. 72.

²⁰⁵ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, s. 409; Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s.11

²⁰⁶ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 16.

²⁰⁷ Şener, *Ticari Temsilci*, s. 359.

²⁰⁸ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 11.

ETTK'nın "Amme hükmü şahısların iştiraki" başlıklı 275. maddesi TTK'nın 334. Maddesine intikal etmiştir.²⁰⁹ Adı geçen maddeye göre göre devlet, "il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişilerinden birine, esas sözleşmede öngörülecek bir hükümlerle, pay sahibi olmasalar da, işletme konusu kamu hizmeti olan anonim şirketlerin yönetim kurullarında temsilci bulundurmaya hakkı verilebilir". Bu kişiler yalnız kamu tüzel kişileri tarafından görevden alınabilirler. Seçilen bu temsilçiler genel kurul tarafından seçilen üyelerin hak ve görevlerini haiz olup, onların işledikleri fiilerden ve yaptıkları işlemlerden dolayı kamu tüzel kişisi ortaklığa ve onun alacaklarıyla pay sahipleri karşısında sorumluluk taşıyorlar²¹⁰. Tüzel kişinin rücu hakkı saklıdır²¹¹. Kanunda bulunan bu hükümlerle konusu kamu hizmeti olan anonim ortaklıklarının pay sahibi olup olmamasından asılı olarak yönetim kurulunda belli koşulların mevcut olması halinde temsilci bulundurmaya hakkı verilmektedir²¹². Bunu da ayrıca belirtmek lazımdır ki, burada yönetim kurulu üyesinin seçimi değil, atanmasından bahsedilmektedir²¹³.

Türk Ticaret Kanununa bu maddenin getirilmesine sebep olarak, ETTK 275.maddenin gerekçesinde şöyle denilmektedir: "Tecrübe göstermiştir ki, Devletin komiserler vasıtasıyla icra ettiği kontrol bir çok hallerde fayda temin etmekten uzaktır. Çünkü: Komiserler anonim şirketin idare işlerine nüfuz edemedikleri gibi umumiyet itibariyle şekil ve suri bir nezaret ile iktifa zorundadırlar. Fakat öyle anonim şirketler vardır ki, onların faaliyeti kah Devlet kah belediye bakımından amme menfaatini şiddetle ilgilendirmektedir. Bu gibi ortaklıkların faaliyetini daimi bir surette takip ve kontrol etmek halkın menfaati bakımından bilhassa önemlidir. Bu ihtiyaç imtiyaza tabi olan anonim şirketlerde imtiyaz mukavelesiyle bir dereceye kadar temin edebildiği halde imtiyazsız olarak işletilebilecek şirketlerde şimdiye kadar sağlanamıyordu. Bu sebepten dolayı İsviçre kanunundan mülhem olarak tasarının 275 inci maddesi teklif edilmiştir. Bu madde uyarınca Devlet, il, belediye gibi kamu tüzel kişileri amme hizmeti bakımından ilgi buldukları anonim ortaklıkların, yönetim ve denetleme kurullarında bir temsilçi bulundurmaya hakkından faydalanabilirler. Bu hak ana sözleşmeye yazılı bir kayda bağlı olup hatta pay sahibi olmayan kamu tüzel kişilerine de bağışlanabilir. Böyle bir kaydı

---

²⁰⁹ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 417; Ender Dedeoğaç, Oğuzhan Sapan, s.12

²¹⁰ TTK 334.

²¹¹ Bozkurt, s. 259.

²¹² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 416.

²¹³ Akdağ Güney, Yönetim Kurulu, s.10.

ana sözleşmeye dercetmesinde kurucular serbest iseler de, Hükümet, vereceği izni, mezkur kaydın dercedilmesi şartına bağlayabilir”²¹⁴.

Böylelikle anonim ortaklıkta işletme konusunun kamu hizmeti niteliğinde olması halinde kamu hizmetinin niteliğine uygun olmayan sonuçların doğabilmesi ve sonuçlardan toplumun zarar görme ihtimalinin varlığı düşünülerek, 1936 tarihinde İsviçre BK’ya konulan m. 926 ve m. 762’ye paralel şekilde, kamu tüzel kişilerinin yönetim kurulunda temsili, 1957 tarihli 6762 sayılı TTK’ya m. 275 olarak eklenmiştir ve daha sonraki süreçte bazı değişiklikler yapılarak²¹⁵ TTK 334 maddesine ilave edilmiştir²¹⁶.

Belediyenin çöp toplama işinin ihale yoluyla bir şirkete verilmesi örneğini inceleyecek olursak, şirketin göreceği bu hizmet kamu hizmeti niteliindedir. Belediyenin getirdiği ihalenin şartnamesinde ihaleyi kazanacak anonim şirketin esas sözleşmesinde değişiklik yaparak, Belediyenin yönetim kuruluna bir üye göndermesi esası mevcuttur. Böyle bir şartın getirilmesindeki amaç, Belediyenin hizmet veren anonim şirketini içeriden denetlemesi ve işin yürütülmesi ile ilgili sürece direkt katılmasıdır. Bu durumda Belediye üye sıfatını esas sözleşme ile kazandığı için, Belediyenin görevine ilişkin değişiklik yapmak yalnızca esas sözleşmede değişiklik yapmakla mümkündür. Şirketin genel kurulunun azil yolu ile Belediyenin görevine sona vermesi mümkün değildir²¹⁷.

TTK 334.maddesinin uygulanması için ilk şartlardan biri, yukarıdaki örnekte de gösterdiğimiz gibi işletme konusunun kamu hizmeti olduğu bir anonim ortaklığın varlığıdır. Uygulanmanın diğer şartı ise kamu tüzel kişisine kamu hizmeti veren anonim şirketin yönetim kuruluna temsilci atama hak ve yetkisini veren esas sözleşme hükmünün varlığıdır²¹⁸. Aksi takdirde, pozitif bir düzenlemeyle kamu tüzel kişisine bu hak ve yetkiler tanınmış olsa bile, bu hükmün tatbik edilmesi için ana sözleşmeye mutlaka bununla ilgili madde konulmalıdır²¹⁹.

---

²¹⁴ H. Tandoğan, “Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 1961, 1(1), s. 5.

²¹⁵ “denetçiler ve pay senedi tevdi yükümlülüğünden muafiyete ilişkin kısımları”

²¹⁶ Cafer Eminoğlu ve Fatma Betül Çakır, “Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Seçilmesi ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kuruluna Temsilçi Ataması”, *Gazi Üniversitesi HFD*, C. XVIII, 2014, 3-4, s. 287.

²¹⁷ Bozkurt, s. 259.

²¹⁸ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 417.

²¹⁹ H. Coştan, “Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulu Üyeliği”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 2013, 29(1), s. 130.

Söz konusu hak ve yetki kamu tüzel kişisine şirketin kuruluş döneminde veya sonradan ana sözleşmeye yapılacak değişiklik ile verilebilir. Akdağ'a göre, bu konuda *esas sözleşmede yapılacak değişiklik için TTK 421. maddesinde öngörülen toplantı ve karar yeter sayılarının uygulanması gerekmektedir*²²⁰.

Kamu tüzel kişinin atayacağı üye sayısı ile ilgili TTK da bir açıklama bulunmamaktadır. Öğretide bu konuda görüş birliğinin var olduğu söylenebilecektir. *Bahtiyar'a* göre “anasözleşmeye konulacak hüküm ile, kamu tüzel kişisine birden çok üye gönderme hakkı tanınmalıdır”²²¹. *İmregün*, “ortaklık sözleşmesine sayı hakkında hüküm bulunmak kaydıyla ve sözleşme veya genel kurur karar gereğince seçilecek üye sayısını aşmamak şartıyla, birden fazla temsilcinin kamu tüzel kişisi tarafından atanabilmesinin mümkün olduğunu belirtmiştir”²²². *Akdağ'a* göre de “esas sözleşme hüküm bulunması kaydıyla birden fazla üye atanmasında hiç bir engel yoktur”²²³.

Tekinalp'a göre, “ana sözleşmedeki bu hüküm ilgili kamu tüzel kişisine yapılmış bir icaptır. Kamu tüzel kişisi bu icapı açıkca ya da zimnen kabul etmediği sürece kurula üye göndermekle yükümlü değildir. Diğer bir anlatımla, kendisine yönetim kurulu üyeliği verilen tüzel kişi bu hakkı kullanmak zorunda değildir, bir kez kullanılmış olması da devamlı kullanma zorunluğu yüklemesiz”²²⁴.

2.4.2. Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi

TTK m. 360'da, ana sözleşmede hüküm bulunması kaydıyla, belirli pay gruplarına, bazı nitelikleri dolayısıyla belli bir grup teşekkül ettiren pay sahiplerine ve azınlık grubuna yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanınabilmesini öngörmektedir. 6762 Sayılı TTK düzenlemesinde belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesine dair bir düzenlemeye yer almamaktaydı. Ancak doktrin görüşü çoğunlukla, ana sözleşmede hüküm bulunması şartıyla belirli pay gruplarına veya azınlık grubunun korunmaları için söz konusu hakkın tanınmasının olanaklı olduğu yönündeydi²²⁵. TTK m. 360'ın gerekçesinde de vurgulandığı üzere, buradaki yönetim kurulunda temsil edilme hakkı paya değil belirli pay sahibi grupları ile azınlığa tanınan bir haktır.

²²⁰ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 10.

²²¹ Bahtiyar, s. 239.

²²² İmregün, s.146.

²²³ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s.10.

²²⁴ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 361.

²²⁵ Kendigelen, s. 226-227; Tuğrul Ansay, *Anonim Şirketler Hukuku*, 6. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1982, s. 100-101; İzmirli, s. 43.

TTK m. 360 bağlamındaki “belirli grup” kavramı, esas sözleşmede somut şekilde belirlenen pay sahiplerinin oluşturduğu gruptur. Azınlık kavramı ise, kanun tarafından tanınan hakları kullanma bakımından sermayenin belirli bir kısmını oluşturan pay sahipleri için kullanılmaktadır. TTK m. 411 ile “sermayenin en az onda birini, halka açık ortaklıklarda yirmide birini teşekkül ettiren ortakları, yönetim kurulundan, yazılı şekilde gerekli nedenleri ve gündem konularını ortaya koyarak, genel kurulu toplantıya davet etmesini yahut genel kurul zaten toplanacak ise, karar alınmasını arzuladıkları meseleleri gündeme ekletmesini talep edebilirler. Ana sözleşmeyle, davet hakkı daha az oranda payı elinde bulunduran pay sahiplerine tanınabilir” hükmüne yer verilmiştir. Bu maddedeki düzenleme ile azınlık, kapalı anonim şirketlerde sermayenin asgari yüzde onunu, halka açık anonim şirketlerde ise, sermayenin yüzde beşini teşkil eden hisse maliklerinden meydana gelmektedir. Azınlık TTK’nın birden çok maddesinde sermayenin yüzde onu, halka açık anonim şirketlerde yüzde beşi olarak tayin edilmektedir.

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı iki türlü verilebilmektedir. Birincisi, ana sözleşmede belirtilmesi koşuluyla, yönetim kurulu üyesinin, belirli bir grubu teşekkül ettiren pay sahipleri, belirli pay grupları ve azınlık arasından seçilmesidir. İkincisi usul ise, yine esas sözleşmede düzenlenmesi kaydıyla, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azınlık tarafından yönetim kuruluna aday önerilmesi şeklinde olabilmektedir. Her iki durumda da adayın seçilmesine engel teşkil eden objektif ve haklı sebeplerin bulunmaması halinde, genel kurulun üyeyi seçme zorunluluğu bulunmaktadır²²⁶.

Yönetim kuruluna seçilen temsilci ile temsil ettiği pay grupları veya azınlık arasında vekalet veya vekalet benzeri bir hukuki ilişki doğmaktadır. Bu nedenle temsilcinin temsil ettiği tarafın çıkarlarını koruma yükümlülüğü bulunmaktadır²²⁷. Temsilcinin görevini ifa ederken, anonim şirketler hukukunun kendisine yönetim kurulu üyesi olarak tanıdığı hak ve yükümlülükleri dikkate alması gerekmektedir.

---

²²⁶ Çamoğlu, *Belirli Grupların Temsili*, s. 4-5.

²²⁷ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 34-35; Çamoğlu, *Belirli Grupların Temsili*, s. 3.

2.5. Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatının Kazanılması Anı

2.5.1. Seçim veya Atama Kararının Alınması

Yönetim kurulu üyeliği sıfatının kazanılması, esas sözleşme ile atanma ve diğer istisnalar hariç, kurul tarafından seçilme ile gerçekleşmektedir. Başka bir anlatımla, yönetim kurulu üyeliği ana kural olarak genel kurul tarafından seçilerek elde edilir²²⁸. Yönetim kuruluna üye seçilmesi yetkisi genel kurulun devredilmez yetkilerinden olup, onun devri de caiz değildir²²⁹.

İlk yönetim kurulu üyeliğinin ana sözleşme ile kazanılması bir zorunluktur. Zira henüz genel kurul oluşmadığı için, yönetim kurulunun genel kurul tarafından seçilmesi mümkün değildir. Başka bir ifadeyle, anonim şirket tescille tüzel kişilik sıfatını kazandığından, o an itibarıyla ortaklık faaliyetini icra edecek ve temsil edecek bir organın mevcut olma mecburiyeti göz önüne alınarak²³⁰, ilk yönetim kurulunun teşekkül ettirilmesinin esas sözleşme ile belirlenmesi kaçınılmazdır.

TTK 362.maddesine göre yönetim kurulu üyeleri 3 yıl süreyle görev yapmak için seçilir. Eğer genel kurulun kararında yönetim kurulu üyesinin kaç yıl görev yapacağı tespit edilmemişse, o halde seçim kararı 1 yıl için geçerli sayılması gerekmektedir. Buradaki üç yıllık süre emredici nitelikte olup, üye ancak bu sürenin sonunda yeniden seçilmek koşulu ile görevine devam edebilir²³¹.

2.5.2. Seçim veya Atama Kararının Tescil ve İlanının Etkisi

TTK 339.maddesine göre ilk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmeyle atandığı için, onların isimleri ve sayısı esas sözleşmede gösterilmesi gerekmektedir. Anonim şirketin kuruluşundan sonra yapılan yönetim kurulu üyeliklerine seçim ve atamanın, özellikle dış ilişkilerde yetkili olduğunu ispatı için ve ortaklığı temsil edebilmesi açısından²³² ticaret siciline kayıt olunması, ilanı ve internet sitesinde yayımlanması gerekmektedir²³³. TTK 354/1 maddesine göre, şirketin esas sözleşmesinde yer alma zorunluğu olan ilk yönetim kurulu üyeleri şirketin merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret

²²⁸ Bozkurt, s. 257; Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s.11; Pulaşlı, *Şerh*, s. 984.

²²⁹ Pulaşlı, *Şerh*, s. 289.

²³⁰ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, İstanbul, 2016, s. 17.

²³¹ Ömer, Teoman, *Yaşayan Ticaret Hukuku*, Cilt I: Hukuki Mütalaalar, Kitap 3: 1984-1985, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1994, s.134.

²³² Pulaşlı, *Şerh*, s. 984.

²³³ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, s. 303.

Sicili Gazetesinde ilanı gerçekleştirilecektir. Bununla da, tescil talebinin verilmesi ile, ilk şirket kuruluşu esnasında üyelik sıfatı kazanılmış olmaktadır. Bununla ilgili, Yönetmeliğin “Başvuruya yetkili kişiler” başlıklı 22.maddesi uyarınca anonim ortaklıklarda ortaklık sözleşmesiyle tespit edilen yönetim kurulu ya da temsil ile görevlendirilen üye veya da üyeler tescil başvurusunda bulunabilmektedir. Bu durumda tescil talebini sunmakla bu görevi zimnen kabul etmiş olacak olan yönetim kurulu üyeleri üyelik sıfatını da kazanmış olmaktadır²³⁴. Ancak bir hususa dikkat etmek lazımdır ki, burada tüzel kişinin seçtiği ve sicile tescil ettiği üye istisna olmakla, yönetim kurulu üyesinin tescil ve ilanı kurucu değil, açıklayıcı niteliktedir²³⁵.

Sonradan yapılacak tüm değişiklikler de sicile tescile tabidirler ve ilan edilmelidirler²³⁶.

Şirket yönetim kurulu üyelerinin sicile tescili, üyelik sıfatının kazanılması için vacip değildir²³⁷. Başka bir anlatımla, yönetim kurulu üyelerinin tescili kurucu “konstitütif” nitelikte olmayıp üye sıfatının kazanılmasında bir etkiye sahip değildir²³⁸. Tescil burada bildirici etkiye sahiptir²³⁹. Sicile tescil edilmeden de genel kurul tarafından seçilmiş birisi yönetim kurulu üyesi sayılmaktadır. Başka bir ifadeyle üyenin tescil edilmemiş olması mümkündür. Üyelik sıfatı, sadece iyiniyetli üçüncü kişiler açısından tescil ile başlar²⁴⁰.

2.6. Yönetim Kurulu Üyeliği ve Üyelikte Özellik Gösteren Durumlar

2.6.1. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri

Şirket yönetiminde, faaliyet gösterilen alanlarına göre mesleki bilgi ve deneyim sahibi kişilerin yardımına gereksinim duyulabilmektedir. Bu kapsamda, ortaklıkla bilhassa egemen ortaklarla bir çıkar ilişkisi bulunmayan, mesleki bilgi ve deneyimi doğrultusunda oluşan oylarını hür iradeleriyle ortakların ve ilgili grupların (işçilerin, alacaklıların ve yatırımcıların) menfaati doğrultusunda kullanma yetkisine haiz kişilerle yönetim kurulunda yer verilebilmektedir. Bu şekilde görevlendirilen üyelere bağımsız yönetim kurulu üyesi denilmektedir²⁴¹. Bağımsız yönetim kurulu üyeliği, ortaklıkta belirli

²³⁴ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, İstanbul, 2016, s.11.

²³⁵ Pulaşlı, (*Şerh*), s. 984.

²³⁶ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, s.301.

²³⁷ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 453.

²³⁸ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, İstanbul, 2016, s. 11.

²³⁹ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 453; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, İstanbul 1984, s. 262.

²⁴⁰ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s.11; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, İstanbul 1984, s. 262.

²⁴¹ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 356, 357 n. 548c.

bir orandan fazla pay sahipliğinin bulunmamasını ve ortaklıktan üye olması dolayısıyla alacağı ücret haricinde (prim, huzur hakkı ve benzeri ad altında) herhangi bir maddi ödeme almamasını zorunlu kılmaktadır²⁴².

Halka açık olan anonim ortaklıklarında bulunması gereken bağımsız üyelere ilişkin düzenlemeler 2014 tarihli ve 28871 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği’nde yer almaktadır. Söz konusu tebliğde, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin vasıfları ve sayısı tespit edilmektedir. Halka açık olmayan anonim ortaklıklarda bağımsız üyelere yer verme zorunluluğu bulunmamaktadır.

2.6.2. Bağımlı Yönetim Kurulu Üyeliği Kavramı ve İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği

Anonim şirket yönetim kurulu üyeleri görevlerini sorumlulukları dahilinde ve bizzat yerine getirmek zorundadır. Kural yönetim kurulu üyesinin bağımsız olarak görev yapması olmakla birlikte, bazı durumlarda üyelerin ortaklıktaki bir kısım menfaat grupları ile çıkar ilişkisine sahip olabilmesi söz konusu olmaktadır²⁴³. Bu şekilde bağımsızlığı bulunmayan üyeler bağımlı yönetim kurulu üyesi denilmektedir²⁴⁴.

Ortaklıktaki yahut ortaklık dışı birisiyle aralarındaki vekalet ilişkisi uyarınca, onun yerine yönetim kurulu üyesi olarak seçilen, onun talimatları uyarınca görevini yerine getiren ve çıkarlarını dikkate alan ve bu doğrultuda görevini yerine getiren gerçek veya tüzel kişiye de inancılı yönetim kurulu üyesi denilmektedir²⁴⁵. İnançlı yönetim kurulu üyeliği de bir anlamda bağımlı yönetim kurulu üyeliği olup, alt kavram niteliğindedir. Menfaat sahibi ile yönetim kurulu üyesi arasındaki Borçlar Hukukundan kaynaklanan sözleşme, inancılı yönetim kurulu üyeliğini diğer bağımlı yönetim kurulu üyeliğinden ayırmaktadır²⁴⁶.

İnançlı yönetim kurulu üyeliği, ortaklık çıkarları ile temsil edilen kişiyi çıkarlarının çatışması halinde ortaklık çıkarlarının üstün tutulmasını gerektirir²⁴⁷. Zira yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yerine getirirken, ortaklık esas sözleşmesinde belirtilen amaç

²⁴² Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 356, 357 n. 548c.

²⁴³ Ömer Korkut, *Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007, s. 9, 22.

²⁴⁴ Korkut, s. 9, 22.

²⁴⁵ Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi*, Cilt I, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 1016, 1017; Özge Ayan, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 97

²⁴⁶ Korkut, *İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği*, s. 22.

²⁴⁷ Korkut, *İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği*, s. 63, 64

uyarınca ortaklığın ve paydaşların çıkarlarını gözetmesi ve doğrultuda özenli davranması gerekmektedir²⁴⁸.

---

²⁴⁸ Pulaşlı, Şerh, s. 1017, 1020

3. BÖLÜM

YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ

3.1 Sona Erme Sebepleri

TTK 362.maddesinin 1.fikrası uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin en fazla üç yıl süre ile görev yapmak üzere seçimi yapılmaktadır. Ana sözleşmede aksi yönde hüküm yoksa, aynı kişinin yeniden seçilmesi mümkündür. Yönetim kurulunun seçim süresine ilişkin bu düzenleme emredicidir. Yönetim kurulu üyesinin görev süresinin ana sözleşme veya genel kurul kararı ile 3 yıldan fazla süre için görevlendirilmesi mümkün değildir²⁴⁹.

Yönetim kurulu üyeliğine seçilme koşul ve usullerinin geçerliliğinin ortadan kalkması ile yönetim kurulu üyeliği sona erer²⁵⁰. TTK 363.maddesinin 2.fikrasıyla bununla ilgili düzenleme getirilerek, yönetim kurulu üyelerinden birisinin iflasına karar verilir, ehliyeti kısıtlanır ya da bir üye üyelik için gerekli yasal şartları veya da ana sözleşmede yer verilen niteliklerini kaybederse, bu yönetim kurulu üyesinin üyeliği kendi kendiliğinden hiç bir işleme ihtiyaç duymaksızın kaybedilir. Görev süresinin dolması ile yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi dışında, yönetim kurulu üyeliği ölüm, azil veya istifa ile de son bulur. Tüzel kişilerin yönetim kurulu üyeleri olması durumunda, tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi sıfatı, tüzel kişiliğinin sona ermesi ile son bulur. Lakin iflas tasfiyesi istisna olmakla, hükmü şahısın tasfiyeye girmesi onun yönetim kurulu üyeliğini sona erdirmez²⁵¹. Tüzel kişi, yönetim kurulunda temsil görevinin yerine getiren kişiyi her zaman için değiştirmesi mümkündür. Bu halde, tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliğinde bir değişiklik olmaz, ancak azledilen kişinin tüzel kişi temsilciliği sıfatı sona bulur ve yönetim kurulu toplantılarına iştirak edemez.

Tüzel kişiyi temsilen görevlendirilen gerçek şahsın kişiliğinde yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren bir sebebin gerçekleşmesi halinde, üyelik sıfatı tüzel kişinin kendisine ait olduğundan, tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliğinde bir değişiklik olmaz²⁵².

---

²⁴⁹ Gönen Eriş, *Ticari İşletme ve Şirketler*, 2. Cilt (54-424. Maddeler), Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Ekim 2014, (Ticari İşletme ve Şirketler). s. 2229.; Teoman, s.134; Poroy / Tekinalp / Çamoğlu, s. 283,

²⁵⁰ Kumkale, s. 372.

²⁵¹ Hediye Bahar Sayın, *Pay Sahipleri Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, 2.baskı, İstanbul, Haziran 2017, s.30.

²⁵² Hediye, s. 30.

3.1.1. Tüzel Kişiliğin Sona Ermesi veya Ölüm Nedeniyle Sona Erme

3.1.1.1 Anonim Ortaklığın Sona Ermesi

Yasa koyucu TBK m. 513’de, taraflardan herhangi birisinin ölmesi durumunda vekalet sözleşmesinin sonlanacağını öngörmektedir. Anonim ortaklığın tüzel kişiliğe haiz olması karşısında ölümünden bahsedilemeyeceğinden, sona ermesi ticaret sicilinden silinmesi ile gerçekleşmektedir. Vekalet sözleşmesi bağlamında anonim ortaklık açısından ölümden değil sona ermeden bahsedilecektir. Ortaklığın sona ermesi de vekalet sözleşmesinin sone ermesi olacaktır.

Tüzel kişiliği olan ticaret şirketlerinin sona ermesi, malvarlıklarının tükenmesi (tasfiyenin tamamlanması) ve ticaret sicilinden silinmeleriyle olacaktır. Anonim ortaklığın sona ermesi ise iki şekilde olmaktadır. Bunlar kendiliğinden sona erme (infisah) ve alınan bir karar ile sona ermenin gerçekleşmesidir (fesih)²⁵³. Kendiliğinden sona erme, kanunda öngörülen veya da da esas sözleşmede yer alan bir nedeninin ortaya çıkması durumunda, şirketin, bu konuda karar alınmasına ya da bir bildirimde bulunulmaya ihtiyaç duyulmaksızın ortaklığın sona ermesi durumudur²⁵⁴.

Ortaklığın sonlandırılması sonucunu doğuran sebeplerin meydana gelmesi durumunda çoğunlukla tasfiye işlemlerine başlanır. TTK madde 269 ve 533 hükümleri uyarınca, bu aşamada tüzel kişilik tasfiye amacıyla sınırlı faaliyet gösterir ve tasfiyenin sonlanması ile birlikte sicilden kaydı silinir. Tasfiye işlemleri sona erene kadar da ortaklık unvanına “tasfiye halinde” ibaresi eklenmektedir. Vekalet veren şirket ile vekil olan yönetim kurulu üyesi arasında kurulan vekalet sözleşmesi, tasfiye işleminin sonlanmasına kadar sürecektir²⁵⁵. *Çamoğlu ise bu görüşe katılmamakla birlikte*, tüzel kişiliğin iflas veya başka bir sebeple sona ermesi durumunda yönetim kurulu üyeliği sıfatının da sona ereceğini, dolayısıyla da tüzel kişiliğin tasfiye aşamasına geçerek bu hususun tescil ve ilan edilmesiyle, yönetim kurulu üyeliğinin de sona ereceği görüşündedir²⁵⁶. Yazara göre yönetim kurulu üyeliğinin sonlanması için tasfiye işlemlerinin bitmesinin ve tüzel kişinin sicilden kaydının silinmesinin beklenmesine gerek yoktur²⁵⁷. Anonim ortaklığın hukuksal anlamda varlığının sona ermesi için, ortaklığa ait ticaret unvanının sicilden silinmesi ve

²⁵³ Mehmet Emin Bilge, “Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi”, *EÜHFD*, C. XVI, S. 3–4 (2012), s. 1.

²⁵⁴ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 191.

²⁵⁵ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 467.

²⁵⁶ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 364, n. 552.

²⁵⁷ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 364, n. 552.

mal varlığı değerlerinin ya da borçlarının bulunmaması unsurlarının birlikte gerçekleşmesi gereklidir²⁵⁸.

3.1.1.2 Yönetim Kurulu Üyesinin Ölmesi

Yönetim kurulu üyeliğinin vekalet ilişkisi niteliğinde olması nedeniyle, tarafların karşılıklı güvenine dayalı kurulan sözleşmeden doğan hak ve borçlar tarafların kişiliği ile sıkı sıkıya bağlıdır²⁵⁹. Vekalet veren özgür iradesi ile kendisine güven duyduğu birisini vekil olarak seçecektir. Vekilin de kural olarak kendisine verilen görevi şahsen yapma yükümlülüğü bulunmaktadır. Vekilin ölmesi durumunda, onun sözleşmeye konu olan ve kendisine ifa görevi verilen işi şahsen yerine getirme imkanı ortadan kalkmaktadır²⁶⁰.

Vekilin ölmesi durumunda vekalet sözleşmesi fiili imkansızlık nedeniyle son bulacaktır²⁶¹. TBK'nun m. 513 de vekilin ölmesi durumunda sözleşmenin sona ereceği öngörülmektedir. Benzer şekilde bir anonim şirkette yönetim kurulu üyelerinden birisinin ölmesi durumunda, vekalet veren şirket ile vekil yönetim kurulu üyesi arasındaki vekalet ilişkisi sona erer. Dolayısıyla da ölen yönetim kurulu üyesinin üyeliği de kendiliğinden sonlanır.

TTK'da yönetim kurulu üyeliğinin sona erme nedenleri arasında, yönetim kurulu üyesinin ölümü sayılmamıştır. Ölüm halinde üyeliğin sona erdiğinin kabulü gerekmektedir. Zira yönetim kurulu üyesinin görevini bizzat yapması gerekmektedir. TTK m. 390/2²⁶² uyarınca yönetim kurulu üyelerinin kurul toplantılarına kendisinin bizzat katılması zorunluluğu öngörülmektedir.

TBK m. 513 hükmü ile ölümle vekaletin sona ermesine bir istisna getirilmiştir. Bu düzenlemeye göre, sözleşme ile hükme bağlanması halinde ya da işin niteliği itibarıyla ölümle vekaletin sona ermeyeceği belirtilmektedir. Yani vekalet sözleşmesine tarafların ölümü durumunda sözleşmenin devam edeceğine dair hüküm konulmasının olanaklı olduğu öngörülmektedir. Bu durumda söz konusu hükmün sözleşmede bulunması

²⁵⁸ Şener Oruç Hami, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*, Gözden Geçirilmiş 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Mart 2015, s. 650. (Ortaklıklar).

²⁵⁹ Seçer Öz, "Vekalet Sözleşmesinin Vekalet Özgü Sebeplere Sona Ermesi", *İÜHF Dergisi*, Özel Sayı, Cilt: 2, Yıl: 2015, s. 877-944, s. 910; Murat Canyürek, "Özellikle Maddi Fiillere İlişkin Vekalet Yönünden Vekalet Sözleşmelerinin Bazı Özellikleri", *Argumentum*, Cilt: 1, Sayı: 10, Mayıs 1991, s. 186.

²⁶⁰ Seçer, s. 910; Haluk Tandoğan, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Cilt: 2, İstanbul, 2010, s. 646-647.

²⁶¹ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri*, Cilt:2, s. 647.

²⁶² TTK Madde 390:

(2) "Yönetim kurulu üyeleri birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar."

halinde, sağ kalan tarafla ölen tarafın mirasçıları arasında vekalet sözleşmesi devam edecektir²⁶³.

Uygulamada bu şekilde bir hükmün konulması çoğunlukla vekalet verenin ölümü hali için söz konusu olmaktadır. Vekilin ölümü durumunda mirasçıların vekalet sözleşmesi uyarınca işlem yapmaları mümkün değildir. Bu nedenle anılan istisnai hükmün yönetim kurulunun ölümü hali için söz konusu olması mümkün değildir²⁶⁴. Yönetim kurulu üyesinin ölümü vekalet ilişkisini sona erdirecektir. Bunun aksi yönde bir hükmün sözleşmeye konulması olanaklı değildir²⁶⁵.

3.1.1.3 Ölüme Benzeyen Sona Erme Hali Olan Gaiplik

TBK m. 43 hukuki işlemde kaynaklanan temsil yetkisinin taraflar herhangi birisinin gaipliğine hükmedilmesi halinde sonlanacağı öngörülmektedir. Bu durumda temsil yetkisinin vekalet sözleşmesi kapsamında verilmesi halinde, gaipliğe hükmedilme ile vekalet ilişkisi de sona erecektir. TBK m. 513’de vekaleti sonlandıran nedenler öngörülmektedir. Anılan maddede ölüm hali vekaleti sonlandıran neden olarak belirtilmekte ancak gaiplik nedenine yer verilmemektedir. Taraflardan birisinin gaipliğe hükmedilmesi halinde de ölüm halinde olduğu gibi vekalet sözleşmesinin sonlanacağı kabul edilmek durumundadır. Anonim ortaklıkta yönetim kurulu üyeliğinin temsil yetkisini de içermesi ve TBK m. 43 uyarınca gaipliğe hükmedilmesiyle temsil yetkisinin sonlanacağına öngörülmüş olması bu görüşü kuvvetlendirmektedir.

Anonim ortaklıkta gaiplik nedeniyle vekalet sözleşmesinin sona ermesi ve dolayısıyla yönetim kurulu üyeliğinin sonlanması durumunda, ölüm nedeninde olduğu gibi buna ilişkin karar alınmasına gerek yoktur. Gaiplik kararı ile birlikte yönetim kurulu üyeliği de kendiliğinden sona erecektir.

²⁶³ Bkz. Yargıtay 16. Hukuk Dairesi E. 1993/6164, K. 1993/12635 ve 29.11.1993 tarihli karar;

“...Mahkeme tarafından; davacının vefatıyla vekaletin sona bulduğu, yetkisi olmayan vekil tarafından açılan davanın bu sebeple kanuni süresinde açılmadığı ve komisyon kararının kesinleştiği ifade edilerek mahkemenin görevsizliğine karar verilmiştir. BK m. 397/1. uyarınca müvekkilin vefatı ile vekalet sona bulur. Ancak söz konusu maddenin 2. fıkrasında vekaletin sona bulması, vekalet veren kişinin çıkarlarını tehlikeye düşürmesi, mirasçıların işlerini bizzat görebilecek duruma gelmesine dek vekilin vekaleti ifa ile yükümlü olduğunu hüküm altına almaktadır. Kadastro davaları süreye bağlı davalardır. Kanuni süresinde dava açılmadığı takdirde tutanağın kesinleşeceği ve vekalet veren şahsın aleyhine durum oluşacağı aşikardır. Vefat sebebiyle mirasçıların bu kadar kısa zamanda işleri bizzat kendilerinin görmeleri mümkün değildir...” erişim adresi; www.sinerji.com.tr, erişim tarihi; 4.12.2019

²⁶⁴ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri II*, s. 651.

²⁶⁵ Mustafa Alper Gümüş, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, C. II, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, Ekim 2012.

3.1.2. Görev Süresinin Dolması Nedeniyle Sona Erme

Ortaklık yönetim kurulu üyelerinin süreli olarak seçilmesi halinde bu sürenin dolmasıyla üyelik sıfatı sona erer²⁶⁶. Anonim Şirketler Hukukunda eskiden beri tartışılan konularından biri de, sürenin sona ermesiyle üyelik sıfatının da sona ermiş olması veya olmamasıdır²⁶⁷. Bir anonim ortaklıkta süresi biten yöneticilerin yerine yenilerinin seçilmemesi veya genel kurulun toplanmaması sebebi ile seçim yapılamaması durumunda, önceki yöneticilerin görevlerinin devam mı ettiği, yoksa organsız mı kaldı görüşleri mülga TTK döneminden hem öğretilerde, hem de yargıda ciddi şekilde tartışılmıştır²⁶⁸. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi, ilk dönem kararlarında sürenin sona ermesiyle üyeliğin de son bulacağını hükmetmişken, sonraki kararlarında üyelerin görevlerine devam edebilecekleri yönünde kararlar vermiştir. “Yargıtay 11.Hukuk Dairesinin 24/11/1981 tarihli kararında²⁶⁹ görev süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin

²⁶⁶ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 56.

²⁶⁷ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 470.

²⁶⁸ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 470.

²⁶⁹ Yargıtay 11.H.D. 24/11/1981 tarihli, E. 1981/4751, K.1981/5019 ve 24.11.1981 tarihli karar. ‘K ... Bursa ... A.Ş. ana sözleşme esasları uyarınca en az üç ve en fazla yedi üyeden teşekkül eden bir yönetim kurulunca idare edilecektir (m.6), yönetim kurulu üyeleri en fazla üç yıllık süre için seçilecektir. (m.7/3), yönetim kurulu kararları ekseriyetle alınacak (m.11) ve ortaklığın temsil ve ilzam edecek imza adet ve şeklini yönetim kurulu tarafından tespit edecektir (m.9)

Ortaklığın 11.4.1979 tarihli genel kurul toplantısında paydaşlardan Memduh, Ahmet ve İsmail bir yıl için yönetim kurulu üyeliklerine seçilmişlerdir. Seçim sonrasında yönetim kurulu toplanarak ana sözleşmenin 9. Maddesindeki yetkisi uyarınca ortaklığın, ortaklık ünvanı altında üyelerden Memduh veya Ahmet’den her hangi birisinin imzası ile İsmail’in vaz edeceği çift imza ile temsil ve ilzam edilmesine karar vermiş ve bunu tescil ettirmiştir. Ancak 16.4.1980 tarihli genel kurul toplantısında aynı şahısların yine bir yıl için yönetim kuruluna üye seçilmişler ise de, bu yönetim kurulu 12.5.1980 tarihli toplantısında yalnızca başkan, başkan vekili ve üyeyi tespit etmiş şirketin temsil ve ilzam şekli hakkında herhangi bir karar alınmamıştır. Bu halde Türk Ticaret Kanunu’nu m. 317 ve 321/3 düzenlemeleri uyarınca, 16.4.1980 tarihli genel kurul sonrası, yukarıda adları anılan yönetim kurulu üyelerinden herhangi ikisinin ortaklığı temsil ve ilzama yetkili olduğunu kabul etmek gerekmektedir (Aynı görüş için Bkz. Poroy/Tekinalp, Çamoğlu, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 1977, sh.237; Domaniç, Anonim Şirketler. 1978, sh.420),

Ortaklık 1.4.1981 günlü olağan genel kurul toplantısında, gündem uyarınca süresi sona ermiş yönetim kurulu üyelerinin yerlerine yeni üyelerin seçiminin yapılması için oylama yapılmış ve ancak, yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için esas sözleşmenin 22. Maddesindeki özel koşul gereği, toplantıya katılan paydaşların sermaye toplamının % 67 si nispetinde oyu, hiç bir ortak alamamış ve bu şekilde bu genel kurulda ortaklık yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi gerçekleştirilememiştir. Bu durum 21.4.1981 tarihli genel kurul toplantı tespit tutanağının 5 ve 8. Maddelerinde kayda alınmak suretiyle tespit olunduğu görülmektedir.

Bu hal karşısında esasen süreleri sona ermiş olan eski yönetim kurulu üyelerinden Memduh ile Ahmet diğer üyenin bulunmadığı 26.4.1981 tarihli bir toplantı yapılmasını sağlayarak, üyelerden herhangi birisinin imzasıyla ortaklığın temsil ve ilzam edilmesi kararı almışlar ve bu karar tescil amacıyla ticaret sicil memurluğuna sevk edilmiştir. Ticaret sicil memurluğu anılan gerekçeler ile talebi kabul etmemiş, itiraz üzerine de mahkeme tarafından yukarı bölümde özetlendiği biçimde sicil memurunun kararının kaldırılmasına ve geçici tescil yapılmasına hükmetmiştir.

Bir anonim ortaklıkta süresi sona eren yönetim kurulu üyelerinin seçimi amacıyla icra edilen genel kurulda yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi durumunda eski yönetim kurulu üyelerinin görevleri devam mı edecek, aksi halde ortaklık Türk Ticaret Kanunu’nun m. 435 belirtildiği üzere organ eksikliği mi söz konusu olacaktır. Uyuşmazlığın esası bundan kaynaklanmaktadır.

Gerçekten davaya konu anonim ortaklıkta 16.4.1980 tarihli genel kurulda ve bir yıllık süre için üç kişilik yönetim kurulu üyesinin seçildiği görülmektedir. Bu üyelerim görev süresinin 16.4.1981 tarihi itibarıyla sona erdiği görülmektedir. Ancak 21.4.1981 tarihinde icra edilen genel kurul toplantısında hiçbir pay sahibi, yönetim kurulu üyeliği için ortaklık ana sözleşmesinin 22. Maddesinde belirtilen karar yeter sayısını elde edemediğinden, yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi sağlanamamıştır.

Yönetim kurulu anonim ortaklık organlarından birisidir. Anonim ortaklık yönetim kurulunca idare ve temsil edilmektedir.(Türk Ticaret Kanunu m.317). Ana sözleşmede yönetim kurulunun ortaklığı idare ve temsili için hükümlere yer verilmiş olabilir (Türk Ticaret Kanunu m. 319/1). Ancak ana sözleşmede bir hükme yer verilmediği durumlarda yönetim kurulu üyelerinden ikisinin imzasının varlığı şirketi temsil ve ilzam etmeye yeterli olacaktır. (m.321/3).

Ortaklık ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki ilişki bir sözleşme ilişkisi olup genel olarak bu ilişki vekalet sözleşmesi şeklinde nitelendirilmektedir (Prof. Domaniç, s .385; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, s.241, Dr Turhan Atan, Anonim şirketlerde idare meclisi azalarının hukuki mesuliyeti,s. 9-12, Fritz de Steiger, Le Droit Des Societes Anonymes Suisseç, 1973, s .239). Federal Mahkemede yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki ilişkiyi vekalet olarak nitelendirmektedir (Journal Des, Trilbunaux, 1979, I, 627). O haldeTürk Ticaret Kanunu'nun 1. Maddesinde, TTK'nın hükmü bulunmayan durumlarda genel hükümlere göre karar verileceği hükmü uyarınca olaya, gereği durumlarda, Borçlar Kanunu'nun vekalet hükümlerinin de tatbiki gerekmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'na göre yönetim kurulu üyeliği, görev süresinin sona ermesiyle (Türk Ticaret Kanunu m.314), iflas, hacir altına alınma, üyelik için yasal niteliklerin kaybedilmesi (Türk Ticaret Kanunu M.312/2) ağır hapis cezası veya sahtekarlık, emniyeti suistimal, hırsızlık, dolandırıcılık suçlarından doğan mahkumiyet ile (Türk Ticaret Kanunu M. 315/2), azil ile (Türk Ticaret Kanunu m.316) sona ermektedir. Bunların yanında istifa (Borçlar Kanunu m.396/1), üyenin ölümü de (Borçlar Kanunu 397/1) yönetim kurulu üyeliğinin son bulması sebeplerindedir.

Ancak azil veya istifa üyeliğin derhal son bulmasına neden olduğu durumda ölüm ve ehliyetsizlik nedeniyle üyeliğin (vekaleten) son bulması durumlarında ve müvekkilin (ortaklığın) çıkarları gerekli kılıyorsa müvekkil bizzat işlerini görebilecek duruma gelinceye dek vekil vekaleti ifaya devam ettirmek mükellefiyetindedir. (Borçlar Kanunu. m. 397/2), diğer bir ifadeyle, bu son durumda, vekalet son bulmuş olmakla birlikte bir kısım şartlar altında bir süre daha devam edecektir.

Her ne kadar bir, iki üyeliğin boşalması durumunda görevi devam eden öteki yönetim kurulu üyelerinin açık üyelik için muvakkat üye atamaları bu üyenin yapılacak ilk genel kurul toplantısına dek görev yapabileceği mümkün ise de (Türk Ticaret Kanunu m.315/1), yönetim kurulu üyelerinin tamamının süresinin sona ermesi durumunda ne olacağı konusunda Türk Ticaret Kanunu'nda bir hükme yer verilmemektedir. Bu durumda, yani yönetim kurulu üyelerinin görev sürelerinin son bulması ve yeni üyelerin seçilemediği durumlarda, Türk Ticaret Kanunu'nun 435. Maddesinde ifade edildiği üzere ortaklığın bir organından mahrum olduğu kesin bir biçimde Kabul etmek mümkün müdür? Böyle bir Kabul durumunda, ortaklık pay sahipleri ya da alacaklılarından birisinin yahut Ticaret Bakanlığı'nın mahkemeye müracaatı, mahkemenin ortaklığa noksan olan organını tamamlaması için uygun bir süre belirlemesi gerekecek, bu süre içinde eksiklik giderilmez ise ortaklığın fesih edilmesine hükmedilecektir.

Borçlar Kanunu'nun 397/2. Maddesinden hareketle süresi sona ermiş yönetim kurulu üyelerinin, yeni üyelerin seçimine dek görevlerinin hiç olmazsa yani yönetim kurulu seçilmesi amacına yönelik ve mevcut işler ve hizmetlerle sınırlı olmak üzere, devam ettiğinin kabulü de mümkündür (Aynı görüşte Domaniç, s.. 380/b,c). Ancak bu yolun kabulünde bazı sakıncalar bulunmaktadır. Eski yönetim kurulu üyelerinin yetkilerinin tam olarak devam ettiğini kabul etmek, ortaklık genel kurulunun seçemediği ve görev veremediği ve vermek de istemediği şahıslarla dolaylı olarak bu yetkiyi vermek olacaktır ki bu durumda ortaklık pay sahiplerinin istek ve arzularının haricine çıkılmış bulunacaktır. Bu yetkinin süresi ne olacaktır. Bir sene için seçilmiş yönetim kurulu üyelerinin, yenileri seçilemediği takdirde 3 yıla kadar (Türk Ticaret Kanunu m.314/1) görev yapmalarına imkan verilmiş olacaktır ki bu da vekalet hükümlerini ve Borçlar Kanunu m 397/2'deki amacı aşmak sonucunu doğuracaktır. Süreli olarak veya Türk Ticaret Kanunu m. 314/4. Maddesi uyarınca geçici tescil suretiyle üç ay süreyle bir yetkinin verilmesi durumunda da, süre bitiminde yeni üyelerin seçilememiş olması halinde netice değişmeyecek, aynı boşluk devam edecektir. Sınırlı yetki vermek de, Türk Ticaret Kanunu'nun 321/1 ve 2. Maddeleri uyarınca hüküm ifade etmeyeceği gibi yukarıda belirtilen sakıncaları bünyesinde barındıracaktır. Kaldı ki yeni üyelerin seçilmelerine dek eski yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin devam ettiğini Kabul etmek, eski üyelere, yenilerinin seçilmesini mümkün olduğu kadar geciktirmek imkanı vereceği gibi, muvakkat olarak görev yaptıkları cihetle ortaklık işlerini gerektiği kadar ciddiye almamak sonucunu da tespit edecektir.

Bu halde Türk Ticaret Kanunu'nun 435/1. Maddesi uyarınca ortaklığın organsız kaldığını Kabul etmek daha doğru bir yol olmaktadır. Filhakika bu durumda, mahkeme tarafından verilecek süre sonunda

görevlerinin devam etmesinin doğuracağı zararları belirtmiştir. 11.HD nin en son aldığı 20.09.2011 tarihli ve E.2009/12668, K.2011/10598 sayılı kararında ise, görev süresinin dolmasıyla, üyeliğin son bulacağı, ancak yeni yönetim kurulu seçilinceye kadar eski yönetim kurulunun şirketin devamlılığı için gerekli ve zorunlu işlemleri yapmakla yükümlü olduğu, ancak bu durumun 6762 sayılı Kanununun 314 (6102 sayılı Kanununun 362) maddesindeki üç yıllık emredici sürenin aşılmasıyla görev süresinin uzadığı veya yenilendiği anlamına gelmeyeceği, eş deyişle şirketin organsız kaldığı sonucunu ortadan kaldırmayacağı, şirket organsız kaldığı için hukuki yararı olanların genel kurulca seçim yapılınca kadar şirkete yönetim kayyımı atanmasını mahkemeden isteme hakları bulunduğu, sonucuna varmıştır²⁷⁰. Yargıtay'ın söz konusu kararındaki değerlendirmesi ile, TTK m. 362 ile öngörülen ve emredici nitelikte olan üç yıllık sürenin aşıldığı değerlendirilebilecektir ki, bunun da ortakların ve şirketin çıkarlarına aykırılık oluşturan durumlara yol açma olasılığı mevcuttur. Örneğin, genel kurulun toplanıp yeni yönetim kurulu üyesi seçmesinin geçiktirilmesi sağlanabilecektir. 6102 sayılı TTK'nın 362. maddesi gereğince, üç yıllık süreye dair hükmün emredici niteliği dikkate alınarak istisnasız olarak uygulanması gerekmektedir.

TTK m. 362 uyarınca yönetim kurulu üyelerinin görev süresi en fazla üç yıldır. Söz konusu düzenleme, üyelerin görev yapma olanağına sahip olduğu en uzun süre değil, yönetim kurulu üyesi olarak seçilen üyenin tekrar seçim yapılana kadar görev yapabileceği en uzun süreyi tespit etmektedir. Esas sözleşmede aksine bir düzenleme

---

yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilmemiş olmaları neticesi ortaklığın fesih edilmesine hükmedilmesi gibi bir risk mevcut ise de mahkemenin az çok uzun ve uygun bir süre vermesi ile bu mahzur giderilecektir.

Süre sonunda ortaklığın fesih riski ile karşı karşıya olan ortaklık hissedarları da işi ciddi tutup noksan organı bir an önce tamamlamaya çalışacaklardır. Çünkü Türk Ticaret Kanunu'nun 435/1. Maddesi, hakime feshe karar verip vermeme konusunda takdir yetkisi tanımaktadır. Süre bitimine organ tamamlanmaz ise hakim şirketin feshine karar vermeye mecburdur. Oysa kaynak İsviçre BK.nun karşılık maddesi olan 625/2. Maddesi hakime takdir hakkı vermekte ve hakim fesih kararı verebileceğini belirtmektedir. Nitekim Zürih Yüksek Mahkemesi, 23.12.1908 tarihli kararında, verilen süre içinde anonim ortaklığın organını yenilememesi durumunda mahkemenin ortaklığı fesih ile tehdit yetkisi olmadığını belirtmiştir (Steiger, Age, s.367, dipnot 41/a). Türk Ticaret Kanunu, 435. Maddesi yukarıda belirtildiği üzere, hakime takdir yetkisi vermemekte ve sürenin bitimine noksan organın tamamlanmış olması durumunda ortaklığın feshine karar vermekle yükümlü tutmaktadır. Ancak ortaklık bu tehlikeden tedbirli davranmakla kurtulabilir. Örneğin, olayda olduğu gibi yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilmemeişi olması halinde, kısa veya uzun süreli olarak genel kurul eski yönetim kuruluna veya başkalarından seçilmiş bir kurula geçici olarak yetki verebilir. Bu durumda organsızlıktan bahsedilemeyeceği cihetle şirket TTK.nun 435/1. Maddesindeki fesih tehlikesinden kurtulmuş olacaktır.

Bu nedenlerle şirketin organsız kaldığının ve muvakkat tescil yoluyla bu noksanlığın giderilemeyeceğinin kabulü ile hükmün bozulması gerekmiştir. Erişim adresi; www.sinerji.com.tr. Erişim tarihi:29.11.2019.

²⁷⁰ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, s. 470; Anılan yargıtay ilamı, anonim şirket yönetim ve denetim kurulu üyelerinin görev süresinin dolduğu, yenilerinin seçilmediği ve organsız kalan şirkete yönetim kayyımı atanmasına ilişkindir.

bulunmaması durumunda, üç yılın sürenin sonunda genel kurul tarafından yeniden yönetim kurulu üyesi olarak seçilme mümkündür. Yasa koyucu üç yıllık süreyi emredici nitelikte öngördüğünden, sözleşme ile veya genel kurul kararıyla üç yılı aşan süreyle üyeliğin yapılması yönünde tasarrufta bulunulması halinde²⁷¹, üç yılı aşan süreler kısmi butlan niteliğinde olacaktır²⁷².

Yönetim kurulu üyesinin görev süresinin başlangıcı, genel kurul tarafından seçilme durumunda kararın alındığı tarih, esas sözleşme ile seçilme halinde ortaklığın tescil tarihidir²⁷³. Üç yıllık süre bu tarihlerden başlayacaktır. Yeniden yönetim kurulu üyesi olarak seçilme imkanı bulunmakla birlikte, esas sözleşme ile görev süresini sınırlayıcı düzenlemeler öngörülmesi de mümkündür²⁷⁴.

Gerek esas sözleşme ile gerekse genel kurul kararı ile yönetim kurulu üyelerinin görev yapacağı süreye dair bir düzenlemenin yapılmadığı durumlarda, görev süresinin ne kadar olacağı konusu tartışmalıdır. Öğretide *Çamoğlu ve Pulaşlı*, genel kurul seçim kararında bir süre tayin edilmemesi durumunda, seçimin o faaliyet yılını kapsayacak şekilde yapıldığını belirtmektedir. Bu durumda olağan genel kurul toplantısında yeni yönetim kurulu üyesi seçilinceyedek görev süresinin devam edeceği iddia edilmektedir²⁷⁵. Bu görüş sahipleri seçim kararındaki bir yıl ifadesinin de “bir faaliyet yılı” olarak anlaşılması gerektiğini ifade etmektedirler²⁷⁶. Yönetim kurulu üyesinin esas sözleşme kapsamında tayin edilmesi ve süre konusunda hüküm bulunmaması halinde ise, TTK m.362’ye göre, atamanın tescil edilme tarihini takip eden üç yıl için yapıldığı kabul edilmek durumundadır.

Akdağ Güney, yasada genel kurulun her yıl yapılan olağan toplantısında yönetim kurulu üyelerinin seçimine dair zorunlu gündem maddesi öngören bir düzenleme yer almamaktadır. Ayrıca uygulamada her yıl olağan genel kurul toplantısını gerçekleştirmeyerek bunu toplu şekilde yapan şirketler de mevcut olduğundan *Çamoğlu*’nun görüşüne iştirak etmemektedir²⁷⁷. Yazara göre, görev süresinin öngörülmediği hallerde, TTK m.362 hükmü uyarınca yönetim kurulu üyelerinin an çok

²⁷¹ Eriş, *Ticari İşletme ve Şirketler*, s. 2227; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 365, n. 554; Teoman, s. 134; Moroğlu, *Görev Süreleri*, s. 389; Domaniç, s. 472, 481.

²⁷² Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 365, n. 554; Domaniç, s. 481.

²⁷³ Şener, *Ortaklıklar*, s. 358.

²⁷⁴ Necla Akdağ Güney, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, Ekim 2012, s. 17.

²⁷⁵ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 353, n. 544.

²⁷⁶ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 353, n. 544.

²⁷⁷ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 17.

üç yıl süreyle görev yapmasının öngörüldüğünün kabulü gereklidir. *Akdağ Güney*, seçim kararındaki yıl ifadesinin “faaliyet yılı” olarak kabul edilmesi gerektiği yönündeki düşünceye de yasa da bu yönde bir hükmün yer almaması nedeniyle katılmamaktadır²⁷⁸. Yönetim kurulu üye seçiminin tek yolunun olağan genel kurul olmadığı ve olağan üstü genel kurulda de seçim yapılma olanağının olduğu vurgulanmaktadır²⁷⁹. *Tekinalp ise*, görev süresinin belirtilmediği durumlarda, TTK m. 362 uyarınca yönetim kurulu üyelerinin en fazla üç yıl için seçildiklerinin kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır²⁸⁰.

Kanaatimizce genel kurulda üye seçimi yapıldığında görev süresine dair herhangi bir süre öngörülmemişse, görev süresinin bir faaliyet yılı olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Bu durumda yönetim kurulu üyesi bir sonraki genel kurulda yapılacak seçime kadar görev yapacaktır. Esas sözleşmede görev süresine dair bir hükmün yer almadığı durumlarda ise, TTK m. 362 uyarınca görev süresini üç yıllık süre olarak anlaşılması gerektiği kanatındayız.

Görev süresi sona eren yönetim kurulu üyelerinin bir kısım yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu yükümlülük yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki vekalet ilişkisinden doğmaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin özen ve bağımlılık yükümlülüğünün düzenlendiği TTK. m. 369 ve vekilin özen yükümlülüğünü öngören BK. M.513/2 hükmü gereği, vekalet ilişkisi sona erse dahi vekilin (yönetim kurulu üyesi), vekalet verenin menfaatlerinin tehlikeye düşme olasılığında, vekalet verenin (ortaklık) işlerini kendisi görmeye başlayınca kadar vekaleti ifaya devam etmek yükümlülüğü söz konusudur²⁸¹. Örneğin TTK m. 410/1’de, yönetim kurulunun görev süresinin dolması halinde dahi, genel kurulu toplantıya davet edebileceği öngörülmektedir²⁸². Genel kurulu toplantıya davet etmenin yanı sıra ortaklığın varlığını devam ettirebilmesi için gerekli ve acil olan işleri de görev süresi sona erse dahi yapmakla yükümlü olduğunu kabul etmek gerekmektedir²⁸³.

²⁷⁸ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 17.

²⁷⁹ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 17.

²⁸⁰ Ünal Tekinalp, *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş, İstanbul, 2011, s. 120, n. 12-21.

²⁸¹ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 365, n. 554; Şener, *Ortaklıklar*, .s. 358; Ali Haydar Yıldırım, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2008, s. 203.

²⁸² TTK madde 410:

“(1) Genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir. Tasfiye memurları da görevleri ile ilgili konular için, genel kurulu toplantıya çağrılabilirler.”

²⁸³ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 365, n. 554; Şener, *Ortaklıklar*, s. 358; Eriş, *Ticari İşletme ve Şirketler*, s. 2235. Karşı görüş sahibi Tekinalp’e göre, yönetim kurulu üyelerinin görev süresi sona erdiğinde, üyelerin de görevi genel kurulu toplantıya davet etme istisnası dışında sona ermektedir. (Tekinalp, *Sermaye Ortaklıkları*, s. 233, n. 12-22).

3.1.3. Ehliyetsizlik Yüzünden Sona Erme

Vekalet sözleşmesinde taraflardan herhangi birisinin ehliyetini kaybetmesi hali de TBK m.513 de öngörülen vekalet sözleşmesinin sona erme nedenlerindedir²⁸⁴. Vekilin tam ehliyetsizlik durumuna düşmesi hukuki işlem yapma ehliyetini ortadan kaldıracaktır. Ehliyetin sınırlı ehliyetsizlik haline gelmesi durumunda, vekalet veren adına ve hesabına borç doğrucu bir işlemi tek başına yapabilir. Ancak kendi adına ve vekalet veren hesabına borç doğrucu işlem yapamaz. Bu durumda vekalet verenin vekil ile arasındaki güven ilişkisi zedeleneceğinden vekaletin sona ermesi gereklidir²⁸⁵.

3.1.4. İflas Nedeniyle Sona Erme

3.1.4.1 Anonim Ortaklığın İflası

Anonim ortaklığın iflasına karar verilmesi ile birlikte, ortaklık sona erer. Ortaklığın iflası, tasfiye halinde olup olmamadan bağımsız bir durumdur. TTK m. 529/1-c gereğince, şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi tarafından iflas kararının verilmesiyle birlikte, anonim ortaklık derhal hemen ermektedir. İflas kararı, iflas edenin ehliyetini değil tasarruf yetkisini ortadan kaldıracaktır. Ortaklığın, malvarlığı menfaatlerine dair hukuki işlemlerinin iflasına yönelik verilen vekalet de, iflas ile birlikte

---

²⁸⁴ Bkz. Yargıtay 13. H.D E. 2001/12317, K. 2002/2937 ve 21.03.2002 tarihli kararı, "... Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı Başkanlığı'nın 5.4.2000 tarihli raporuna göre satış vaadi sözleşmesinin ve ibranamenin düzenlendiği 4.3.1998 tarihi ile muvafakatname tarihi olan 5.3.1998 tarihlerinde muris Yalçın'ın ağır hastalık sonucu bilinçsel işlevlerinin ileri derecede etkilenmiş olduğu, bu nedenle medeni hakları kullanma ehliyetine haiz olmayacağı görülmektedir. Satış vaadi sözleşmesini murise vekaleten imzalayan vekili Kahraman'a vekaletnamenin verildiği 18.3.1997 tarihinde Yalçın'ın medeni hakları kullanma ehliyetine haiz olduğu kabul edilse dahi BK. 39771. maddesi hükmünce Muris Yalçın'ın ehliyetinin kaybolması ile vekalet sona erdiğinden satış vaadi sözleşmesinin düzenlendiği 4.3.1998 tarihinde vekilin vekillik sıfatı sona ermiş bulunmaktadır. Bu nedenle satış vaadi sözleşmesi geçersizdir. Muris Yalçın'ın medeni hakları kullanma ehliyeti olmadığından 5.3.1998 günlü ibranameye de değer verilemez..." Erişim adresi: www.sinerji.com.tr, erişim tarihi:05.12.2019; Yargıtay 19. H.D. E.2014/9507, K. 2014/13362 ve 11.09.2014 tarihli karar, "... Davacı vekili, müvekkil ile davalı şirket arasında imzalanan genel kredi sözleşmesinin davalı davalı T.T'nin müteselsil kefil sıfatıyla imzaladığını borcun ödenmemesi üzerine davalılar aleyhine icra takibi yapıldığını, davalıların itirazı ile takibin durduğunun bildirerek itirazın iptaline, takibin devamına ve inkar tazminatına karar verilmesinin talep ve dava etmiştir.

Tasfiye halindeki davalı şirketin dava açılmadan önce tasfiyesinin tamamlanarak ticaret sicilinden terkin edildiği dosya kapsamından anlaşılmaktadır. Bu tarihte davalı şirketin tüzel kişiliği sona ermiş olduğundan vekalet sözleşmesi 818 sayılı B.K.'nın 397. (6098 sayılı TBK'nın 513) maddesine göre kendiliğinden son bulur. Bu durumda davalı şirket davada vekille temsil edilmediğinden davalı yararına vekalet ücretine hükmedilmesinde isabet görülmemiştir..." Erişim adresi: www.sinerji.com.tr, erişim tarihi:05.12.2019

²⁸⁵ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri 2*, s. 668.

sona ermektedir²⁸⁶. Bununla birlikte iflas durumunda her halde vekalet sözleşmesinin son erdiği söylenemeyecektir. Zira vekalet verenin iflas etmesine rağmen, malvarlığı ile ilgili olmayan konularda vekilin işlemler yapmasına imkan verilmektedir²⁸⁷.

Ortaklığın iflası ile birlikte tasfiye aşamasına geçilir ve bu kapsamdaki işler görülür. Bir anlamda ortaklığın ehliyeti sınırlandırılmakta ve sadece tasfiye işlemlerinin yapılması öngörülmektedir. Dolayısıyla ortaklık organlarının görev yetkileri de tasfiye işlemleri ile sınırlandırılmaktadır²⁸⁸. Yasada iflas durumunda tasfiye işlemlerinin iflas idaresi tarafından yapılması öngörülmektedir. İflas kararından sonra yönetim kurulunun bir kısım yetkileri, iflas idaresine geçecektir. İflas idaresinin tasfiye süresince ortaklığı temsil etmediği konularda yönetim kurulunun temsil yetkisi devam edecektir. Tasfiyenin tamamlanması ile birlikte yönetim kurulu üyelerinin görevi de sona erecektir²⁸⁹.

3.1.4.2 Yönetim Kurulu Üyesinin İflası

TTK m. 363/2'de yönetim kurulu üyesinin iflası halinde, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın üyeliğin sona ereceği öngörülmektedir²⁹⁰. Vekalet ilişkisi bağlamında iflas eden vekilin, yönetim kurulu üyeliği açısından değerlendirilmesi yapıldığında, öncelikle vekalet verenin vekile olan güveni sarsılacaktır²⁹¹. Her ne kadar vekilin iflası halinde vekalet verenin malvarlığı bu durumdan etkilenmese de vekilin vekalet veren adına aldığı para, onun malvarlığı nedeniyle iflas masasına girecektir. Bu durumda da vekalet verenin çıkarlarının tehlikeye düşme olasılığı bulunmaktadır. Vekalet sözleşmesinin niteliğinin, doğrudan doğruya temsili gerektirdiği hallerde, vekilin

²⁸⁶ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri 2*, s. 669, 670.

²⁸⁷ Aydın Zevkliler ve Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, 13. Bası, Turhan Kitapevi, Ankara, 2013, s. 629.

²⁸⁸ Hakan Pekcanitez, *Anonim Ortakların İflası*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1991, s. 63.

²⁸⁹ Uçar, Salter. *Hukumumuzda Yönetim Kurulu ve Denetçiler ile Sorumluluk Halleri*, Alfa Yayınevi, İstanbul, 1994. s. 213

²⁹⁰ Bkz. Yargıtay 19. H.D. E. 2001/9239, K. 2003/549 ve 23.01.2013 tarihli kararında, davacı şirket vekilinin davalı şirket aleyhine tazminat davası açtığı, davalı vekilinin de davacı şirketler adına davayı açan şirket temsilcisinin hakkında iflas kararı verildiği ve bu nedenle dava açma yetkisinin bulunmadığını iddiasından ibaret olaya dair özetle: “İflas, müflisin medeni haklardan faydalanma ve onları kullanma ehliyetinin kaybı demek değildir. TTK.nun 315. maddesine göre Anonim Şirket yönetim kurulu üyeliğine engel teşkil eden iflas hali Limited Şirket Müdürlüğüne engel olmaz. İflasın neticelerini düzenleyen İİK.nun 184 ve devamı maddelerinde iflas eden kişinin bir işte çalışmayacağı ve bu arada Limited Şirketlerde müdürlük yapamayacağı yer almadığı gibi TTK.nun 315/2. maddesinde de benzer düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle mahkemece müflis bir kişinin Limited Şirket Müdürlüğü yapabileceği ve şirketi temsil edebileceği gözden kaçırılarak yazılı şekilde hüküm kurulmasında isabet görülmemiştir.” Değerlendirmesinde bulunmuştur. Erişim adresi: www.sinerji.com.tr, erişim tarihi: 06.12.2019

²⁹¹ Şener, (Ortaklıklar) s. 350, 351.

iflasının vekalet sözleşmesini kendiliğinden sonlandıracağına kabul edilmesi gerekmektedir²⁹².

Yönetim kurulu üyesinin iflası halinde, üyeliğin mahkemece iflas kararının verildiği anda mı düşeceği, yoksa yasa yollarının kullanılması neticesinde kararın kesinleşmesi ile mi sona erceği hususu incelenmesi gereken bir konudur. Alt dereceli mahkeme tarafından verilen iflas kararının her zaman üst mahkemece bozulması ve iflas hükmünün kesinleşmeme ihtimali bulunmaktadır. Doktrinde de baskın olarak, iflas kararının kesinleşmesine kadar üyelik sıfatın sona ermeyeceği görüşünün paylaşıldığı görülmektedir²⁹³. Yargı kararlarının kesin hüküm niteliği kazanması ile birlikte hukuki anlamda sonuç doğurması gerekli ise de, yönetim kurulu üyesinin iflası halinde, üyeliğin sona ermemesi ve kesin hüküm verilinceye kadar devam etmesinin uygulamada sakıncaları da bulunmaktadır. Ortaklıkta önemli oranda paya sahip olan yönetim kurulu üyesinin diğer üyeleri de etkileyerek alacaklılarından mal kaçırabilmek amacıyla bir kısım yollara sapabilecekleri de dikkate alınmalıdır²⁹⁴. İflas davalarının kesinleşme sürecinin uzaması, iflas eden üyeye dilediği şekilde hareket etme olanağı verecektir²⁹⁵.

3.1.5. Esas Sözleşmede Öngörülen Hükümler Nedeniyle Sona Erme

TTK m.363/2'de yönetim kurulu üyelerinden birisinin esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybetmesini, kendiliğinden sona erme sebepleri arasında öngörmektedir. Yönetim kurulu üyeliği için yasanın aradığı koşullara ek olarak bir takım özel şartların esas sözleşmede düzenlenmesi mümkündür. Esas sözleşmede, yönetim kurulu üyeliğinin sona erme nedeni olarak belirlenecek hükümlerin kişilik haklarına tecavüz niteliğinde olmaması gerekmektedir²⁹⁶.

Esas sözleşmede, yönetim kurulu üyesinin, şirket merkezinin bulunduğu yerde ikamet etmesi, belirli bir meslek grubundan olması, eğitim durumuna ilişkin belirli bir

²⁹² Tandoğan, Özel Borç İlişkileri 2, s. 672.

²⁹³ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 364, n. 552; Eriş, Ticari İşletme ve Şirketler, s. 2235; Hasan Pulaşlı, Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesine İlişkin Esas Sözleşme Hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, S. XXI, 9-10 Aralık 2005, Ankara, 2006, s. 9; Orhan Nuri Çevik, Anonim Şirketler, Gözden geçirilmiş, güncelleştirilmiş 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2002, s. 414; Domaniç, s. 474

²⁹⁴ Mehtap Poyraz, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi, *Yüksek Lisans Tezi*, 1994, s. 55.

²⁹⁵ Poyraz, s. 55.

²⁹⁶ Poyraz, s. 87.

seviyenin aranması, pay sahibi olması gibi hükümlere yer verilebilecektir²⁹⁷. Üyenin esas sözleşmede aranan nitelikleri kaybetmesi halinde üyeliği de sona erecektir. Bununla birlikte doğrudan, belirli yaş sınırının aşılması, mazeretsiz toplantıya katılmama²⁹⁸²⁹⁹ gibi üyeliği kendiliğinden sona erdiren sebeplere yer verilmesi de söz konusu olabilecektir³⁰⁰.

3.1.6. TCK'da Öngörülen Hak Mahrumiyetleri Nedeniyle Sona Erme

Mülga 6752 sayılı TTK m.315/2' hükmü ile ağır hapis cezasıyla ya da sahtekarlık, emniyeti suiistimal, hırsızlık, dolandırıcılık suçlarından dolayı mahkumiyeti, yönetim kurulu üyesi olarak seçilmeye engel olarak öngörmekteydi. Yönetim kurulu üyeliğinin sona erme sebeplerinin düzenlendiği yürürlükteki 6102 sayılı TTK m. 363'de, ceza yargılaması neticesinde alınan bir mahkumiyetin üyeliği sona erdireceğine dair bir hükmün yer almasına gerek duyulmamıştır. Türk Ceza Kanunu m.53 uyarınca, kasten işlenmiş bir sonucu olarak hapis cezasına mahkumiyet, yönetim kurulu üyeliğine engel bir durum olarak düzenlenmektedir. TCK m.53'ün anılan hükmün varlığı karşısında TTK kapsamında, mülga TTK M.315/2 benzeri bir hükme yer verilmesine ihtiyaç bulunmamaktadır³⁰¹.

Yönetim kurulu üyesi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle hapis cezasına hükmedilmesi durumunda, hükmün infazının tamamlanmasına kadar, yöneticilik görevini yerine getiremeyeceğinden, mahkumiyet kararının görev süresi içinde verilmesi durumunda, yönetim kurulu üyeliği sona erecektir. Öğreti de çoğunlukla mahkumiyet kararının kesinleşmesi halinde üyeliğin sona ereceği ifade edilmektedir³⁰². Aksi yönde

²⁹⁷ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 469.

²⁹⁸ Bkz. Yargıtay 11. H.D. E.2003/1692, K.2003/7958 ve 18.09.2003 tarihli kararı. Özetle "... Davalı kooperatife ait ana sözleşmenin 45. Maddesi, özrü olmaksızın arka arkaya üç toplantıya katılmayan yönetim kurulu üyesinin çekilmiş sayılacağına göre, davacının bu toplantılara iştirak etmesi, şayet katılması imkan dahilinde değil ise de yönetm kurulu üyeliğinden çekilmek suretiyle, yönetim kurulunda görev almaması gerekirdi. Buna göre, davacının önceden tayin edilmiş toplantılara işinin olması mazeretiyle iştirak edememesi ana sözleşmeye ve Kooperatifler Yasası'na aykırılık teşkil etmekte olup, üyelikten düşürülme kararı yerinde görülmektedir." Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, erişim tarihi:7.12.2019

²⁹⁹ Yargıtay 11. HD. E.2686, K.3509 ve 06.06.1986 tarihli karar "...Diğer yandan mahkeme tarafından davacının toplantı gününden haberdar olduğu halde toplantıya katılmaması hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilmiş ise de, davacı T.' nin cevabında seyahate çıkacağından toplantıda hazır bulunamayacağını bildirdiğinden, bu mazeretin doğru olup olmadığı araştırılmadan toplantıya kasıtlı olarak katılmadığının kabulü de doğru görülmemiştir." Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, erişim tarihi:7.12.2019

³⁰⁰ Hasan Pulaşlı, *Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesine İlişkin Esas Sözleşme Hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, S. XXI, 9-10 Aralık 2005, Ankara, 2006, s. 28.

³⁰¹ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 469.

³⁰² Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 364, n. 553; Pulaşlı, *Esas Sözleşme*, s. 10, dn. 3.

görüŖe sahip olan *Domaniç ise*, mahkumiyete dair verilen mahkeme kararının kesinleşmesi gerek olmadığı kanaatindedir. Yazara göre, hapis cezasını gerektiren kasıtlı suçlar dolayısıyla yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi için mahkemenin kararı yeterli olacaktır. Yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi için kararın kesinleşmesi zorunlu değildir. Zira bu maddenin amacı, anılan sebeplerden biriyle mahkum edilmiş üyenin görevine devam edip etmemesi değil, şaibeli duruma düşen kişinin ortaklığın itibarına zarar verme tehlikesidir³⁰³.

Kasıtlı bir suçtan dolayı alınan hapis cezasına mahkumiyet nedeniyle yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi durumu geçiçi bir sona ermedir. Zira hapis cezasına dair hükmün infazının tamamlanmasıyla kişi yeniden yönetim kurulu üyeliği sıfatını kazanacaktır³⁰⁴. Hapis cezasının ertelenmesi³⁰⁵ ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması hallerinde yönetim kurulu üyeliği sona ermeyecektir. TCK m. 53 uyarınca, taksirli suçlar nedeniyle hapis cezasına mahkumiyette yönetim kurulu üyeliğini sona erdirmez. Ancak hapis cezasının infazı nedeniyle yönetim kurulu toplantılarına katılamama gibi durumlarda, hapis cezasına mahkumiyet dışındaki başka sebeplerden dolayı üyeliğin sona ermesi söz konusu olabilecektir. Yürütölen bir soruşturma dolayısıyla tutuklanma da tek başına üyeliğin sona erme sebebi değildir. Zira yasa mahkum olma koşulu aranmaktadır. Tutuklu yargılanan kişinin beraat etme olasılığı da her zaman için söz konusudur.

3.1.7. Azil

Üyeliğin sona ermesi durumundan başka üyeliği sona erdiren diğeri bir sebep de yönetim kurulu üyesinin genel kurul tarafından görevinden alınmasıdır. TTK 364.maddesine göre “*Yönetim kurulu üyeleri, esas sözleşmeyle atanmış olsalar dahi, gündemde ilgili bir maddenin bulunması veya gündemde madde bulunmasa bile haklı bir sebebin varlığı hâlinde, genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilirler. Yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişi, kendi adına tescil edilmiş bulunan kişiyi her an değiştirebilir*”. ETTK’da gündemle ilgili hükmün olmaması sebebi ile, bununla ilgili bir çok görüş ortaya atılmış, Yargıtayca bu konuyla ilgili çeşitli kararlar almıştır. Yeni TTK 364.maddesine gündemle bağılı düzenleme getirmekle sorunu kökünden haletmiştir. ETTK 316. maddesi uyarınca “*İdare meclisi azaları esas mukavele ile tayin edilmiş*

³⁰³ Domaniç, s. 477.

³⁰⁴ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 364, n. 553; Kırcı, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 469.

³⁰⁵ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 360, n. 548.

olsalar dahi umumi heyet kararıyla azlolunabilirler. Azlolunan azanın tazminat talebine hakkı yoktur". Ayrıca, TTK 364.f.1 uyarınca, haklı sebepler varsa, gündemde olmasa da üye hakkında azil kararı alınabilir³⁰⁶.

Yeni TTK ile yönetim kurulunun azli ile bağlı getirilen ikinci bir yenilik, tazminat hakkıdır. TTK'nın 364.maddesinin 2. fıkrası uyarınca, "334 üncü madde hükmü ve görevden alınan üyenin tazminat hakkı saklıdır".

Yönetim kurulu üyelerinin iradesi dışında oluşan azil, genel kurulun kararı ile gerçekleşir. Mahkeme tarafından azile ilişkin karar alınması gerekmemektedir³⁰⁷. Güvene dayalı bir görev olması sebebi ile, yönetim kurulu üyeliği, üyeye karşı güven sarsıldığı durumlarda genel kurul tarafından azledilebilir. TTK 364. madde uyarınca, genel kurul, tek bir yönetim kurulu üyesini veya yönetim kurulunu toptan azletmek yetkisini haizdir³⁰⁸. Kırca, genel kurul toplantısıyla bağlı gündeme kurul tarafından topluca azil ile bağlı hükmün koyulma ihtimalini pratik açıdan çok düşük olduğu, bunun yerine topluca istifanın daha mantıklı olduğu düşüncesindedir³⁰⁹.

Yönetim kurulu üyesini azletme yetkisi sadece genel kurula aittir. Yönetim kurulu üyelerinin şirketi zarara sokacak ve şirketin varlığını tehlikeye atacak iş ve işlemleri sebebi ile azilleri için mahkemeye başvurulamaz³¹⁰.

Azil yetkisi genel kurula ait olduğu bağlayıcı bir hükümdür. Esas sözleşme ile dahi bu yetki kısıtlandırılmaz³¹¹ ve başka bir organa devredilemez. Bu yetki genel kurulun devredilmez görev ve yetkileri arasında sayılmıştır³¹². Yönetim kurulu üyesinin azli genel kurul kararı ile gerçekleşerek, irade beyanı yönetim kuruluna ulaştığı anda sonuçlarını doğurur ve vekalet sözleşmesi iç ilişkide sona erer. Burada oldukça önemli olan husus şu

³⁰⁶ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 361.

³⁰⁷Bkz. Yargıtay 11. H.D. E. 2005/6576, K. 2006/9398 ve 28.09.2006 tarihli kararında özetle: "... davacı paydaşlarca TTK'nun 367. Maddesinde düzenlenen biçimde yönetim kuruluna ve denetçiye başvurulmadan doğrudan doğruya mahkemeden şirketin olağanüstü toplantıya çağrılmasına izin verilmesini istemelerinin mümkün bulunmamasına, yönetim kurulunun azli kararının ancak anonim şirket genel kurulunca verilebilecek olması nedeniyle böyle bir istemin mahkemeye yöneltilmesinin yasal dayanağının bulunmamasına, şirket anasözleşmesince öngörülen üç yıllık görev süresi dolmadığından dava tarihinde şirketin organsız kaldığı, iddiasının yerinde olmaması karşısında TTK'nun 435. Maddesine dayalı istemlerinin reddinde isabetsizlik olmamasına göre, davacılar vekilinin temyiz itirazlarının redid ile kararın onanması gerekmiştir..." Erişim adresi: www.sinerji.com.tr, erişim tarihi: 08.12.2019.

³⁰⁸ E. Cenkeci, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), s. 133; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 458.

³⁰⁹ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 458.

³¹⁰ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 362.

³¹¹ Necla Akdağ Güney, "Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları", *AÜHF* 2008, 57(1), s. 22.

³¹² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 458.

ki, şahıs şirketlerinden farklı olarak, bu değişim, şirket ana sözleşmesi değişikliğini gerektirmemektedir³¹³.

Görüldüğü kadarıyla yeni düzenleme ile yönetim kurulu üyelerinin azli ile bağlı meselede genel kurulun eli oldukça rahatlamıştır. Bir nüansa da dikkat etmek lazımdır ki, çağrı gündemini çoğu vakit yönetim kurulu üyeleri hazırladığını var sayarak, üyelerden herhangi birinin azli ile bağlı maddenin gündeme koyulma ihtimali de düşük olabilir. Kanun koyucu, bu ayrıntıyı da düşünerek, gündemde madde bulunmasa bile, haklı bir sebebin mevcut olması durumunda, yönetim kurulu üyesinin azli ile sonuçlanır ifadesine yer vermiştir³¹⁴. Bununla beraber, genel kurul azil yetkisini, herhangi bir sebep göstermeden da kullanabilir. Yani azil için bir haklı bir nedenin bulunması şart değildir³¹⁵. Başka bir deyişle, genel kurulun haklı bir nedene dayanmayan bir azil kararı geçerlidir.

Şirket ile üye arasında vekalet veya vekalet benzeri bir ilişki bulunduğu ve bu ilişki karşılıklı güvene dayandığı için, genel kurula gündemde madde olması şartıyla bu ilişkiyi dilediği zaman sona erdirmeye yetkisi tanınmıştır³¹⁶. Bununla ilgili TBK 512³¹⁷. Maddesinde, “vekalet veren ve vekil, her zaman sözleşmeyi tek taraflı olarak sona erdirebilir” ibaresine yer verilmiştir. Bu maddeden de anlaşıldığı gibi, yönetim kurulu üyesi, ona verilmiş görevi kabul etmekle, şirketle üye arasında vekalet ilişkisi oluşur. Buna göre vekalet veren veya vekil, vekalet sözleşmesini bir nedene dayandırmaksızın tek taraflı bir irade beyanıyla her zaman sona erdirebilir. Tek taraflı azil vekalet sözleşmesi kapsamında ve özgü bir sona erme sebebidir. Bu sözleşme iki taraf arasında güvene dayalı bir ilişki olarak tesis edilmektedir. Şayet bu güven ortadan kalkarsa, genel kurul TBK 512 maddesine dayanarak yönetim kurulunu azledebilir³¹⁸. Azil kararı, ilgili yönetim kurulu üyesine ulaşması ile birlikte hükümlerini ileriye doğru etkili olarak

³¹³ Bozkurt, s. 262.

³¹⁴ Bozkurt, s. 262.

³¹⁵ Hikmet Sami Türk, “Anonim Ortaklık Genel Kurulu Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkeleri ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Azil veya Seçimi”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Bildiriler- Tartışmalar*, Ankara, 1984, s. 183.

³¹⁶ Bozkurt, s. 262; Bkz Yargıtay 11. H.D. E. 1979/3972, K. 1979/4547 ve 8.10.1979 tarihli kararı, özetle: “...şirket yönetim kurulu üyelerinin genel kurulca her zaman haklı bir neden gösterilmesine ve tazminat ödenmesine gerek bulunmadan azledileceklerinin kabulü gerekmesine...” Erişim adresi: www.sinerji.com.tr, Erişim Tarihi: 08.12.2019.

³¹⁷ Borçlar Kanunu Madde 512

“Vekalet veren ve vekil, her zaman sözleşmeyi tek taraflı olarak sona erdirebilir. Ancak, uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sona erdiren taraf, diğerinin bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.”

³¹⁸ Şener, *Ortaklıklar*, s. 362; Aydın Zevkliler ve Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, 13. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013, s. 624.

doğuran, bozucu nitelikte ve yenilik doğuran bir haktır³¹⁹. Vekalet sözleşmesinin tek taraflı olarak sebep gösterilmeksizin sonlandırılması TMK. 2. Maddesine aykırılık oluşturmaz³²⁰.

Bunun dışında, yıl sonu finansal tabloların müzakeresi zamanı genel kurul, ayrıca yazılmasa bile, bilanço ile ilgili gündem maddesinde, yönetim kurulu üyelerinin azli ve yeni seçimi de kapsadığı görülmektedir. TTK 413.maddesinin 2. fıkrasına göre “*Yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır*” ifadesine yer verilmiştir. Genel kurula verilen yetkiye dair, böyle bir katı kuralın getirilmesinin sebebi, katılımcılarının şirket ortakları olan ve geçici görev yapan genel kurulun, sürekli görevde bulunan yönetim kurulunun faaliyetini her an denetleyememesi karşısında, en azından yıllık toplantı sırasında müdahale edebilmesini sağlamaktır³²¹. Tekinalp’a göre, “*genel kurulun gündemindeki yönetim kurulu üyelerinin ibralarının oylanması veya özel denetçi raporunun görüşülmesi maddelerinin de gereğinde (haklı nedenler varsa) yönetim kurulu üyelerinin azli konusunun görüşülmesini de kapsadığı kabul edilmelidir*”³²².

---

³¹⁹ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri* 2. Cilt, s. 620, 624; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, s. 464; Fahrettin Aral ve Hasan Ayrancı, *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015. s. 461; Suat Sarı, *Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi*, 1. Baskı, Beşir Kitabevi, İstanbul, Ekim 2004, s. 86; Mustafa Alper Gümüş, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, C. II, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, Ekim 2012, s. 187, 188; Zevkliler ve Gökyayla, s. 625; Hüseyin Hatemi, Rona Serozan ve Abdülkadir Arpacı, *Borçlar Hukuku, Özel Bölüm*, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1992, s. 432, 433. Ayrıca Bkz. Yargıtay 11. H.D. E.1984/5003, K. 1984/5397 ve 9.11.1984 tarihli kararı. Özetle: “... Dosyada var olan belgelere, mahkemenin hükmünde belirtilen ve Yargıtay ilamında benimsenen gerektirici nedenlere, ortaklık yönetim kurulu üyesiyle ortaklık arasında bir vekalet sözleşmesinin teşekkülüne, Borçlar Kanunu’nun 386/3 maddesi uyarınca sözleşmede hüküm var ise ya da teamülün gerekli kılması durumunda vekile ücret verilmesi gerekmesine, Türk Ticaret Kanunu’nun 333. Maddesinin de bu hususunun teyid etmesine, esas sözleşmenin 27/2. Maddesinin yönetim kurulu üyelerine verilecek temettü ikramiyesi miktarını tespit etmiş olmasına ve esas miktar üzerinde bir uyumsuzluk bulunmasına, aynı üyelik için bir dönemde iki kişinin üyelik görevi yapmış olmaları halinde, vekalet sözleşmesinin genelde bir hizmet sözleşmesi olduğu da göz önüne alınarak, temettü ikramiyesinin bu iki üyenin hizmet sürelerine göre bölüştürülmesinin yasa hükümlerine uygun olmasına, kaldı ki genel kurul tutanağından anlaşıldığında göre, azil konusu oylama yapılmadan evvel davacının istifa dilekçesi vermesine göre, olayda gerçek bir azil kararının varlığından bahsedilemeyeceğine, zira istifa iradesinin karşı tarafa ulaşması ile hükümlerini hemen doğuran bozucu nitelikte bir yenilik doğurucu hak olmasına (Prof. Haluk Tandoğan, *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, C.2, 1982 S. 427), bu suretle davacının genel kurulda istifasını vermesiyle ve aynı anda karşı tarafa (ortaklık) ulaşmasıyla davacının yönetim kurulu üyeliğinin o anda sona ermiş bulunmasına (Fritz de Steiger, *le Droit des Societefs Anonymes en Suisse*) artık yönetim kurulu üyeliği sıfatı kalmamış kişinin üyelikten azlinin de söz konusu olamayacağına ve bu nedenle davacının istifa suretiyle yönetim kurulu üyeliğinden ayrılması gerektiğine göre, davalı vekilinin karar düzeltme isteğinin Hukuk Usulleri Muhakemesi Kanunu’nun 442. Maddesi uyarınca reddedilmesi gerekmektedir. Erişim adresi: www.sinerji.com.tr, erişim tarihi: 7.12.2019

³²⁰ Şebnem Akipek, *Alt Vekalet*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2003.

³²¹ Bozkurt, s. 262.

³²² Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 362.

TBK madde 512'nin birinci cümlesi hükmü uyarınca, vekalet verenin tek taraflı olarak sözleşmeyi sona erdirmesi, vekili azletmesi hakkına sahip olması hükmünün, emredici nitelikte olup olmadığı hususu tartışmalıdır. Bu bağlamda söz konusu haktan önceden vazgeçmenin mümkün olup olmadığı da tartışılmaktadır. Türk hukuk öğretisinde yaygın olan kanaat, azletmenin her zaman yapılmasını öngören TBK madde 512 hükmünün emredici nitelikte bir hüküm olduğu ve aksi yönde bir sözleşme yapılmasının mümkün olmadığı yönündedir³²³.

Anonim şirketlerde ortaklık ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki kurulan ilişki temsil yetkisini de kapsamaktadır. Yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini kullanıp kullanmadığına bakılmaksızın, genel kurulca kullanılan azil hakkının sınırlandırılmayacağı kabul edilmek durumundadır. Azil hakkını dolaylı yollardan sınırlandırmaya neden olan süre veya ceza gibi koşullara yer verilmesi de geçersizdir³²⁴.

³²³ Cevdet Yavuz, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Beta Yayınevi, Güncellenmiş ve Yenilenmiş 10. Bası (Hazırlayanlar: Cevdet Yavuz, Faruk Acar, Burak Özen), İstanbul, 2014, s. 1220; Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri 2*, s. 623; Aral ve Ayrancı, s. 462; Gümüş, *Borçlar Özel*, s. 188, 189; Zevkliler ve Gökyayla, s. 625; Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 436; Mustafa Alper Gümüş, *Türk-İsviçre Hukukunda Vekilin Özen Borcu*, Beta Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul, Mart 2001, s. 36; Akıncı, Şahin. *Vekalet Sözleşmesinin Sona Ermesi*, Sayram Yayınları, Konya, Aralık 2004.s. 66, 67; Veysel Başpınar, *Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları*, Ankara, 2004, s. 255. Bkz. Yargıtay 14. H.D. E. 2005/5926, K. 2005/9546 ve 25.10.2005 tarihli karar. Özetle: "Eldeki davada da tapu sicil müdürlüğünde yasanın aradığı geöerlilik koşuluna uygun, karşılıklı uygun iradeleri içeren ipotek sözleşmesi kurulmuştur. Sözleşmede borçlu tarafı vekalet görevi sona eren vekilin tevkil yoluyla yetkili kıldığı kişi temsil etmiştir. İlk vekalet verilen kişi vekaletnameden azil keyfiyeti kendisine bildirilmesine rağmen, bu vekaletnamedeki tevkil yetkisini kullanarak, hukuken bağlayıcılığı kalmayan vekaletnameyi tevkil etmiştir. Bu durumda tevkil ile oluşan vekaletnamenin önceki vekalet ilişkisini sona erdiren asili bağlaması söz konusu olamaz, ancak tapuda onun adına işlem yapılmış olup bu vekaletsiz iş görme olarak nitelendirilebilir. Dış ilişkiyi oluşturan kişinin temsil yetkisinin bulunmaması az yukarıda açıklanan akdin tamamlanabilir unsurlarındandır. Borç altına sokulan kişinin onayı ile ipotek sözleşmesi geçerli hale diğer bir anlatımla taraflarını bağlayıcı hale gelebilir. Davacının sözleşmenin geçersizliğini ileri sürerek eldeki davayı açması karşısında sözleşmedeki tamamlanması gereken eksikliğin giderilemeyeceği açıktır.

Sonuç olarak, davacının vekile ve üçüncü kişilere bildirerek ortadan kaldırdığı vekalet ilişkisine dayanılarak kurulan ipotek sözleşmesinde hem temsilcinin temsil yetkisinin bulunmaması bu nedenle tarafları arasında bağlayıcı olmadığı hem de, üçüncü kişiye azlin bildirim noktasında bu yükümlülüğünü yerine getiren asili bağlayıcı bulunmadığı gerekçeleri ile davanın kabulü gerekirken yazılı gerekçelerle red kararı verilmesi doğru değildir. Erişim adresi: [www. Sinerji.com.tr](http://www.Sinerji.com.tr), erim tarihi. 7.12.2019; Yargıtay 23. H.D. E. 2016/3008, K. 2019/1018 ve 14.03.2019 Tarihli karar. Özetle: "...Mahkemece, iddia, savunma, benimsenen bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre: Türk Borçlar Kanunu'nun 512. Maddesi uyarınca, vekalet verenin her zaman tek taraflı olarak vekili azledebileceğinin hüküm altına alındığı, bunun aksini öngören düzenlemelerin geçersiz olduğu, ayrıca hangi dairenin yükleniciye hangi sürede devredileceğinin sözleşmede belirtilmemiş olması nedeniyle davalıya gönderilen ihtarnamenin gereğinin yerine getirilemediği, işin geçiktirildiğinin ve tapuların zamanında verilmemişinin davacı tarafca somut delillerle ispatlanmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinde isabetsizlik bulunmamaktadır..." Erişim adresi: [www. Sinerji.com.tr](http://www.Sinerji.com.tr), erim tarihi. 7.12.2019

³²⁴ Rauf Karasu, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, Güncelleştirilmiş 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015, s. 151; Ali Haydar Yıldırım, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2008, s. 204.

Yönetim kurulu üyelerini her zaman azledilebilmeleri, ortakların menfaatlerini koruma amacına da hizmet edecektir³²⁵.

TTK 334.maddesinin1.fıkrası uyarınca kamu tüzel kişilerinin tayin ettikleri yönetim kurulu üyeleri, ilgili kamu tüzel kişileri tarafından azledilebilir. Ancak, anonim ortaklık, haklı nedenlerin mevcudiyeti durumunda, mahkemeden kamu tüzel kişilerin atadığı yönetim kurulu üyesinin azlini isteyebilmelidir³²⁶. TTK m. 364 uyarınca, yönetim kurulu üyeleri, esas sözleşmeyle atanmış olsalar dahi, gündemde ilgili bir maddenin bulunması veya gündemde madde bulunmasa bile haklı bir sebebin varlığı hâlinde, genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilecektir. Her ne kadar söz konusu maddede gündemde madde bulunmasa dahi görevden alınma mümkün kılınmakta ise de, TTK m.413'e göre de, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları, yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılmaktadır. Yani gündemde madde bulunmasa dahi görevden alma her zaman mümkün kılınmaktadır. TTK m. 413'e göre, yeni üyelerin seçimi de yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılmaktadır.

3.1.8. İstifa

İstifa, yönetim kurulu üyeliğinin tek taraflı irade beyanıyla sona ermesidir. Yönetim kurulu üyesinin görev süresinin dolmasından önce ortaklıkla arasındaki sözleşmeyi tek taraflı olarak sonlandırması söz konusudur³²⁷. Tek yanlı bozucu yenilik doğuran bir hak niteliğinde olmasından dolayı, ortaklığın istifayı kabul edip edilmemesine bağlı olmaksızın, şirkete ulaştığı anda sonuç doğurur³²⁸. İstifanın geçerliliği bakımından herhangi bir şekil şartının varlığı aranmaz³²⁹. Ancak ispat kolaylığı bakımından yazılı olarak veya noter vasıtasıyla yapılması önemlidir³³⁰.

Eğer yönetim kurulu üyesi ile şirket arasında yapılmış sözleşme vekalet akdiyse, üye tarafından istifa her zaman mümkündür. Eğer sözleşme bir hizmet sözleşmesiye, o

³²⁵ Yıldırım, s. 204.

³²⁶ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 464.

³²⁷ Kortunay, s. 245.

³²⁸ E. Cenkci, *Yönetim Kurulu Üyeliği*, s. 132; Bahtiyar, s. 241; Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 59; Bkz. Yargıtay 11. HD. E.2009/7379, K. 2009/11224, 02.11.2009 tarihli kararında, "Yönetim kurulu üyesinin istifası, bu istifanın şirkete bildirilmesi ile hüküm ve sonuç doğuracağına hükmetmiştir. Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, erişim tarihi: 08.12.2019.

³²⁹ Bilgili ve Demirkapı, s. 410; Kortunay, s. 246; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 464.

³³⁰ Pulaşlı, *Şerh*, s. 1007, n. 240.

zaman üyenin, hizmet sözleşmesindeki belirtilen süreye riayet etmesi gerekmektedir. Şayet, sözleşme süresine uyulmazsa, üyenin istifasının sonuçlarının doğmasına engel teşkil etmez, lakin, süre dolmadan yapılmış bir istifa genel hükümlere istinaden zararın tazmin edilmesini gerektirir. Dolayısıyla, istifa geçerli sayılır, ama üyenin zararı tazmin etmesi de gerekir³³¹. Burada da TBK 512.maddesi uygulama alanı bulmaktadır³³².

Yönetim kurulu üyesinin istifasının dış dünyada sonuçlar doğurması, tescil ve ilan olunma ile gerçekleşir³³³. Tescil ve ilan edilmiş hususlardaki değişikliğin TTK 31.madde uyarınca tescil ve ilan edilmesi kuralı, bu işlemlerin geçerlilik şartı olarak değil, iyi niyetli üçüncü kişilerin korunması amacıyla öngörülmüştür³³⁴. TTK 37.madde hukuki görünüş ilkesini ve dolayısıyla bu görünüşe itimat eden kimsenin güveninin korunacağını açıkça ifade etmiştir³³⁵. Fakat buradaki ticaret sicilinin olumsuz etkisi, sadece hukuksal işlemlerden doğan borçlar bakımından söz konusudur. Diğer bir ifadeyle, ticaret sicilindeki kaydın borcun doğumunda etkili olmadığı haksız fiil, haksız iktisap ve yasadan kaynaklanan borçlarda istifa, şirkete ulaştığı andan itibaren sonuçlarını doğuracaktır³³⁶. Dolayısıyla şirket yönetim kurulu üyeliğinden ayrılan üyenin, Vergi Usul Kanunu m. 10 ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun m. 35'e göre, kamu borçlarından dolayı sorumluluğu da, istifa beyanının şirkete ulaşmasıyla sona erecektir³³⁷. Şirkete ulaştırılan bir istifanın geri alınması da mümkün değildir^{338 339}.

³³¹ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s.58.

³³² Bahtiyar, s. 241; Pulaşlı, *Şirketler*, s. 425, n. 52.

³³³ Güzin Üçışık ve Aydın Çelik, *Anonim Ortaklıklar Hukuku*, 1. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 395; Bilgili, Fatih ve Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 9. Baskı, Dora Yayıncılık, Bursa, 2013, s. 410; Ersin Çamoğlu, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatının Kazanılması ve Kaybedilmesi", *Yargı Dünyası*, Sayı 190, Ekim 2011, s. 16; Pulaşlı, *Şirketler*, s. 425, n. 52; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, s. 464.

³³⁴ Gönen Eriş, *Açıklamalı-İçtihatlı, Uygulamalı Anonim Şirketler Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara 1995, s. 240.

³³⁵ Akdağ Güney, *Yönetim Kurulu*, s. 59.

³³⁶ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 366.

³³⁷ Pulaşlı, *Şirketler*, s.425, 426, n. 52.; Bahtiyar, s. 241; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 363, n. 551

³³⁸ İzmirli, s. 63.

³³⁹ Bkz. Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunun, E.1995/21, K. 1995/116 K. ve 31.03.1995 tarihli kararında özetle: "Türk Ticaret Kanunu'nun 317. Maddesinde anonim şirketlerin yönetim kurulu tarafından idare ve temsil olunacağını hükme bağlamıştır. Aynı yasanın 300. Maddesinin 8. Bendinde, yönetim kurulu üyeleriyle şirkete temsile yetkili kimselerin ticaret siciline tescil ve ilan edileceği, 33. Maddesinde tescil edilmiş hususlarda ortaya çıkacak her türlü değişikliğinde tescil edileceği, 38. Maddesinde ise ticaret sicili kayıtlarının üçüncü kişiler hakkında kaydın gazette ile ilan edildiği günün takip eden iş gününden itibaren hüküm ifade edeceği kurala bağlanmıştır.

Tescil ve ilan edilmiş hususlardaki değişikliklerin de tescil ve ilan edilmesi kuralı, bu işlemlerin geçerlilik şartı olarak değil, iyi niyetli üçüncü kişilerin korunması amacıyla öngörülmüştür. Bu bağlamda, yönetim kurulu üyeliği herhangi bir nedenle sona eren kişinin üyelikten ayrılışı Ticaret Sicilinde ve gazeteyle ilan edilmezse, şirket borçlarından iyi niyetli üçüncü kişilere karşı sorumluluğu devam eder. Ancak, yönetim kurulundan fiilen ayrılmakla, şirketin vergi ödevlerinin yerine getirilmesi konusunda yetkisi kalmayan üyenin Vergi Usul Kanunu'nun 10. Maddesi uyarınca şirketten alınmayan vergi ve buna

Yönetim kurulu üyesinin istifa hakkı sözleşmeyle sınırlandırılmaz³⁴⁰. Buradaki sözleşmenin vekalet sözleşmesi olduğuna yukarıda değinilmiştir. İflas eden yönetim kurulu üyesinin, bu üyeliğinin sona ermesi ile ilgili yargıtay kararları da mevcuttur. *Gönen*, iflas kararının yeterli olmadığı, kararın kesinleşmesi gerektiği görüşündedir³⁴¹.

Tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olması durumunda, tüzel kişi adına toplantılara katılmak üzere tespit edilen kişinin istifa beyanında bulunması ile üyelikten istifa söz konusu olamaz³⁴². Zira burada üyelik tüzel kişiye ait olduğundan, istifa yönünde irade beyanında bulunma yetkisi de tüzel kişiliğe aittir. Ancak özel kişiye tüzel kişi tarafından özel bir yetki verilmesi halinde tüzel kişi adına yönetim kurulu üyeliğinden istifa etme hukuki sonuç doğurabilecektir³⁴³.

Yönetim kurulunda görevli olan üyelerin tamamının istifa etmesi halinde, ortaklığın organsız kalması söz konusu olacağından, ortakların mahkemeye müracaat ederek yönetime kayyım atanmasını talep etmeleri gerekmektedir. Bu husus TMK m.427’de düzenlenmektedir. Ortaklığa karşı açılan söz konusu davada ortaklığın organ eksikliği nedeniyle sona ermesinde dair düzenlemenin yer aldığı TTK m.530/2³⁴⁴ uyarınca kayyım atanmasına karar verilir. Organ eksikliğinin bu şekilde giderilmesi ile birlikte, yeni yönetim kurulu üyelerinin seçimi için tek bir pay sahibi dahi mahkeme izni ile genel kurulu toplantıya davet edebilecektir.

3.1.9. Diğer Sebepler

TTK 363 ve 364 maddelerinde yer alan yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi ile ilgili hükümlerden başka, TBK 513. maddede vekalet sözleşmesinin ölüm, ehliyet kaybı iflas ve tüzel kişilerde, tüzel kişiliğinin sona ermesi halinde vekalet sona ereceği belirtilmiştir³⁴⁵. Genel kurulun ya da TTK madde 363 uyarınca yönetim kurulunun bilerek ya da bilmeyerek, TTK nın, özel yasaların ve esas sözleşmenin belirttiği özellikleri taşımayan bir adayı yönetim kuruluna üye seçtiği halinde, seçim kararı TBK 27.maddesinin birinci fıkrası uyarınca yasanın emredici hükümlerine aykırılık nedeniyle

---

bağlı alacaklardan sorumlu tutulması hukuka aykırıdır...’’ Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, Erişim Tarihi: 8.12.2019

³⁴⁰ Boztosun, s. 133.

³⁴¹ Gönen, s. 2238, 2235.

³⁴² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 466-467.

³⁴³ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 466-467.

³⁴⁴ TTK Madde 530:

(2) “Dava açıldığında mahkeme, taraflardan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alabilir.”

³⁴⁵ Yağcıoğlu, s. 75.

kesin hükümsüzdür³⁴⁶. Üyeliğinin sona erme sebeplerinden biri de yönetim kurulu üyesinin ölümüdür³⁴⁷. Diğer bir sebep, TBK 43.maddesindeki hükme göre hukuki işlemde doğan temsil yetkisinin taraflardan birinin gaiplik karar verilmesi halinde sona ereceği öngörülmüştür³⁴⁸.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, ETTK 315.maddesinde *Ağır hapis cezasıyla veya sahtekarlık, emniyeti suistimal, hırsızlık, dolandırıcılık suçlarından dolayı mahkumiyeti olanların yönetim kurulu üyeliğini seçilmesi için bir engel olarak görülmüştü*. Lakin yeni TTK'da bu madde kaldırılmıştır.

Öğretide Tekinalp'a göre, *“yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren daha bir çok suç varken bunlardan bir kısmını saymak doğru değildir. Ceza kanunları uyarınca mahkumiyetin sonuçları zaten üyeliğin devamına engeldir. Ceza kanunları mahkumiyetin sonuçlarını da düzenler. Söz konusu suçlardan mahkum olan kişilerin üye seçilmesi halinde iptal bazen de butlanın tespiti davası açabilir”*³⁴⁹. TCK *“Belli hakları kullanmakran yoksun bırakılma”* başlığını taşıyan 53.maddenin 1.fikrasının d. Bendi uyarınca, şahıs, kasıtlı olarak işlediği suç dolayısıyla hapis cezasına mahkum edilmenin yasal neticesi olarak, vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya deneticisi olma hakları ellerinden alınır. Devamı olarak, aynı maddenin 2.fikrası uyarınca, şahıs, işlediği suçtan dolayı mahkum olduğu hapis cezası infaz edilinceye dek bu hakları kullanmaktan yoksun bırakılır.

3.2. Sona Ermenin Sonuçları

3.2.1. Genel Olarak Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesinin Sonuçları

6762 Sayılı mülga TTK'da, görevine son verilen yönetim kurulu üyesinin tazminat almasına olanak yoktu. Yasa da açıkça öngörülmesinden dolayı tazminat isteminde bulunulamayacağına hükmedilmekteydi³⁵⁰. Ancak öğretide, anılan yasa hükmünün hukuka aykırılık oluşturduğu ve ortaklığın haksız fesihden dolayı tazminat

---

³⁴⁶ Yağcıoğlu, s. 75.

³⁴⁷ Bahtiyar, s. 241; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, s. 467.

³⁴⁸ Yağcıoğlu, s.84.

³⁴⁹ Bahtiyar, s.242.

³⁵⁰ Yarg. 11. HD. E. 1982/ 5836, 1983/432K. Sayılı ve 03.02.1983 tarihli karar, Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, erişim tarihi:06.12.2019

yükümlülüğünün gerekliliği savunulmaktaydı³⁵¹. Ancak bu düzenlemenin haksız olduğu belirtilmekte ve şirketin haksız feshi sonucu tazminat ödeme yükümlülüğü gerektiği ileri sürülmekteydi. Akdağ Güney'e göre, tazminat isteminin ortaklık ile yönetim kurulu üyesi arasındaki hukuki ilişkinin türüne göre değerlendirilmelidir³⁵². Dolayısıyla, şayet ortaklık ile yönetim kurulu üyesi arasındaki ilişki vekalet sözleşmesi olarak değerlendirilirse, süre dolmadan görevden alınma sebebiyle yönetim kurulu üyesi ortaklıktan tazminat isteminden bulunamayacaktır³⁵³. 6102 sayılı TTK m. 364 düzenlemesiyle birlikte bu haksız durum ortadan kaldırılmıştır.

Ortaklık ile yönetim kurulu üyesinin arasındaki ilişkinin sona ermesi neticesinde tazminat ödeme yükümlülüğünün ortaya çıkabilmesi, bu hukuki ilişkinin azletme veya istifa etme suretiyle sonlandırılması gerekir. Yönetim kurulu üyeliğinin, ölüm gibi nedenlerle kendiliğinden sona erdiği durumlarda, tazminat yükümlülüğü söz konusu değildir. Örneğin, ölen üyenin mirasçılarının ortaklıktan tazminat talebinde bulunması olanaklı değildir. Yönetim kurulu üyesinin uygun olmayan zamanda istifa ettiği durumlarda, ortaklık, koşulların varlığı halinde, TBK m.512 uyarınca, istifa nedeniyle oluşan zararın tazmin edilmesini isteyebilecektir³⁵⁴. Yönetim kurulu üyesinin azli durumunda da aynı şekilde, TTK m. 364/2 uyarınca yönetim kurulu üyesinin ortaklıktan zararının tazmin edilmesini isteyebilecektir. Ortaklık ile yönetim kurulu arasındaki ilişkinin vekalet ilişkisi olmasından dolayı, TTK m. 364/2 hükmü bulunması dahi azledilen üyenin TBK m.512 uyarınca tazmin talebinde bulunması mümkün olabilecektir³⁵⁵.

Anonim ortaklıkta yönetim kurulu üyesi ile ortaklık arasındaki ilişkinin vekalet sözleşmesi niteliğinde olduğu yukarıda belirtilmiştir. Yasada özel düzenlemelere yer verilmemesi durumunda, TBK'nun vekalet kurumunda dair düzenlemeleri burada uygulama alanı bulacaktır. TTK'nın, yönetim kurulu üyeliğinin istifa yoluyla sona ereceğine dair bir kurala yer vermediğinden dolayı, bu durumda istifa ve azil suretiyle vekaletin sona ermesini öngören TBK m. 512 uygulama alanı bulacağı ve üyeliğin azil

---

³⁵¹ Ansay, *Anonim Şirketler*, s. 102; İmregün, s. 251, dn. 81; Necla Akdağ Güney, "Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 57, S. 1, 2008, s. 4; Domaniç, s. 479.

³⁵² Akdağ Güney, *Tazminat*, s. 23.

³⁵³ Akdağ Güney, *Tazminat*, s. 23.

³⁵⁴ İmregün, s. 251; Domaniç, s. 480, 481.

³⁵⁵ Ali Haydar Yıldırım, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2008. s. 219.

ve istifa yoluyla sona ermesinin olanaklı olduğu kabul edilmektedir³⁵⁶. Uygun olmayan zamanda yönetim kurulu üyesinin görevden alınması halinde TTK m.364/2 uyarınca gündeme gelecek tazminat hakkı, TBK m. 512’de düzenlenen uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sona erdiren tarafın, diğer tarafın zararını tazmin etme yükümlülüğünü öngören hükmü ile ilgilidir³⁵⁷.

3.2.2. Yönetim Kurulu Üyesinin Azil ve İstifası Halinde TBK Madde 512’de Öngörülen Tazminat Talebi

3.2.2.1 Uygun Olmayan Zamanda Azil ve İstifa Hakkının Kullanılmasında Tazminat Talebinin Hukuki Niteliği

TBK m.512 uyarınca sözleşme taraflarının vekalet ilişkisini tek taraflı olarak her zaman sonlandırılabilir. Sözleşmenin sonlandırılmasının uygun zamanda yapılmaması ve bu sebepten diğer tarafın zarara uğraması durumunda ise, zararın tazmin edilmesi söz konusu olmaktadır. Vekalet ilişkisinin tek taraflı sona erdirilmesi hukuken yasaklanmış değildir. Burada borca aykırılıktan söz etmek de mümkün değildir³⁵⁸. Zira, uygun olmayan zamanda tek taraflı vekalet ilişkinin sonlandırılmasından doğan tazminat yükümlülüğü sözleşmeye aykırılığın bir neticesi değildir³⁵⁹. Bu nedenle, yasa tarafından sözleşmenin sonlandırılmasına dair tanınan hak kapsamında bir hukuki işlem gerçekleştirildiğinden, anılan tazmin yükümlülüğün bir kanuni borç niteliğinde olduğu söylenebilecektir. Azil veya istifa neticesinde, bu işlem nedeniyle doğan bir zararın bulunmaması halinde, tazminat ödeme yükümlülüğü de söz konusu değildir.

Vekalet ilişkisinde vekilin sadakat borcunun varlığı nedeniyle, vekalet verenin çıkarlarını koruma ve zararına işlemlerde bulunmama yükümlülüğü bulunmaktadır.

³⁵⁶ Şener, *Ortaklıklar*, s. 364.

³⁵⁷ Bilgili ve Demirkapı, s. 411, 412.

³⁵⁸ Yargıtay 23. HD, 2013/1342 E. , 2013/3623 K. 30.05.2013 Tarihli kararında Özetle: “ TBK m. 512 hükmü uyarınca, vekil haksız azil halinde güvendiği vekalet ilişkisinin uygun olmayan zamanda ortadan kalkmasından dolayı uğradığı menfi zararı isteyebilecektir. Bu tazminatın dayanağı sözleşmenin ihlal edilmiş olması değildir. Her zaman sözleşmeyi sona erdirmenin olumsuz sonuçlarını gidermeye yöneliktir. Vekil, vekaletin devam edeceğine güvenerek fiilen yaptığı masraflar için belirtilen madde hükmüne dayalı olarak tazminat isteminde bulunabilir. Bu çeşit masrafın varlığını ve tutarını vekilin kanıtlaması gerekir. Zarar hesaplanırken vekilin bu masraflar dolayısıyla sağladığı yarar da mahsup edilmelidir. Bu durumda, mahkemece, davacı tarafa bu husustaki somut delillerini sorup, celp ettikten sonra bilirkişi kurulundan davacının talep edebileceği menfi zarar hususunda ek rapor alınıp, tüm deliller birlikte değerlendirilerek üzere uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken...”. Erişim Adresi: www.sinerji.com.tr, Erişim tarihi:09.12.2019

³⁵⁹ Sarı, s. 131; Gümüş, *Borçlar Özel*, s. 190; Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 434; Şebnem Akipek, *Alt Vekalet*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2003, s. 245.

Uygun olmayan bir zamanda istifa eden vekil sadakat borcuna aykırı davranmış olacaktır ki bu onun tazmin yükümlülüğünü gerekli kılar³⁶⁰. Doktrinde TBK m. 512’de yer alan tazmin yükümlülüğünün sözleşmeye dayalı bir yükümlülük olduğu ifade edilmektedir³⁶¹. Tazmin yükümlülüğü sözleşmesel nitelikte olduğundan, sadece menfi zararların karşılanmasına yönelik olacaktır³⁶².

3.2.2.2 Uygun Olmayan Zamanda Azil ve İstifa Hakkının Kullanılması Sonucu Ortaya Çıkan Tazminatın Belirlenmesinde Uygulanacak Hükümler

TBK m. 512 kapsamında ortaya çıkan tazminat yükümlülüğü, borca aykırı davranmadan ya da haksız fiilden kaynaklanan bir yükümlülük değildir. Tazminat yükümlülüğünün kapsamını öngören özel bir düzenleme hükümleri de yasa da yer almamaktadır. Taraflar arasında varlığı kabul edilen sözleşme dolayısıyla, kıyas yoluyla borca aykırılık hükümlerinin tatbik edileceği ya da zararın ve tazminatın tespiti hususunda genel düzenlemeleri öngören haksız fiil hükümlerinin tatbik edileceği akla gelebilecektir. Borca aykırılığın söz konusu olduğu durumlarda, zararın ve tazminatın tespiti hususunda özel bir düzenleme öngörülmediğinden, haksız fiil hükümlerinin kıyas yoluyla tatbiki kabul edildiğinden her iki durumda da aynı sonuç ortaya çıkacaktır³⁶³. Bu itibarla, uygun olmayan zamanda vekalet sözleşmesinin sonlandırılması neticesinde ödenmesi gereken tazminatın tespitinde, haksız fiil hükümlerinin kıyas yoluyla uygulanması söz konusu olacaktır³⁶⁴.

Uygun olmayan zamanda istifa bir hakka dayandığından, tazminat yükümlülüğünün doğmasında kusurun bir tesiri olmayacaktır³⁶⁵. Zira kişi hukuk tarafından kendisine tanınan bir hakkı kullanmaktadır. Ancak bu durumda niteliğinden dolayı bir sebep sorumluluğundan söz etmek mümkündür. Sebep sorumluluğunun söz konusu olduğu hallerde de kişinin kusurunun bulunmamasının kural olarak bir önemi olmayacaktır.

³⁶⁰ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri II*, s. 639, 640.

³⁶¹ Akıncı, s. 114; Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri II*, s. 639, 640.

³⁶² Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri II*, s. 640.

³⁶³ TBK madde 114

“Borçlu, genel olarak her türlü kusurdan sorumludur. Borçlunun sorumluluğunun kapsamı, işin özel niteliğine göre belirlenir. İş özellikle borçlu için bir yarar sağlamıyorsa, sorumluluk daha hafif olarak değerlendirilir. Haksız fiil sorumluluğuna ilişkin hükümler, kıyas yoluyla sözleşmeye aykırılık hâllerine de uygulanır.”

³⁶⁴ Sarı, s. 134.

³⁶⁵ Sarı, s. 131, 133.

3.2.2.3 Uygun Olmayan Zamanda Azil ve İstifa Hakkının Kullanılması Durumunda Tazminat Talebinin Şartları

TBK madde 512 uyarınca, vekalet ilişkisinin sonlandırılması durumunda, uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sonlandıran taraf, diğer tarafın bu sebepten ortaya çıkan zararlarını tazmin etmekte yükümlüdür. Vekalet ilişkisinde azil veya istifa bir hak olarak tanınmış, ancak belirli şartların varlığı halinde diğer tarafın zararının tazmin edilmesi yükümlülüğü getirilmiştir³⁶⁶. Bu şartlar, azil ve istifanın uygun olmayan zamanda yapılması ve azil ve istifa dolayısıyla karşı tarafın bir zararının oluşmasıdır.

Tazminat yükümlülüğü için aranan uygun olmayan zamanda azil ve istifa şartı açısından “uygun olmayan zaman” kavramın tespiti önem taşımaktadır. Azil ve istifa ile birlikte vekalet sözleşmesi sonlandırılmakta ve iş görme faaliyeti sona ermektedir. Bu nedenle iş görmenin sonlandırılmasının zamansal olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu değerlendirmenin de sözleşmeyi sonlandıran taraf bakımından değil de karşı taraf bakımından yapılması gerekmektedir³⁶⁷. Ancak söz konusu değerlendirmenin tamamıyla karşı tarafın sübjektif durumunun dikkate alınması suretiyle değil de, sözleşme konusu iş görme faaliyetinin içeriği de gözetilerek, dürüstlük kuralı bağlamında objektif bir şekilde yapılması gerekmektedir³⁶⁸. Uygun olmayan zamanın varlığı için ortaya çıkan bir zarar da bulunmalıdır³⁶⁹. Azil ve istifa iradesinin karşı tarafa ulaştığı anın, vekaletle konu görmenin faaliyetinin icrası bakımından karşı taraf açısından elverişli olmaması ve karşı tarafın bu işlem nedeniyle zararının ortaya çıkması durumunda, azil ve istifanın uygun olmayan zamanda gerçekleştirildiği kabul edilebilecektir³⁷⁰. Bir avukatın son duruşmadan önce veya bir doktorun yapılacak tıbbi

---

³⁶⁶ Bkz Yargıtay 13. H.D. E.2016/13934, K. 2019/4919 ve 15.04.2019 tarihli kararında Özetle: ‘?... Türk Borçlar Kanunu’nun 512/1. (Mülga Borçlar Kanunu’nun 396/1.) maddesinde, vekaletle azlin ve vekillikten istifanın her zaman caiz olduğu belirtilmiş, azil iradesinin bildirim, gerek azil sebepleri ve gerekse zaman itibarıyla hiçbir sınırlandırmaya tabi tutulmamıştır. Söz konusu maddenin 2. Fıkrasındaki, azil ve istifanın münasip olmayan bir zamanda gerçekleşmesi halinde, bundan dolayı karşı tarafın uğradığı zararın tazmin yükümlülüğüne ilişkin hüküm ise, azil ve istifayı herhangi bir yönden kısıtlayıp sınırlandıran değil, tam aksine, bu hakkın kullanılmasına ilişkin serbestiyi teyit eden ve sadece münasip olmayan bir zamanda gerçekleştiği takdirde bunun olası sonuçlarını düzenleyen bir içeriktir. Yine Avukatlık Kanunu’nun 174. Maddesi de, vekaletten azil veya istifaya, bunların haklı nedenlere dayalı olup olmasına göre değişen farklı sonuçlar bağlanmıştır...’ Erişim adresi: www.sinerji.com.tr, Erişim tarihi: 09.12.2019

³⁶⁷ Sarı, s. 135, 136.

³⁶⁸ Sarı, s. 136.

³⁶⁹ Sarı, s. 136, 137.

³⁷⁰ Sarı, s.136; Gümüş, Borçlar Özel, s. 190; Tandoğan, Özel Borç İlişkileri II, s. 635.

operasyon öncesinde sözleşmeyi tek taraflı sonlandırması, uygun olmayan zamanın söz konusu olduğu hallere örnek olarak verilebilecektir³⁷¹.

Uygun olmayan zaman kavramı ile haklı sebep kavramı aynı anlamı ifade etmemektedir. Tandoğan'a göre, vekalet sözleşmesinde belirtilen süreden önce veya iş görme faaliyeti bitirilmeden önce, hiçbir sebebe dayanılmaksızın azil veya istifa hakkının kullanılması suretiyle vekalet ilişkisinin sonlandırılması, söz konusu hakkın uygun olmayan zamanda kullanıldığını gösterir. Dolayısıyla, sözleşmede belirtilen süreden ya da iş görmenin faaliyetinin tamamlanmasından önce kullanılan azil veya istifa hakkı, yalnızca haklı bir sebebin var olması durumunda uygun olmayan zamanda kullanılmış olmaktan kurtulabilecektir³⁷². Bu görüşün kabulü halinde, TBK 512'nin öngördüğü her zaman tek taraflı sözleşmenin sona erdirilebilmesi hakkı anlamını kaybedecektir. Söz konusu yasa hükmünden de bu şekilde neticeye varmak mümkün görünmemektedir³⁷³. Uygun olmayan zaman kavramı ile haklı sebeple fesih kavramları farklı kavramlar olup karıştırılmamaları gerekir.

TBK Madde 512 uyarınca tazminat yükümlülüğünün doğması için gerekli olan diğer şartta, uygun olmayan zamanda azil veya istifadan dolayı karşı tarafın zarara uğranması gerekmektedir. Vekilin azli halinde, ortaklık ile arasındaki sözleşmenin devamına dair inancı nedeniyle, başka ortaklıklardan gelen tekliflerin kabul edilmemesi nedeniyle uğranılan zararın tazmini istenebilecektir. Aynı şekilde, yönetim kurulu üyesinin uygun olmayan zamanda istifası nedeniyle, ortaklığın uğradığı zararların tazmini de yönetim kurulu üyesinden istenebilecektir.

3.2.2.4 TBK Madde 512'de Öngörülen Tazminat Talebinin Kapsamı

TBK madde 512'de tazminat yükümlülüğünün kapsamına dair bir düzenlemeye yer verilmediği görülmektedir. Ancak vekalet ilişkisinin devam edeceği yönündeki inancın kaybedilerek, umulmadık bir anda vekalet ilişkisinin sonlanmasından dolayı oluşan zararlar, tazminatın kapsamında olacaktır. Tazmin edilecek zarar menfi zararlardır³⁷⁴.

---

³⁷¹ Zevkliler ve Gökyayla, s. 626; Bkz. Yargıtay 13. H.D. E. 2016/2879, K. 2018/10010 ve 24.10.2018 tarihli kararı. Özetle: " Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 512/1. (Mülga BK. 396/1.) maddesine göre, vekillikten istifa her zaman mümkün olup, bu istifa vekalet ilişkisinin ileriye doğru sona erdiren bozucu yenilik doğuran bir işlemdir. Ancak istifa haksız ve müvekkil de bu nedenle zarara uğramışsa, vekil bu zarardan sorumludur..." Erişim adresi: www.sinerji.com.tr, Erişim tarihi: 09.12.2019

³⁷² Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri II*, s. 636; Aynı görüş için bkz. Akipek, s. 76.

³⁷³ Zevkliler ve Gökyayla, s. 626.

³⁷⁴ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri II*, s. 640; Zevkliler ve Gökyayla, s. 627; Gümüş, *Borçlar Özel*, s. 190; Akipek, s. 76. Ayrıca Bkz. Yargıtay 23. HD, 2013/1342 E. , 2013/3623 K. 30.05.2013 Tarihli

Kişinin geçerliliğinin devam edeceğine inandığı vekalet sözleşmesinin hükmünü kaybetmesi neticesindeki malvarlığı değerleri ile sözleşmenin hiç yapılmaması durumundaki malvarlığı değerleri arasındaki fark menfi zararı teşkil edecektir. Esas itibariyle burada sözleşmenin hükümsüzlüğü söz konusu olmayıp geçerli bir sözleşme bulunmaktadır. Ancak geçerli sözleşmenin sonlandırılması halinde de, geçersizlikteki gibi, sözleşme ile amaçlanan şeye erişme imkanı ortadan kalkmaktadır³⁷⁵.

Tazminat yükümlülüğü, vekalet ilişkisinin sonlandırmaya dair var olan yasal hakkın uygun olmayan bir zamanda kullanılması olmakla birlikte, tazminat konusu olabilecek menfi zararın kapsamı da yasa ile sınırlanmaktadır. Sözleşmenin sonlanması sebebiyle oluşan zararın tamamı değil de yalnızca sona ermenin gerçekleştiği anda sebep olunan zararların tazmin edileceği öngörülmektedir³⁷⁶. Buradaki kıstas, sona ermenin uygun zamanda yapılması halinde oluşması söz konusu olmayan zararlardır³⁷⁷.

3.2.2.5 Uygun Olmayan Zamanda Sona Erdirme Halinde Ceza Koşulu (Cezai Şart) Düzenlenmesi

Tazminat miktarı konusundaki uyuşmazlıkların giderilmesi, borcun ödenmesi konusunda borçluyu zorlama, sözleşmeden dönmenin kolaylaştırılması, borçlunun sorumluluktan kurtarılması, borçlunun her türlü zarar dolayısıyla sorumlu kılınması gibi işlevleri³⁷⁸ bulunan ceza koşulu, borcun ifa edilmediği ya da noksan ifa edildiği durumlarda ödenmesi gereken maddi bir değeri olan ayrı bir edimdir³⁷⁹. Ceza şartın öngörülmesi durumunda, zararı meydana gelen kişinin kendisini güvende hissetmesi sağlanacaktır³⁸⁰.

Anonim ortaklıkta yönetim kurulu üyesi ile ortaklık arasında kurulan vekalet sözleşmesinde, azil ya da istifa hakkının uygun olmayan zamanda kullanılması

---

karanında Özetle: “ TBK m. 512 hükmü uyarınca, vekil haksız azil halinde güvendiği vekalet ilişkisinin uygun olmayan zamanda ortadan kalkmasından dolayı uğradığı menfi zararı isteyebilecektir. Bu tazminatın dayanağı sözleşmenin ihlal edilmiş olması değildir. Her zaman sözleşmeyi sona erdirme hakkının olumsuz sonuçlarını gidermeye yöneliktir. Vekil, vekaletin devam edeceğine güvenerek fiilen yaptığı masraflar için belirtilen madde hükmüne dayalı olarak tazminat isteminde bulunabilir. Bu çeşit masrafın varlığını ve tutarını vekilin kanıtlaması gerekir. Zarar hesaplanırken vekilin bu masraflar dolayısıyla sağladığı yarar da mahsup edilmelidir...” Erişim adresi:www.sinerji.com.tr, Erişim tarihi: 09.12.2019

³⁷⁵ Sarı, s. 140.

³⁷⁶ Gümüş, *Borçlar Özel*, s. 191.

³⁷⁷ Sarı, s. 141, 142.

³⁷⁸ Kenan Tunçomağ, *Türk Hukukunda Cezai Şart*, Baha Matbaası, İstanbul, 1963, s. 48.

³⁷⁹ Tunçomağ, s. 6; Eren, s. 1181.

³⁸⁰ M. Kemal Oğuzman ve M. Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt II, 6098 sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Güncellenip Genişletilmiş 12. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, Eylül 2014, (Cilt II).s. 518.

durumunda ödenmek üzere cezai şartın öngörülmesi mümkündür³⁸¹. Bu durumda oluşacak zararın ispat yükümlülüğünün zorlukları ile karşılaşılmayacaktır. Cezai koşulun, yasanın emredici nitelikteki, azil ve istifa hakkının sınırlandırmaması gerekir ki, aksi durumda cezai koşul geçerli olmayacaktır³⁸². Bu nedenle azil ve istifa hakkını sınırlayan mahiyette bir cezai koşulun esas sözleşmeye konulamaz.

3.2.3. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesinde Özellik Taşıyan Diğer Durumlar

3.2.3.1 Yönetim Kurulu Üyelerinin İbra Edilip veya Edilmemesinin Üyeliğinin Sona Ermesi ile İlişkisi

TTK anlamında ibra, menfi borç ikrarıdır³⁸³. Bu nedenle ibranın, tek tarafa borç yüküleme işlevi olan bir sözleşme olduğu belirtilmektedir³⁸⁴. Bu sözleşmede alacaklının irade beyanıyla alacaktan vazgeçmesi ve bunun da borçlu tarafından kabul edilmesi gerekmektedir³⁸⁵.

Anonim ortaklıklarda genel kurul tarafından ibra kararının alınması ile, yönetim kurulu tarafından yapılan işlemler onaylanmaktadır. Yönetim kurulu organ olarak değil, kişilerin ibra edilmesi söz konusudur. Yönetim kurulu üyelerinin ibrası, menfi borç ikrarıdır³⁸⁶. Dolayısıyla ortaklığın, şirketler hukukundan doğan her türlü tazmin talebi de ortadan kalkmaktadır³⁸⁷. Başka bir ifadeyle ibra, ilgili hesap dönemi nedeniyle anonim şirketin,

³⁸¹ Sarı, s. 182, 183.

³⁸² Sarı, s. 183.

³⁸³ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 409, n. 613; Şener, (Ortaklıklar), s. 333; Akdağ Güney, Yönetim Kurulu, s. 291, 292;

³⁸⁴ Şener, (Ortaklıklar), s. 333.

³⁸⁵ Eren, s. 1271.

³⁸⁶ Şener, Ortaklıklar, s. 333; Akdağ Güney, Yönetim Kurulu, s. 291, 292

³⁸⁷ Bkz. Yargıtay 11. HD, E. 1976/2890, K. 1976/3333 ve. 24.6.1976 tarihli kararında Özetle: "Türk-İsviçre Hukukunda anonim ortaklığın en yüksek organı tarafından verilen ibra kararı, yönetim kurulunun ve denetçilerin yıllık raporlarının, kar-zarar hesabını içeren (menfi borç ikrarı) niteliğinde olup ortaklığın o yıla ait işlemlerden dolayı hiçbir tazminat talebi kalmadığı, başka bir deyimle ilgili hesap dönemi sebebiyle anonim ortaklığın yönetim kurulu üyeleri haklarında artık tazminat davası açamayacağı sonucunu doğurur. İbranın bu anlamı taşıdığı gerek eski

hukukumuzda, gerekse TTK.`nun ibra ile ilgili öğretide aynen kabul edilmiş bulunmaktadır (Arslanlı-Anonim Şirketler 1960. S. 195 Poroy-Tekinalp, Çamoğlu-Ortaklıklar Hukuku 1975. S. 308-310 İmregün S. 189). Ortaklık genel kurulu bir kısım yöneticinin ibrasına ve bir kısmının ibra edilmemesine karar verebileceği gibi, ister haklarından vazgeçmek yolu ile olsun, ister hakkını tahsil etmek suretiyle olsun, sorumluları borçtan beri-tutma iradesini açık veya örtülü biçimde ortaya koyabilir. İşte, TTK.`nun 380. maddesinde düzenlenen ibra, bu iki sonuca yöneliktir. Gerçekten genel kurul yıllık bilançoğu hiçbir koşul ileri sürmeden yalın biçimde onaylaması ile ibrayı da arzu ettiği varsayım olarak kabul edilmelidir. Bu durumda ortaklık, o sene içinde yapılan ve bilançoda gösterilen işlemlerden dolayı ibra ettiği kişilere artık rücu hakkını kullanamayacağını ve muhtemel zararlardan dahi vazgeçtiğini karara bağlamış olmaktadır. Bundan güdülen amaç, özellikle anonim ortaklıklarda, bulunması gereken idari insiyatın akıcılığını sağlamak, yöneticileri uzun bir süre sorumluluk riski altında tutmamaktır." Erişim Adresi: www.sinerji.com.tr, Erişim tarihi: 10.12.2019

yönetim kurulu üyesi olan kişiler hakkında artık tazminat davası açamasının olanaksız olduğu neticesini doğurur. İbra işlemi bir anlamda yönetim kurulunun hakkındaki şaibelerin ortadan kaldırılmasını sağlamaktadır.

Yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmemesi, üyeler açısından olumsuz bir durum olup, haklarında şaibe oluşmasına neden olacaktır. Yönetim kurulu üyelerinin geçerli bir hukuki neden bulunmaksızın ve de sebepsiz yere ibra edilmemeleri karşısında, üyelerin haklı nedenle istifa etme olanağını bulunmaktadır³⁸⁸. İbranın reddedilmesi durumunda genel kurul tarafından da azil için haklı nedenin ortaya çıkması söz konusu olacaktır.

3.2.3.2 Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Sona Ermesi Dolayısıyla Anonim Şirketin İdare ve Temsil Organını Kaybetmesi

Yönetim kurulu üyelerinin tamamının görev süresinin dolması, tüm üyelerin aynı anda azledilmesi veya istifa etmesi hallerinde olduğu ortaklığın idare ve temsil organını geçici veya sürekli kaybettiği durumlarla karşılaşma olasılığı bulunmaktadır. Geçici olarak organ yoksunluğunda, ortaklıktan alacağı bulunan kişilerin haklarını korumak amacıyla mahkeme tarafından kayyum atanması öngörülmektedir. Böylelikle de anonim şirketin yönetim kurulunun yeniden oluşturulmasına kadar şirketin fiil ehliyetsizliği sorunu giderilmiş olmaktadır³⁸⁹. TTK da, anonim ortaklıkta uzunca bir süre yasanın zorunlu kıldığı organlarından olan yönetim kurulunun ya da genel kurulun bulunmaması halinde, yine yasa öngörülen kişilerin talebi ile mahkemenin ortaklığın yasaya uygun duruma getirilmesi amacıyla makul süre vermesini ve bu süre neticesinde yasaya uygun duruma gelmeyen ortaklığın fesih edilmesine hükmedileceği öngörülmektedir.

---

³⁸⁸ Aydın, Çelik, . Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Adalet Yayınevi, Ankara, Kasım 2007.s. 238.

³⁸⁹ Oğuzman, Seliçi ve Oktay Özdemir, s. 269.

SONUÇ

Anonim şirket; bir çok sayıda menfaat sahibini bir araya getiren, büyük miktarlarda sermayenin oluşumunu sağlayan ve ülke ekonomisinde çok önemli yeri olan bir şirket türüdür. Ortaklığın zorunlu organlarından biri olan yönetim kuruludur. Kurul üyelerinin seçimi genel kurulca yapılır. Burada istisnai durumların olduğu haller de mevcuttur. Örneğin ilk yönetim kurulu esas sözleşme ile belirlenmektedir, zira, anonim şirket kuruluş aşamasında olduğu için, yani organlar (ve genel kurul) oluşmadığı için, ilk yönetim kurulu üyelerinin, kuruluş sözleşmesi ile tespit edilmesi kaçınılmazdır. Diğer bir istisnai seçim ise, kooptasyon durumunda yönetim kurulu tarafından üyenin seçilmesidir. Amma bunu da dikkate almak lazımdır ki, kooptasyon durumunda seçilmiş üye, yine genel kurul toplantısında, genel kurulca müzakere edilerek onaylanabilir veya rededilebilir. Onaylandığı takdirde üye, yerine geçtiği üyenin görev süresini tamamlayacaktır.

Ortaklığın yönetilmesi için görev ve yetkilerle donatılmış yönetim kurulu üyeleri bu görevlerinin bazılarını devredebilir, bazı görevlerini ise munhasıran kendisi yerine getirmelidir. Bunu belirtmek lazımdır ki, 6102 sayılı yeni TTK ile hukuk sistemimize ilk defa olarak getirilmiş düzenleme ile ETTK da olan dağılık sistem kaldırılmıştır. TTK 375 maddesi İsviçre borçlar Kanun'undan olduğu gibi alınarak hukukumuzda getirilmiştir. Devredilebilen yönetim yetkisinin devredilmesi için belirli şartları yerine getirmek lazımdır. Bunlar, ana sözleşmede devir ile bağlı hükmün mutlaka bulunması, devredilmesi durumunda iç yönergenin hazırlanması ve devredilen yetkilerin TTK ile belirtilmiş devredilmez görev ve yetkiler kapsamına girmemesi lazımdır.

Yeni TTK ile yönetim kurulu üye seçilebilmesi için aranan şartlarda da önemli değişiklikler edilmiştir. Üye seçilebilmek için ETTK'da mevcut olan bazı şartlar aradan kaldırılmıştır. Bunlardan ilki pay sahibi olma şartıdır. Eğer eski mülga kanununda yönetim kurulu üyesi olabilmek için mutlaka pay sahibi olma zorunluğu vardiysa, yeni TTK da bu hüküm ortadan kaldırılmıştır. Bununla da, işinin ehli olan, profesyonel yöneticilerin şirkete pay sahibi olmadan yönetmesinin yolu açılmıştır. Yürürlükten kaldırılan diğer bir şart ise vatandaşlık ve yerleşim yerinin Türkiye'de olmasıdır. Negatif ayrımcılık gerekcesiyle vatandaşlık ile ilgili hükmün kaldırılmasına olumlu yaklaşılsa da, bu çalışmada belirttiğimiz gibi, ikametkâh ile ilgili aksi görüşlere sahip olanlar var.

ETTK'da yönetim kurulu üye sayısının en az 3 kişiden oluşması ile ilgili hüküm mevcut idi. Yeni TTK ile bu hükmü yürürlükten kaldırılarak, yerine en az bir gerçek veya

tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olabilme şartı getirilmiştir. Yönetim kurulu üye sayısının en az bir kişiden olabilmesi ile ilgili hükme hükme hem Azərbycan Respublikası Mülki Mecellesinde, hem de Rusiya Federasiyasının ilgili Kanun'larında ras gelinebilir.

Anonim şirketler açısından yeni TTK'ya getirilen en mühim yeniliklerden biri de tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olabilmesidir. Eğer önceleri tüzel kişinin yönetim kurulu olabilmesine olumlu bakılmıyordusa, zamanla bu görüşler değişmiştir. Geçmişte sorumluluğun tüzel kişinin temsilçisine ait olması hususu sıkca suistimal edilmiş ve tüzel kişiler bu durumu kendi lehlerine kullanarak, sorumluluktan kaçabilmişler. Artık yeni düzenleme bu sorunu aradan kaldırmıştır. Yönetim kuruluna üye seçilen tüzel kişi, kendisi canlı bir varlık olmayarak toplantılarda iştirak edemeyeceğine göre, tüzel kişi adına bir gerçek kişi belirlenerek, tescil ve ilan edilir ve o gerçek kişi toplantılara katılarak oy kullanabilir. Burada bir hususu da dikkate almak lazımdır ki, yalnız bir gerçek kişi tescil ve ilan edilebilir. Bununla da, tüzel kişinin toplantılara farklı kişiler göndererek yönetim kurulunun çalışmasını ve istikrarını pozması engellemiş olmaktadır. Eğer tüzel kişi, adına tescil ve ilan edildii gerçek kişiyi değiştirmek isteyirse, o şirkete başvurarak, mutlaka sebeplerini göstererek, yeni gerçek kişiyi tescil ve ilan ettirmelidir. Gerçek kişiyi belirtmek, değiştirmek yalnız tüzel kişiye aittir, genel kurul bu konuda hiç bir yetkiye sahip değildir. Komşu ülkeler olan Azerbaycan ve Rusiya'nın ilgili kanunlarında tüzel kişinin anonim şirkette yönetim kurulu üye olabilmesi ile ilgili bir hüküm yoktur. Başka bir anlatımla, her iki ülkenin Kanunlarında anonim şirket yönetim kurulu üyeleri yalnız gerçek kişiler olabilirler.

Yönetim kurulu üyeleri en az 3 yıl süreyle görev yaparlar. Aynı hükme Azerbaycan ilgili kanununda da rastlamak olur. Rusiya Federasiyasının ilgili kanununda yönetim kurulu üyesi bir yıl süresiyle görev yapabilir. Aynı yöneticinin tekrar olarak yönetim kurulu üyeliğine seçilme sayısı sınırsızdır. Yönetim kurulu üyeliği sürenin bitmesi ile sona erir. Lakin, üyelik diğer sebeplere göre de sona erebilir. Buna yönetim kurulunun genel kurul tarafından görevden alınması, istifa, ehliyet kaybı, ölüm, iflas ve tüzel kişilerde tüzel kişiliğin sona ermesi gibi sebepleri göstermek olur. Yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesine sebep olan neden gerçekleşdiği anda, iç ilişkide de üyelik geleceğe doğru etkili olarak derhal biter.

BİBLİOGRAFYA

Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu.

Azerbaycan Respublikası (Cümhuriyet) Mülki Mecellesi (Ticaret ve Medeni Kanun).

Borçlar Kanunu.

İsviçre Borçlar Kanunu.

Ticaret Sicili Yönetmeliği.

Türk Medeni Kanunu.

Türk Ticaret Kanununun Gerekçesi.

Гражданский Кодекс Российской Федерации - Rusiya Federasiyası Mülki Kanunu.

Российская Федерация Федеральный закон "Об акционерных обществах" - Rusiya Federasiyası "Anonim Şirketler Hakkında" Federal Kanun.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu.

6262 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu.

6267 sayılı Eski Türk Ticaret Kanunu.

9411 sayılı Bankacılık Kanunu.

MAKALE VE KİTAPLAR

- Akbulak, Y. (2016). Anonim Şirketlerde Temsil Yetkisi ve Bu Yetkinin Devri. *İstanbul Barosu Dergisi*, 90(4), 306-317.
- Akdağ Güney, N. (2008). Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57(1), 1-33.
- Akdağ Güney, N. (2010). *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu*, İstanbul.
- Akdağ Güney, N. (2012). *6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Akdağ Güney, N. (2016). *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, İstanbul.
- Akıncı, Ş. (2004). *Vekalet Sözleşmesinin Sona Ermesi*. Sayram Yayınları, Konya.
- Akipek, J., Akıntürk, T. ve Karaman, D. A. (2011). *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, 1. Cilt, 8. Baskı, İstanbul.
- Akipek, Ş. (2003). *Alt Vekalet*. Yetkin Yayınları, Ankara.
- Aksoyak, M. (2016). Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği. Yüksek lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akünel, T. (1995). *Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler*. Beta Yayınları, İstanbul.
- Altaş, S. (2011). Yeni Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Yapısı ve Üyelerinin Nitelikleri, *İSMMMÖ*, Mart-Nisan, 109-120.
- Altaş, S. (2016). Yönetim Kurulu Üyeleri Şirketle İşlem Yapma ve Rekabet Etme Kararlarında Oy Kullanabilirler mi?, *İSMMMÖ*, Temmuz-Ağustos, 145-151.
- Altaş, S. (2019). Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyeleri ile Başkanın Bilgi Alma ve İnceleme Hakları. *Terazi Hukuk Dergisi*, 14(149), 72-77.
- Ansay, T. (1982). *Anonim Şirketler Hukuku*. 6. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara,.
- Aral, F. ve Ayrancı, H. (2015). *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*. Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.

- Arslan, İ. (1994). *Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması*. Mimoza, Konya.
- Atasoy, Ö.A. ve Ergün B. (2018). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevleri Kapsamında Kurulması Zorunlu Komitelerin Faaiyetlerinden Doğan Sorumluluklar. *Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(2), 33-52.
- Ayan, Ö. (2011). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yönetimle Görevli Üçüncü Kişilerin Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü. *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 63-89.
- Ayan, Ö. (2013). *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Aydın, F. (2013). *En Son Değişiklikler İle Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirketler*, 1. Baskı.
- Aydın, A. (2014). Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Sınırları ve Temsil Yetkisinin/Gücünün Kötüye Kullanılması Sorunu. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 30(1), 121-188.
- Ayhan, R., Çağlar, H. ve Özdamar, M. (2019). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara.
- Bahtiyar, M. (2005). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi. *TBB Dergisi*, 61.
- Bahtiyar, M. (2019). *Ortaklıklar Hukuku*. 13. Bası, İstanbul.
- Battal, A. (2005). *Şirketler Hukuku*. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Başpınar, V. (2004). *Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu*. Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Bilge, M.E. (2012). Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi. *EÜHFD*, C. XVI, 3-4.
- Bilgili, F. (2004). *İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu*. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Bilgili, F. ve Demirkap, E. (2013). *Şirketler Hukuku*. 9. Baskı, Dora Yayıncılık, Bursa.
- Boztosun, A.O. (2013). *Hukuksal Açıdan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği*. Ankara.
- Can, M.E. (2017). *Şirketler Hukuku Dersleri*. Ankara.

- Canyürek, M. (1991). Özellikle Maddi Fiillere İlişkin Vekalet Yönünden Vekalet Sözleşmelerinin Bazı Özellikleri. *Argumentum*, Cilt: 1, Sayı: 10.
- Cenkci, E. (2011). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği. *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 119-137.
- Cenkci, E. (2018). *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri*. Ankara.
- Ceylan, N. (2015). Anonim Şirketlerde Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devrinin Anlamı, Sonuçları ve TTK m.371 f.7 ile Karşılaştırılması. *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, 2(1).
- Çakır, R. (2014). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu. *İstanbul Barosu Dergisi*, 88(5), 110-139.
- Çam, G. (2017). Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Yönetim Yetkisi ve Yetki Devri, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16(2), 513-544.
- Çamoğlu, E. (1972). *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*. İstanbul.
- Çamoğlu, E. (2007). *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*. İstanbul.
- Çamoğlu, E. (2010). *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*. İstanbul.
- Çamoğlu, E. (2011). Anonim Ortaklıkta Tek Kişilik Yönetim Kurulu. *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 1.
- Çamoğlu, E. (2011). Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatının Kazanılması ve Kaybedilmesi. *Yargı Dünyası*, Sayı 190, Ekim.
- Çelik, A. (2007). *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası*. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Çevik, O.N. (2002). *Anonim Şirketler*. Gözden geçirilmiş, güncelleştirilmiş 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara.
- Çoştan, H. (2012). Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt: 28, Sayı: 3.

- Çoştan, H. (2013). Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulu Üyeliği. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 29(1).
- Demirci, E. (2018). Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyelerinin Anonim Şirkete Borçlanma Yasağı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XXII (2).
- Demirel, D. (2017). Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 211-250.
- Dedeoğaç, E. ve Sapan, O. (2013). *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Sorumluluğu*. Ankara Barosu.
- Develi, E. (2016). *Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği*. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Dinç, S. (2009). Türk Ticaret Kanunu Tasarı'sına Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Doğan, B.F. (2011). *Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri*. 2.Baskı, İstanbul.
- Domaniç, H. (1988). *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması (TTK Şerhi- II)*. İstanbul.
- Dural, A. (2005). Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları. Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Eminoğlu, C. ve Çakır, F.B. (2014). Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Seçilmesi ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kuruluna Temsilçi Ataması. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XVIII (3-4).
- Engin Günay, G. (2013). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu. *İstanbul Barosu Dergisi*, 87(6), 163-183.
- Ergün, Ö. (2009). Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyet Durumu. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ergün, Ö. (2010). *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyet Durumu*. 1. Baskı, İstanbul.
- Eriş, G. (1995). *Açıklamalı-İçtihatlı, Uygulamalı Anonim Şirketler Hukuku*. Seçkin Yayınevi, Ankara.

- Eriş, G. (2014). *Ticari İşletme ve Şirketler*. 2. Cilt (54-424. Maddeler), Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Göksoy, Y.C. (2007). Ortaklıklar Hukukunda Rekabet Yasaklarının Kapsamı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9, Özel Sayı, 633-681.
- Gönen, R. (2012). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu'nun Devredilemeyen Görev ve Yetkileri, Yönetim Yetkisinin Devri ve Devir Halinde Sorumluluk. *İstanbul Barosu Dergisi*, 86(6).
- Gümüş, M.A. (2001). *Türk-İsviçre Hukukunda Vekilin Özen Borcu*. 1. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Gümüş, M.A. (2012). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. C. II, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Gürpınar, B. ve Celep, F. (2015). Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri Bağlamında Yöneticinin Özen Borcunun Rekabet ve Temsil Sorunu ile İlişkisi. *Beypkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1).
- Hacımahmutoğlu, S. (2015). Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 31(3), 23-56.
- Hatemi, H., Serozan, R. ve Arpacı, A. (1992). *Borçlar Hukuku*. Özel Bölüm, Filiz Kitapevi, İstanbul.
- Helvacı, M. (2014). Yönetim Kurulunun Anonim Şirketi İdare ve Temsili, Özellikle Devredilmez Görev ve Yetkileri. *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(117).
- İmregün, O. (1970). *Anonim Ortaklıklar*. Gözden geçirilmiş 3. Bası, İstanbul.
- İmregün, O. (2001). Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları. *Prof.Hayri Domaniç'e 80.Yaş Günü Armağanı*. Cilt I, İstanbul.
- İzmirli, Y. (2001). *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi ve Hukuki Sonuçları*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kahyaoğlu, E. (2014). Anonim Şirkette yönetim Kurulunun Teşkili. *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(117), 113-118.

- Kalender, E. (2017). *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı*, Ankara.
- Kaplan, İ. (1994). Banka İdare Meclisi Üyeleri ve Müdürlerinin Hukuki Sorumluluğu, *Batıder*, 19-181.
- Kaplan, İ. (2016). 6102 Sayılı Yttk Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri Ve Diğer Üst Yöneticilerin, Şirkete, Ortaklara Ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu. *Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi*, 65(4), 3493-3510.
- Karaege, Ö. (2012). Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları. *GÜHFD*, XVI(3).
- Karahan, S. (2015). *Şirketler Hukuku*. 2. Baskı, Mimoza Yayıncılık, Konya.
- Karasu, R. (2004). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Üyelik Sıfatı Sona Erdikten Sonra Şirketle Rekabet Etme Yasağı. *Rekabet Kurumu Dergisi*, 18(20), 21-36.
- Karasu, R. (2015). *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*. Güncelleştirilmiş 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Karayalçın, Y. (1965). *Ticaret Hukuku Dersleri, Şirketler Hukuku*. A) Giriş-Şahıs Şirketleri, Ankara.
- Kendigelen, A. (1999). *Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*. 1. Bası, Beta Yayınları, İstanbul.
- Kendigelen, A. (2016). *Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*. Güncellenmiş 2.basıdan 3.bası, İstanbul.
- Kırca, İ. (2004). Anonim Şirketler Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi-Özen Borcu. *Batıder*, XXII (3).
- Kırca, İ. (2012). Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 28(2), 52.
- Kırca, İ., Şehirli Çelik, F.H. ve Manavgat, Ç. (2013). *Anonim Şirketler Hukuku*. Cilt 1, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, Ankara.
- Koç, H. (2017). Anonim Şirketlerde İç Yönerge ve İç Yönergenin Benzer Hukuki Kurumlarla Olan İlişkisi. *Medeniyet ve Toplum*, Cilt 1, Sayı 2.

- Korkut, Ö. (2007). *Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği*. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Kortunay, A. (2015). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı. İstanbul.
- Kumkale, R. (2003). *Anonim Şirketler*. Ankara.
- Kutgi Taşan, A. S. (2018). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri Ve Tabi Olduğu Yasaklar. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 17(34), 143-180.
- Макаревич О.В. Советы директоров – законодательство и практика., Makareviç O.B «Yönetim Kurulu- Kanun ve Uygulama»
- Moroğlu, E. (2006). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı. *Değerlendirme ve Öneriler*. Ankara.
- Oğuzman, M. K. ve Öz, M. T. (2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Cilt II, 6098 sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Güncellenip Genişletilmiş 12. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Okutan, G. ve Yanlı, V. (2014). Anonim ve Limited Şirketlerde Sınırlı Yetkili Temsilci Tayini, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 30(4), 5-42.
- Öz, S. (2015). Vekalet Sözleşmesinin Vekalet Özgü Sebeplere Sona Ermesi. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, Cilt 2.
- Özdemir, S.S. (2017). *İşadamı Kararı İlkesi (Business Judgement Rule) ve Türk Hukukunda Uygulanabilirliği*. İstanbul.
- Öztan, B. (1970). *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı Ve Organın Fiilerinden Doğan Sorumluluk*. Ankara.
- Pekcanıtez, H. (1991). *Anonim Ortakların İflası*. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2010). *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*. Güncelleştirilmiş 12. Baskı, İstanbul.
- Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2014). *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*. İstanbul.

- Poyraz, M. (1994). Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Pulaşlı, H. (2003). Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili. *Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan*.
- Pulaşlı, H. (2004). Eski Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı Var mıdır?, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 22(3), 53-64.
- Pulaşlı, H. (2006). Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesine İlişkin Esas Sözleşme Hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, S. XXI, 9-10 Aralık 2005, Ankara.
- Pulaşlı, H. (2012). *Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı*. 12 Mayıs 2012, 13. Oturum.
- Pulaşlı, H. (2014). *Şirketler Hukuku Şerhi*. Cilt I, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Pulaşlı, H. (2016). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar, (Şirketler Hukuku)*. Ankara.
- Sayın, H. (2016). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Toplantı Dışında Bilgi Alma Hakkının Konusu, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 29(124) 485-496.
- Sayın, H. (2017). *Pay Sahipleri Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*. 2. Baskı, İstanbul.
- Sarı, S. (2004). *Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi*. 1. Baskı, Beşir Kitabevi, İstanbul.
- Soykan, İ.C. (2012). *Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu*. İstanbul.
- Sulu, M. (2019). *Anonim Ortaklıkta Şirket Menfaati Kavramı*. 1. Baskı, İstanbul.
- Şener, O.H. (2015). *Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi*. 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Şener, O.H. (2019). *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Tandoğan, H. (1961). Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 1(1).

- Tandoğan, H. (2010). *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*. Cilt: 2, İstanbul.
- Tekinalp, Ü. (2011). *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*. Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş, İstanbul.
- Tekinalp, Ü. (2013). *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*. 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Teoman, Ö. (1994). Yaşayan Ticaret Hukuku, Cilt I: Hukuki Mütalaalar, Kitap 3: 1984-1985, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul.
- Teoman, Ö. (2010). Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir?, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 26(4), 5-14.
- Teoman, Ö. (2012) Tüm Makalelerim, C. I-II (1971-2001), Tüm Makalelerim, “Anonim Ortaklık Genel Kurulu Ana Sözleşmede gösterilen sayıda Yönetim Kurulu Üyesi Seçmek Zorunda mıdır?”, “Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012 s.1047, 1049.
- Tunçomağ, K. (1963). *Türk Hukukunda Cezai Şart*. Baha Matbaası, İstanbul.
- Türk, H.S. (1984). Anonim Ortaklık Genel Kurulu Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkeleri ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Azil veya Seçimi. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara.
- Uçar, S. (1994). *Hukukumuzda Yönetim Kurulu ve Denetçiler ile Sorumluluk Halleri*. Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Uslu, F. ve Kutkan, O. (2017). Kabahatlar Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu. *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*. Prof.Fr. Şeref Ertaş’a Armağan, C. 19, Özel Sayı.
- Usluel, A.E.G. (2019). İcra Kurulu. *TBB Dergisi*. 142.
- Uysal, L. (2009). 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu. *TBB Dergisi*, Sayı 80.
- Üçışık, G. ve Çelik, A. (2013). *Anonim Ortaklıklar Hukuku*. 1. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara.

- Ünlü, U. (2016). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Temsil Yetkileri ve Sorumluluk Alanlarına Ayrıntılı Bir Bakış, *Terazi Hukuk Dergisi*, 11(117), 113-141.
- Yağcıoğlu, K. M. (2018). *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi*. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Yanlı, V. (2017). Yönetim Kurulu Üyelerine Sağlanacak Mali Haklar ile İlgili Bazı Değerlendirmeler. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 33(4), 41-69.
- Yavuz, C. (2014). *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Beta Yayınevi, Güncellenmiş ve Yenilenmiş 10. Bası (Hazırlayanlar: Cevdet Yavuz, Faruk Acar, Burak Özen), İstanbul.
- Yavuz, M. (2013). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği İçin Aranılan Şartlar. *İSMMMO*, Mayıs-Haziran.
- Yavuz, M. (2013). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Devredilemez ve Vazgeçilemez Görevlerinin ve Yetkilerinin Değerlendirilmesi. *Terazi Hukuk Dergisi*, 8(82), 34-37.
- Yıldırım, A.H. (2012). Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyesinin Düzenleyen veya Lehtar Sifatına Sahip Olduğu Bononun Hukuki Durumu. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 17.
- Yıldırım, A.H. (2008). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu*. Güncel Hukuk Yayınları, İzmir.
- Zevkliler, A. ve Gökyayla, E. (2013). *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*. 13. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara.